ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υπηρεσίες Πληροφοριών και Ειδικές Δυνάμεις, ένα νέο συνεργατικό μοντέλο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤΕΛΗΣ

ΜΑΙΟΣ/2021

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Εγώ, ο Γεώργιος Σεβαστέλης γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Υπηρεσίες Πληροφοριών και Ειδικές Δυνάμεις, ένα νέο συνεργατικό μοντέλο», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ο Δηλών

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Υπηρεσίες Πληροφοριών και Ειδικές Δυνάμεις, ένα νέο συνεργατικό μοντέλο.

Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΕΒΑΣΤΕΛΗΣ

ΜΑΙΟΣ/2021

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή: Γεώργιος Σεβαστέλης

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής: Υπηρεσίες Πληροφοριών και Ειδικές Δυνάμεις, ένα νέο συνεργατικό μοντέλο.

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για την απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις ..... [ημερομηνία έγκρισης] από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος).....[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: .....[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: .....[ονοματεπώνυμο, βαθμίδα, υπογραφή]

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Λέξεις Κλειδιά: ΔΕΠ, Ειδικές Επιχειρήσεις, Ειδικές Δραστηριότητες, μυστική δράση, SIGINT, IMINT, HUMINT, OSINT, DA, UW, FID, SOF

Abstract

The aim of this paper is to determine the nature of the relationship of Greek Special Operations with the National Intelligence Service and, in a second phase, to describe in general a new possible model of cooperation between them. The questions to be answered are:

1. What is the nature of the relationship between Special Operations and the information services in our country?

2. Can this kind of relationship be a "good" choice of action for the political system to solve certain foreign policy issues?

3. What could be the nature of the relationship between them to be a credible choice of action?

Κεφάλαιο 1 :

Εισαγωγή

1.1 Παρουσίαση Προβληματικής

Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων ή αλλιώς "SOF"[1] είναι συνήθως μικρές, σχετικά ελαφρώς οπλισμένες που βασίζονται τόσο στις δυνατότητές που έχουν αναπτύξει με προσεκτική και επίπονη επιλογή προσωπικού όσο και στα χρόνια σκληρής εκπαίδευσης. Βασίζονται στη μυστικότητα και στον αιφνιδιασμό του αντιπάλου με την υποστήριξη σε μεγάλο βαθμό των Υπηρεσιών Πληροφοριών για τη διεξαγωγή στρατηγικών αποστολών που συχνά, σύμφωνα με την διεθνή βιβλιογραφία – αρθρογραφία, δύναται να είναι μυστικές ή και παράνομες. Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων βασίζονται συχνά στις πολιτικές Υπηρεσίες Πληροφοριών και στις Υπηρεσίες Στρατιωτικών Πληροφοριών[2].

Η χρήση τους σε «ευαίσθητες» αποστολές συνήθως απαιτεί την εμπιστοσύνη της Πολιτικής Ηγεσίας και την κατάλληλη αποδοχή από την Ελληνική κοινωνία για στρατιωτικές επιχειρήσεις πόσο μάλλον «Ειδικές Επιχειρήσεις» ως νόμιμο εργαλείο Εθνικής Πολιτικής και Εθνικής Στρατιωτικής Στρατηγικής. Δηλαδή το πολιτικό σύστημα της χώρας να διακατέχεται από μια ενιαία κουλτούρα χρήσης ανάλογων δυνάμεων-αντικείμενο εξαιρετικά δύσκολο διότι δύναται να έρχεται σε σύγκρουση με βασικές επιταγές του Συντάγματος ή και συμβάσεων ή οδηγιών της ΕΕ. Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί πως η Ε.Ε δεν έχει αρμοδιότητα σε θέματα ασφαλείας και άμυνας, αλλά δύναται να μας δεσμεύσει σε ένα ορισμένο εύρος ενεργειών τα οποία δεν θα είναι αντίθετα για παράδειγμα, με την «Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου» (ECHR) όπου στο άρθρο ορίζει τα περί «Υποχρέωσης σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου» - πιο αναλυτικά: «*Τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν, εις όλα τα εξαρτώμενα εκ της δικαιοδοσίας των πρόσωπα, τα καθοριζόμενα εις το πρώτον μέρος της παρούσης Συμβάσεως δικαιώματα και ελευθερίας*». Άλλο ένα παράδειγμα είναι δυνητική παραβίαση του Άρθρου 3 περί «Απαγόρευσης των βασανιστηρίων» όπου «*Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχείρισιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς*» κατά τη διεξαγωγή μιας επιχείρησης. Επίσης μπορεί μια ειδική επιχείρηση με κύρια αποστολή την άμεση επιθετική ενέργεια (DA)[3] να παραβεί το Άρθρο 7 περί «Μη επιβολή ποινής άνευ νόμου». Βέβαια όλα τα παραπάνω είναι άνευ σημασίας εάν δύναται για τις περιπτώσεις στρατιωτικών επιχειρήσεων να ισχύει το Άρθρο 15 περί «Παρέκκλισης σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης» αλλά και αυτό υπό προϋποθέσεις. Το νομικό ζήτημα εδώ είναι η δημόσια δήλωση εμπόλεμης κατάστασης. Σε περίπτωση μη τήρησης του απαραίτητου νομικού πλαισίου, και εάν το κράτος έδρασε με τρόπους και για λόγους που δεν δικαιολογούν τις περιπτώσεις των άρθρων 20 έως 26 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την Ευθύνη των Κρατών σε Διεθνώς Άνομες Πράξεις (RSIWA, 2001)[4] του 2001, τότε αυτό μπορεί να βρεθεί διεθνώς υπόλογο για τις πράξεις του με αποτέλεσμα να ενεργοποιηθούν εναντίον του τα άρθρα 49 έως 54 της παραπάνω σύμβασης, όπως και άλλων συμβάσεων (για

[1] Special Operation Forces

[2] Στην Ελλάδα δεν είναι «ανεπτυγμένη» κάποια Υπηρεσία Στρατιωτικών Πληροφοριών στα πρότυπα διαφόρων Δυτικών Δυνάμεων. Υπάρχει ως τμήμα εντός της δομής του Γενικού Επιτελείου Στρατού (ΓΕΣ) υπό την ονομασία Ε Κλάδος. Σε καμία περίπτωση όμως δεν πρέπει να συγκρίνετε ένα τμήμα με μια ολόκληρη ανεξάρτητη υπηρεσία.

[3] Direct action όπου στα Ελληνικά αποδίδεται ως «άμεση επιθετική ενέργεια»

[4] ILC Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, 2001

παράδειγμα το τμήμα 7 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών). Οι σημαντικότερες Υπηρεσίες Πληροφοριών διεξάγουν «Μυστικές Δράσεις»[5] όπου είναι δραστηριότητες εξουσιοδοτημένες από την Πολιτική Ηγεσία για «Στρατηγικά»[6] σημαντικούς λόγους όταν φανερές επιλογές πολιτικής δεν είναι διαθέσιμες ή ελκυστικές. Αυτές οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν περιστασιακά τη χρήση βίας από ικανές και εξειδικευμένες δυνάμεις που αποτελούν μέρος της Κοινότητας Πληροφοριών σε αρκετές περιπτώσεις.

Οι σκοποί και οι επιτρεπόμενοι όροι για τη χρήση «Μυστικής Δράσης»[7] από Υπηρεσίες Πληροφοριών και οι μυστικές (clandestine) λειτουργίες των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων δύναται να επικαλύπτονται γενικά. Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα Κράτη που εξετάζουν ευαίσθητες και δυνητικά βίαιες αποστολές μπορούν λογικά να επιλέξουν να χρησιμοποιήσουν εξειδικευμένες Στρατιωτικές Δυνάμεις ή Υπηρεσίες Πληροφοριών οι οποίες βέβαια διαθέτουν τομέα «Ειδικών Δραστηριοτήτων» ή και τα δύο. Τις τελευταίες δεκαετίες, υπήρξαν σαφείς επιλογές προς την προαναφερόμενη κατεύθυνση πολιτικής καθώς πολλά κράτη έχουν δημιουργήσει νέους τύπους Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων ή Special Operation Forces (SOF), ειδικά μετά την αποτυχημένη προσπάθεια της Γερμανίας να αποτρέψει την τρομοκρατική επίθεση του Μαύρου Σεπτεμβρίου στην Ισραηλινή ομάδα που πήρε μέρος στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Μονάχου το 1972. Το παραπάνω που «έπεισε» αρκετές κυβερνήσεις ότι δεν ήταν προετοιμασμένες για τέτοιες επιθέσεις.

Ωστόσο, οι περιορισμένες γνώσεις για τις δραστηριότητες τέτοιων υπηρεσιών και μονάδων δεν καθιστά σαφές γιατί τα κράτη επιλέγουν τις διάφορες θεσμικές ρυθμίσεις για τις δυνάμεις των Ειδικών Επιχειρήσεων εντός των δομών του Στρατού ή των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Άρα, Δημιουργία Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων (SOF) σε Υπηρεσίες Πληροφοριών, δηλαδή εντός αυτών, ή στέγαση σε Υπουργεία Άμυνας και Εσωτερικών; Ή Ανάπτυξη υβριδικών σχέσεων στις οποίες στρατιωτικές δυνάμεις ή υπό-τμήματά και οι Υπηρεσίες Πληροφοριών συνεργάζονται με διάφορους τρόπους. Οι λόγοι των διαφοροποιημένων δομών βασίζονται σε αντικειμενικές ανάγκες Εθνικής Ασφάλειας ή σε φιλοδοξίες ή μήπως τις εμπειρίες και τους φόβους της ανώτερης ηγεσίας; Στην περίπτωση της Ελλάδος θα πρέπει να εξεταστεί ιδιαίτερα η περίπτωση του «φόβου» λόγω της πρόσφατης ιστορίας της στρατιωτικής δικτατορίας αλλά και των διαφόρων ιδεολογικών κολλημάτων του περασμένου αιώνα, που έχουν οδηγήσει σε διαφόρων ειδών παθογένειες και παγκόσμιες «πρωτιές» όπως το συνδικαλιστικό κίνημα εντός των κόλπων της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Μήπως αντικατοπτρίζουν γραφειοκρατικές πολιτικές, εθνικούς νόμους ή θεσμικούς παράγοντες; Οι διαφορετικές θεσμικές ρυθμίσεις επηρεάζουν την επιλογή της αποστολής ή τα ποσοστά επιτυχίας της αποστολής; Και γιατί οι ρυθμίσεις αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου; Ίσως αυτό έχει να κάνει με την αλλαγή των εκλεγμένων κυβερνήσεων και των ιδεολογικών διαφορών που φέρνουν με την εκλογή τους;

Οι απαντήσεις σε αυτές τις ερωτήσεις είναι σημαντικές για την κατανόηση του ρόλου και της δύναμης των σύγχρονων Υπηρεσιών Πληροφοριών και την φαινομενικά

---

[5] Clandestine Operations

[6] Υπάρχει γενικά δυσκολία, όπως έχει παρατηρήσει ο γράφων, από πολλούς Διοικητές μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων αλλά και μονάδων Ειδικών Δυνάμεων γενικότερα να απαντήσουν στο ερώτημα «Τι είδους αποστολή θα επέφερε Στρατηγικό αποτέλεσμα». Ο γράφων το επισημαίνει διότι συχνά σε τυπικές συνεντεύξεις αναφέρουν πως η τάδε μονάδα είναι για αποστολές «Στρατηγικού χαρακτήρα» ή για να επιφέρουν «Στρατηγικό Πλήγμα», χωρίς βέβαια να μπορούν να περιγράψουν πως θα είναι αυτή η αποστολή ή να φανταστούν πως θα είναι ένα «Στρατηγικό Πλήγμα». Η απάντηση στο ερώτημα είναι άκρως απαραίτητη για την προετοιμασία της μονάδας.

[7] Covert Action

αυξανόμενη επιρροή των Υπηρεσιών Πληροφοριών και των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων σε πτυχές λήψης αποφάσεων εξωτερικής πολιτικής, των διακρατικών συγκρούσεων και των Διεθνών Σχέσεων γενικότερα.

Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων δύναται να επηρεάσουν την πολιτική λήψη αποφάσεων από την άποψη ότι προσφέρουν τις ικανότητές τους ως επιπλέον επιλογές δράσης στην Διεθνή Πολιτική σκηνή. Ένας δρών χωρίς την επιλογή των ικανοτήτων των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων, έχοντας λιγότερες επιλογές, ίσως οδηγηθεί και σε διαφορετική απόφαση για την αντιμετώπιση κάποιου γεγονότος.

Αυτές οι ερωτήσεις μπορούν να απαντηθούν με την πρώτη διατύπωση τριών γενικών τύπων σχέσεων μεταξύ Υπηρεσιών Πληροφοριών και Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων (Gentry, 2017)[8]:

1. Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων εντός ή ενσωματωμένες σε Υπηρεσίες Πληροφοριών

2. «Στενές» εργασιακές σχέσεις μεταξύ Υπηρεσιών Πληροφοριών και Δυνάμεων Ειδικών επιχειρήσεων

3. «Μακρινές» σχέσεις Υπηρεσιών Πληροφοριών με Στρατιωτικές Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων

Στην περίπτωση της χώρας μας, σύμφωνα με τα λεγόμενα του John A. Gentry βρισκόμαστε στην τρίτη κατηγορία. Θα μπορούσαμε βέβαια να ισχυριστούμε πως δεν βρισκόμαστε και πουθενά. Ο παραπάνω ερευνητής προφανώς και δεν είχε στο μυαλό του την περίπτωση της Ελλάδος. Στην παρούσα εργασία λοιπόν, προστίθεται από τον γράφων μια τέταρτη κατηγορία: Καμία απολύτως σχέση μεταξύ των υπηρεσιών πληροφοριών και των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων. Κατά τον John A. Gentry είναι σαφές ότι υπάρχει μια συνέχεια των σχέσεων, ιδίως μεταξύ των επιλογών (2) και (3), και ότι οι σχέσεις εξελίσσονται με την πάροδο του χρόνου, καθιστώντας δύσκολη τη σαφή κατηγοριοποίηση. Επίσης τονίζει ότι ορισμένες Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων ενσωματωμένες σε Υπηρεσίες Πληροφοριών διεξάγουν στρατιωτικού τύπου αποστολές τόσο μόνες όσο και μαζί με στρατιωτικές αντίστοιχες Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων.

Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών εκτελούν πέντε γενικές λειτουργίες: Ανάλυση, Συλλογή, Αντικατασκοπία, Εσωτερική Ασφάλεια και Κρυφή Δράση ή αλλιώς "Covert Action". Με εξαίρεση τη λειτουργία της ανάλυσης, αυτές οι λειτουργίες περιστασιακά μπορούν να επιτελεστούν από τις Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων. Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών συλλέγουν δεδομένα μέσω «επιδρομών» όπου ορισμένες φορές κάνοντας χρήση βίαιων μεθόδων, συλλαμβάνονται ή απάγονται άτομα που γνωρίζουν ευαίσθητες πληροφορίες ή κατάσχονται τα φυσικά ή ηλεκτρονικά τους δεδομένα. Γενικά, η μυστική συλλογή, επιθετική ή μη, αντιπροσωπεύει πολύ το 5% των συλλεχθέντων πληροφοριών μέσω μυστικής δράσης. Επίσης η χρήση βίας στις επιχειρήσεις αντιπληροφόρησης είναι συνήθως μέτρια, αλλά χρησιμοποιείται επιδέξια κυρίως για να συλλάβει ή δευτερεύοντος να εξουδετερώσει έναν μόνο «προδότη» ή «αποστάτη» ή «πράκτορα του εχθρού» ή έναν μικρό αριθμό «αντιφρονούντων». Η λειτουργία της εσωτερικής ασφάλειας αποτελείται από αλληλεπικαλυπτόμενες λειτουργίες με σκοπό τη προστασία του πολιτικού συστήματος από πραξικοπήματα,

[8] John A. Gentry (2017) Intelligence Services and Special Operations Forces: Why Relationships Differ, International Journal of Intelligence and CounterIntelligence, 30:4, 647-686, DOI: 10.1080/08850607.2017.1337442

ανατρεπτικές ενέργειες κλπ. Η αντιτρομοκρατική δράση (CT) και λειτουργίες διάσωσης ομήρων σε συνεργασία με κυβερνητικές υπηρεσίες, ειδικές μονάδες της αστυνομίας αλλά και του στρατού με την προϋπόθεση ύπαρξης του κατάλληλου νομικού πλαισίου στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Κατά τον John A. Gentry στο προαναφερόμενο άρθρο «*οι μυστικές επιχειρήσεις αποτελούνται από μια ποικιλία τύπων αποστολών που περιλαμβάνουν μη βίαιες επιχειρήσεις, προπαγάνδα και μορφές πολιτικής δράσης, καθώς και παραστρατιωτικές επιχειρήσεις για την ανατροπή κυβερνήσεων, την προστασία φιλικών κυβερνήσεων και τη δολοφονία πολιτικών αντιπάλων*». Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναλογισθούμε ποιο το όφελος της Ελλάδος εάν εφάρμοζε «Σκληρή Ισχύς» μέσω των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων στην κυβέρνηση της Τρίπολης που συμφώνησε στο Τούρκο – Λιβυκό σύμφωνο; Το παραπάνω θα ήταν μια επιθετική εφαρμογή κεκαλυμμένων δράσεων κατά μίας δυνάμει εχθρικής κυβέρνησης. Υπάρχει και μια άλλη επιλογή, η «Προληπτική Ανάπτυξη Στρατηγικών Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών Πληροφοριών» για την εφαρμογή «Ήπιας Ισχύος»[9] (Soft Power). Βέβαια θα έπρεπε να επανακαθορίσουμε τις σχέσεις, τον τρόπο λειτουργίας και το είδος αποστολών των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων και των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Αντίθετα, οι στρατιωτικές Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων (SOF), ενώ διεξάγουν ορισμένες «μυστικές δράσεις» της Κοινότητας Πληροφοριών ή των Υπηρεσιών Πληροφοριών, έχουν ένα ευρύ φάσμα άλλων καθηκόντων που ενώ σχεδόν πάντα περιλαμβάνουν στρατηγικές αποστολές, συχνά περιλαμβάνουν και τακτικά καθήκοντα. Επειδή τα κράτη έχουν διαφορετικά ονόματα και έννοιες των Ειδικών Επιχειρήσεων, οι ορισμοί των «Ειδικών Επιχειρήσεων» και συνεπώς των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων παραμένουν αμφισβητούμενοι.

[9] Steven Kashkett, "Special Operations and Diplomacy: A Unique Nexus," the foreign service journal, June 2017 Available at https://afsa.org/special-operations-and-diplomacy-unique-nexus

Linda Robinson,(2012) "The Future of Special Operations Beyond Kill and Capture" in the Nov.-Dec. 2012 Foreign Affairs: available at: https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2012-11-01/future-special-operations

LTC Robert A.B. Curris, "Special Operations: The "Smart" Choice For Foreign Policy," United States Army War College Class of 2014, available at: https://www.soc.mil/SWCS/DOTDP/AY_2014/Curris,%20R%202014.pdf

1.2 Σκοπός Διπλωματικής Εργασίας

Ο σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να καθορίσει το είδος της σχέσης των Ελληνικών Ειδικών Επιχειρήσεων με την Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών και σε δεύτερο στάδιο να περιγράψει ένα νέο πιθανό μοντέλο της μεταξύ τους συνεργασίας. Τα ερωτήματα τα οποία θα απαντώνται είναι:

1. Ποιο είναι το είδος της σχέσης των Ειδικών Επιχειρήσεων με τις Υπηρεσίες Πληροφορίων στην χώρα μας;

2. Μπορεί αυτό το είδος της μεταξύ τους σχέσης να αποτελέσει μια «καλή» επιλογή δράσης για το πολιτικό σύστημα με σκοπό την επίλυση ορισμένων ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής;

3. Πως θα μπορούσε να είναι η μεταξύ τους σχέση ώστε αυτή να αποτελεί μια αξιόπιστη επιλογή δράσης;

1.3 Οργάνωση Διπλωματικής Εργασίας

Στην παρούσα εργασία στο κεφάλαιο «Μεθοδολογία» διατυπώνονται διάφορα προβλήματα ως προς την αναζήτηση πηγών της συγκεκριμένης διατριβής, το είδος της έρευνας όπως επίσης και το είδος των πηγών οι οποίες τελικά αξιοποιήθηκαν.

Στο κεφάλαιο «Υπηρεσίες Πληροφοριών» προχωράμε στην ερμηνεία του όρου «πληροφόρηση» όπως επίσης στην επεξήγηση των αποστολών και των μεθόδων τέτοιου είδους Υπηρεσιών.

Στο κεφάλαιο «Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων» σημειώνεται το είδος των αποστολών τέτοιων μονάδων όπως επίσης και το είδος των σχέσεων που διαμορφώνονται μεταξύ αυτών και των υπηρεσιών πληροφοριών βασιζόμενη σε ορισμένα σύντομα παραδείγματα.

Στη συνέχεια στο κεφάλαιο «ΕΥΠ: Ιστορία, Παθογένειες και Στόχοι» ο συγγραφέας του παρόντος αναφέρεται στις παθογένειες της οικείας υπηρεσίας πληροφοριών μέσα από την ιστορία της αλλά και τα σχετικά ΦΕΚ. Το κεφάλαιο κλείνει με τις απαντήσεις στα δύο πρώτα ερωτήματα που διατυπώνονται στους σκοπούς της παρούσας εργασίας.

Στο κεφάλαιο «Ένα νέο μοντέλο: Επιχειρήσεις Προληπτικής Στρατηγικής Ανάπτυξης» περιγράφεται ένα νέο μοντέλο σχέσης της οικείας Υπηρεσίας Πληροφοριών με τις Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων και πιο συγκεκριμένα την Διοίκηση Ειδικού Πολέμου ή «ΔΕΠ». Το προαναφερόμενο κεφάλαιο ουσιαστικά απαντά στην τρίτη ερώτηση που διατυπώνεται στους σκοπούς της παρούσας διατριβής.

Τέλος ακολουθεί το κεφάλαιο «Συμπεράσματα».

1.4 Επισκόπηση Μεθοδολογίας

Η διαδικασία της «Πληροφόρησης» μπορεί να θεωρηθεί ως τι κάνουν τα κράτη κρυφά για να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους να μετριάσουν, να επηρεάσουν ή ακόμη και να κατανοήσουν άλλα κράτη, είτε εχθρικά είτε και συμμαχικά. Επειδή πρόκειται για μια δραστηριότητα που μπορεί να περιλαμβάνει από την φύση της γεγονότα απώλειας ευαίσθητων «πηγών» ή μέσων κατασκοπίας και επιρροής όπως επίσης, πιο σημαντικό, τη ζωή των «στρατευμένων» ανθρώπινων δικτύων, η «πληροφόρηση» αντιμετωπίζεται ως μια διαδικασία άκρως ευαίσθητη και εμπιστευτική αν όχι απόρρητη αρκετές φορές από τους μυημένους σε αυτή. Ακόμη και η ακούσια αποκάλυψη ενός «πληροφοριακού» πλεονεκτήματος σε έναν αντίπαλο θεωρείται ότι ισοδυναμεί με την απώλεια αυτού του πλεονεκτήματος, ενώ αυτό είναι ακόμη δυνητικά χρήσιμο. Ως αποτέλεσμα, οι κυρώσεις για την αποκάλυψη πληροφοριών ήταν και θα είναι πάντα αυστηρές και αυτές για την δραστηριότητα της «κατασκοπείας» ακόμη πιο σκληρές. Τα έθνη έχουν επιδιώξει με αυτόν τον τρόπο να αποθαρρύνουν την «απιστία» ορισμένων στελεχών τους και επίσης να προστατεύσουν τα πλεονεκτήματα που φαίνεται να αποδίδουν οι οικίες Υπηρεσίες Πληροφοριών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε ανώτατο πολιτικό επίπεδο. Όπου διακυβεύονται θέματα και καταστάσεις ζωής ή θανάτου, η διαδικασία της «πληροφόρησης» διεξάγεται εν όλο ή εν μέρει υπό το μανδύα της μυστικότητας και η απόδειξη αυτών των πράξεων ή διαδικασιών είναι συνήθως απρόσιτη για το ευρύ κοινό ή ακόμα και για άλλες διευθύνσεις της ίδιας υπηρεσίας.

Η «Πληροφόρηση», επομένως, εξ ορισμού, θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε πως «αψηφά» το ενδιαφέρον της ακαδημαϊκής κοινότητας καθώς αντιστέκεται σοβαρά στην μελέτη της από την τελευταία. Μπορεί να υπάρχει αγαστή συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκής κοινότητας και υπηρεσιών πληροφοριών σε πολλές χώρες (ΗΠΑ, Ρουμανία κ.ά.) αλλά σίγουρα ένας ερευνητής των Διεθνών Σχέσεων ή της Διεθνούς Ασφάλειας δεν μπορεί να έχει πλήρη πρόσβαση στα απαραίτητα έγγραφα που αφορούν την έρευνά του προτού περάσουν αρκετά χρόνια από τον τερματισμό μιας επιχείρησης. Ως αποτέλεσμα, η μελέτη των Υπηρεσιών Πληροφοριών χωρίζεται σε δύο πεδία. Μελέτες που έχουν διεξαχθεί «από έξω» χωρίς επίσημη πρόσβαση στα πρωτότυπα έγγραφα και μελέτες που έχουν διεξαχθεί «από το εσωτερικό». Η παρούσα διατριβή χαρακτηρίζεται γενικά ως εξωτερική μελέτη. Ο γράφον χρησιμοποιεί αποκλειστικά ανοιχτές πηγές: επιστημονικά άρθρα και βιβλία με την σχετική θεματολογία όπως επίσης τα αντίστοιχα ΦΕΚ που αφορούν την Ελληνική Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών. Σημαντικό είναι να τονισθεί η προσωπική του εμπειρία αλλά και η αίσθηση των διαδικασιών σε σχετικά θέματα λόγω της σταδιοδρομίας του στις Ειδικές Δυνάμεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2:

Θεωρητική Θεμελίωση

2.1 Υπηρεσίες Πληροφοριών

2.1.1 Η ερμηνεία της έννοιας «πληροφόρηση»

Ο καλύτερος τρόπος να ξεκινήσουμε την αναζήτηση της σχέσης των Υπηρεσιών Πληροφοριών και των Μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων είναι με τον ορισμό της «Πληροφόρησης» για τον κόσμο των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Από επίσημες πηγές ο όρος «Πληροφόρηση» έχει διττή σημασία, αποδίδοντάς μια στρατηγική και μια τακτική έννοια.

Γενικά, θα μπορούσαμε να ισχυρισθούμε πως μια γενική ερμηνεία της έννοιας «Πληροφόρηση» αποδίδεται στο "Factbook on Intelligence" του "Office of Public Affairs" της CIA στη σελίδα 13 γράφει "*knowledge and foreknowledge of the world around us – the prelude to Presidential decision and action*" (Central Intelligence Agency, 1991)[10]. Άρα ξεκάθαρα αναφέρει για «γνώση» αλλά και «πρόγνωση» του κόσμου γύρω μας ως «πρελούδιο» για της αποφάσεις και τέλος της πράξεις του αρχηγού της κράτους. Η παραπάνω αποτελεί μια αποκωδικοποίηση της έννοιας της «Πληροφόρηση» σε στρατηγικό επίπεδο. Αξίζει να παρουσιασθεί ποια έννοια σε στρατηγικό επίπεδο δίνουν και άλλες Υπηρεσίες Πληροφοριών στην παραπάνω έννοια.

Προχωρώντας στο «στενότερο» τακτικό επίπεδο, η «Πληροφόρηση» αναφέρεται σε γεγονότα και καταστάσεις σε συγκεκριμένα πεδία και θέατρα επιχειρήσεων, αυτό που ένας στρατιωτικός διοικητής θα αποκαλούσε «επίγνωση κατάστασης» ή καλύτερα στην αγγλική γλώσσα: "situational awareness". Η «πληροφόρηση» σε τακτικό επίπεδο μπορεί να επιτευχθεί από τα δεύτερα επιτελικά γραφεία των μονάδων με εκμετάλλευση Ανοιχτών Πηγών και καλή εφαρμογή του κύκλου πληροφοριών σε συνδυασμό με τις "to the point" αιτήσεις πληροφοριών που θα συμπληρώνουν την τακτική εικόνα για τον εκάστοτε Διοικητή. Το παρόν έργο εστιάζεται στην Στρατηγική Πληροφόρηση και τις σχέσεις των Υπηρεσιών Πληροφοριών με τις Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων σε στρατηγικό επίπεδο. Ως «στρατηγική πληροφόρηση» θα μπορούσαμε να πούμε πως είναι οι προσπάθειες των ηγετών των κρατών να κατανοήσουν σε μεγαλύτερο βάθος τα πιθανά ρίσκα αλλά και της αποδόσεις των επιλογών τους σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Η παραπάνω φράση θα μπορούσε να αναφέρεται σε πιθανές εσωτερικές απειλές, ανατρεπτικές ενέργειες από εγχώρια ακραία στοιχεία ή σε δράση εχθρικών υπηρεσιών πληροφοριών ή τρομοκρατών. Θα μπορούσε επίσης να αναφέρεται σε κινδύνους και ευκαιρίες που προκύπτουν στο εξωτερικό. Στο πρώτο παράδειγμά για της ΗΠΑ, το FBI είναι η Υπηρεσία Πληροφοριών Εσωτερικής Ασφαλείας ενώ η CIA είναι η Υπηρεσία Πληροφοριών Εξωτερικού η οποία ασχολείται με θέματα πληροφοριών εκτός των συνόρων των ΗΠΑ. Το παραπάνω παράδειγμα ακολουθούν διάφορες χώρες διατηρώντας ξεχωριστές υπηρεσίες εσωτερικού-εξωτερικού για διάφορους λόγους. Για παράδειγμα στα πρώην Σοβιετικά κράτη μετά την πτώση του τείχους του Βερολίνου οι

[10] Factbook on Intelligence, Office of Public Affairs, Central Intelligence Agency (September 1991), σελίδα 13.

Υπηρεσίες Πληροφοριών διαχωρίζονται σε εσωτερικού – εξωτερικού ή ακόμα και σε περισσότερα κομμάτια για να μειώσουν την δύναμη τους. Για την χώρα μας, η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών διαθέτει και της δύο υποδιευθύνσεις. Οι λόγοι εδώ βέβαια είναι διαφορετικοί από αυτές των πρώην Σοβιετικών Κρατών. Πλέον των γεωγραφικών διαστάσεων του όρου «στρατηγική πληροφόρηση», ο τελευταίος διαθέτει κάποιες ακόμα πιθανές ερμηνείες.

Μπορούμε με ασφάλεια να πούμε πως ο παραπάνω όρος επίσης αναφέρεται στην «Πληροφορία» ως τελικό προϊόν το οποίο έχει αρχικά συλλεχθεί και αφού πλέον έχει υποστεί επεξεργασία και ανάλυση με σκοπό την αποστολή στον «πελάτη» ή αλλιώς το λήπτη της απόφασης, ο τελευταίος αποκτά μία βαθύτερη κατανόηση των γεγονότων ή πιθανών ανατρεπτικών δραστηριοτήτων εγχώρια ή αναπτύσσει μια βαθύτερη κατανόηση για διάφορα πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, στρατιωτικά και άλλα γεγονότα στο εξωτερικό που ενδιαφέρουν την εθνική ασφάλεια και την εξωτερική πολιτική της χώρας. Γυρίζοντας στο παράδειγμα της εισαγωγής μας η απαιτούμενη «πληροφόρηση» και όχι «πληροφορία», που να σχετίζεται με την εξωτερική μας πολιτική πάντα σε διεθνές στρατηγικό επίπεδο θα ήταν: σε τι βαθμό η κυβέρνηση της Λιβύης μπορεί (του Τούρκο-λιβυκού συμφώνου) να στηρίζεται σε δικές της δυνάμεις ή σε ομάδες μισθοφόρων; Μια παρεπόμενη ερώτηση θα ήταν ποιες είναι αυτές; Από που πληρώνονται για της υπηρεσίες τους; Οι ερωτήσεις θα μπορούσαν να συνεχίσουν αρκετά αλλά στο τέλος θα είχαμε ένα ακόμα πρόβλημα. Τι θα κάναμε με αυτές της πληροφορίες; Σε αυτό ίσως μπορέσουμε να καταθέσουμε μια πρόταση στο τέλος αυτού του έργου, όπου οι Ειδικές Επιχειρήσεις μαζί με της Μυστικές Υπηρεσίες θα αναλάμβαναν πρωτεύοντα ρόλο.

Η πληροφορία με την έννοια που της προσδίδεται από τους επαγγελματίες του χώρου είναι τελείως διαφορετική από αυτή που δίδει ο καθένας μας στην λέξη «πληροφορία» μέσα στην καθημερινότητα του ή στην πληροφορία που μπορεί να βρει σε δημόσιες βιβλιοθήκες ή στο διαδίκτυο, μιας και η έννοια «πληροφορία» εντός των κόλπων των Υπηρεσιών Πληροφοριών διαθέτει ένα «μυστικό συστατικό». Θα μπορούσαμε να πούμε πως οι Υπηρεσίες Πληροφοριών αναμιγνύουν πληροφορίες από Ανοιχτές Πηγές όπως εφημερίδες, περιοδικά, blog, δημόσιες ομιλίες κλπ., με πληροφορίες που άλλα «μέρη», άνθρωποι ή οργανισμοί προσπαθούν διατηρήσουν κρυφά. Οι «κρυμμένες» πληροφορίες πρέπει να εξαχθούν από κρυπτογραφημένες επικοινωνίες ή να κλαπούν, μια δυνητικά επικίνδυνη εργασία που περιλαμβάνει ίσως διείσδυση[11] εντός του εχθρικού «στρατοπέδου» με την ευρεία έννοια. Όπως άλλωστε έγραψε και ο ακαδημαϊκός Abram N. Shulsky "*intelligence often entails access to information some other party is trying to deny*" (Shulsky,1993)[12]. Θα πρέπει να γίνει τελείως κατανοητό στον αναγνώστη πως το συντριπτικό ποσοστό, πολλές φορές περισσότερο από το 95 της εκατό των επεξεργασμένων πληροφοριών σε μορφές αναφοράς που παρέχονται στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής βασίζεται σε ανοιχτές πηγές. Μόνο ένα μικρό κλάσμα προέρχεται από μυστικές επιχειρήσεις παρέχοντας ακριβώς το σωστό «μυστικό» το οποίο είναι απαραίτητο για την κατανόηση των πιθανών σχεδίων της αντιπάλου.

Τα κράτη έχουν μυστικά για τα οποία άλλα κράτη θέλουν να μάθουν, ειδικά όταν απειλούν την ασφάλεια και την ευημερία των πολιτών τους ή των ξένων συμμάχων

[11] Με την λέξη διείσδυση ο συγγραφέας εννοεί όχι μια σύντομη σε χρόνο διαδικασία αλλά μια μακροχρόνια διαδικασία που εκτείνεται στον χρόνο σε μεγάλο χρονικό διάστημα. Αλλιώς ένα κεκαλυμμένο ανθρώπινο δίκτυο.

[12] Abram N. Shulsky, "Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence", 2nd ed., revised by Gary J. Schmitt (New York: Brassey's US, 1993), σελίδα 193.

τους. Ορισμένες φορές η κλοπή μέσω μυστικών μέσων και μεθόδων αυτού του είδους πληροφοριών είναι ο μόνος τρόπος απόκτησής τους. Εκτός από τα μυστικά που μπορούν να αποκτηθούν μέσω κλοπής ή παρακολούθησης από δορυφόρους και συσκευές ακρόασης, όπως ο αριθμός, η θέση και οι δυνατότητες Εχθρικών υποβρυχίων ή του Εχθρικού στόλου, τα κράτη έχουν «μυστικά», αν μπορούμε να τα αποκαλέσουμε έτσι, που είναι αδύνατο μια υπηρεσία πληροφοριών να «μάθει» ανεξάρτητα από το πόσους «κατάσκοπους» και πόσα τεχνικά μέσα διαθέτει. Για παράδειγμα ποιος μπορεί να πει με σιγουριά πόσο πολύ θα επιβιώσει στο πολιτικό σκηνικό της εχθρικής Χώρας ο Πρόεδρος της ή τι πολιτική ή καθεστώς θα ακολουθήσει μια πιθανή πτώση του; Εδώ καταλαβαίνετε αναφερόμαστε στο κομμάτι της πρόγνωσης εντός του ορισμού που έδωσε η CIA στο τι είναι «πληροφόρηση». Το καλύτερο που μπορεί ένα κράτος ή καλύτερα η πολιτική κεφαλή του κράτους να προσδοκά από τις ή την Υπηρεσία Πληροφοριών του,κ είναι μια εκτίμηση δομημένη σε σωστά επιχειρήματα από ειδικούς που έχουν μελετήσει προσεκτικά τέτοια θέματα. Αυτές οι εικασίες ονομάζονται «εκτιμήσεις» από εμπειρογνώμονες πληροφοριών των Ηνωμένων Πολιτείων και «αξιολογήσεις» από της Βρετανούς ομολόγους τους.

Μια χρήσιμη μεταφορά για την ακριβή περιγραφή της διαδικασίας είναι αυτή ενός παζλ. Και στις δύο περιπτώσεις, ο στόχος των Υπηρεσιών Πληροφοριών είναι να συγκεντρώσουν όσο το δυνατόν περισσότερα κομμάτια για να δημιουργήσουν μια πλήρη εικόνα. Η «εικόνα» που αγωνίζονται να συνθέσουν οι μυστικές υπηρεσίες είναι «πλήρεις» και «ολοκληρωμένες» πληροφορίες για ανατρεπτικές δραστηριότητες στο εσωτερικά του κράτους ή για τις δυνατότητες και τις προθέσεις των υπαρχόντων και πιθανών αντιπάλων στην διεθνή σκηνή. Τα περισσότερα κομμάτια του παζλ πληροφοριών θα προέρχονται από δημόσια διαθέσιμα έγγραφα ή γενικότερα αυτό που ονομάζουμε, όπως αναφέρθηκε ξανά, ανοιχτές πηγές. Μερικά κομμάτια θα προέρχονται από κατασκοπεία, είτε με πράκτορες, είτε με «μηχανές». Ένα είναι σίγουρο: σχεδόν πάντα θα λείπουν κομμάτια και ως εκ τούτου τα κενά πληροφοριών είναι αναπόφευκτα και ορισμένες φορές έχουν ως αποτέλεσμα οι επαγγελματίες της πληροφορίας να μην μπορούν να παρέχουν ισχυρές και έγκαιρες προειδοποιήσεις για απειλές. Πολλές φορές τα λάθη στις διαδικασίες των Υπηρεσιών Πληροφοριών συνεπάγονται προβληματικά «προϊόντα» ως αποτέλεσμα της έλλειψης κομματιών του παζλ. Ορισμένες φορές ωστόσο τα σφάλματα προκύπτουν από την αδυναμία του ατόμου να αναλύσει με ακρίβεια την έννοια των «κομματιών» και να εκτιμήσει ορθά τη σημασία και τη σημαντικότητα του κάθε κομματιού. Συνήθως τα σφάλματα είναι προϊόν και των δύο προβλημάτων: ένα ατελές παζλ και η αδυναμία αποκρυπτογράφησης μιας πλήρους εικόνας από τα λίγα κομμάτια που έχει κάποιος. Έτσι, τόσο μια ολοκληρωμένη συλλογή πληροφοριών όσο και μια εις βάθος γεμάτη επιχειρήματα ανάλυση είναι απαραίτητη για την ορθή εκτίμηση ή πρόβλεψη της σημασίας των γεγονότων για το μέλλον του έθνους.

Η «πληροφόρηση» έχει επίσης μια δεύτερη έννοια πέρα από εκείνη του «προϊόντος» πληροφοριών. Η «Πληροφόρηση» μπορεί να θεωρηθεί επίσης ως διαδικασία: μια σειρά δια-δραστικών βημάτων που ονομάζεται «Κύκλος Πληροφόρησης». Η διαδικασία ξεκινά με τους διευθυντές των τμημάτων πληροφοριών και πολιτικούς αξιωματούχους που καθορίζουν ποιες πληροφορίες θα συλλέγουν σχετικά με «απειλές» και «ευκαιρίες» στο εσωτερικό και στο εξωτερικό. Σε αυτό το σημείο επισημαίνεται από τον συγγραφέα του παρόντος πως ένα βήμα πριν τον καθορισμό των απαιτήσεων ίσως έχει προηγηθεί ένας πλήρης κύκλος «Ανοιχτών Πηγών Πληροφόρησης». Πρέπει να καθορίσουν ποιες μεθόδους θα χρησιμοποιήσουν για τη συλλογή αυτών των πληροφοριών, για παράδειγμα, τον σωστό συνδυασμό ανθρώπινων παραγόντων και «μηχανών» παρακολούθησης. Στη συνέχεια, οι

πληροφορίες συλλέγονται στο βαθμό που είναι εφικτό και που ως γεγονός συνδέεται με την ικανότητα του «παρατηρούμενου» να αποκρύπτεται. Αυτές οι πληροφορίες πρέπει να υποστούν επεξεργασία και να μετατραπούν σε αναγνώσιμο κείμενο. Για παράδειγμα, από μια τηλεφωνική συνομιλία που έχει υποκλαπεί στα Φαρσί ή στα Αραβικά. Το περιεχόμενο πρέπει να αναλυθεί και να εκτιμηθεί η σχέση του με τα εθνικά συμφέροντα όσο το δυνατόν γρηγορότερα. Τέλος, οι «ολοκληρωμένες» πληροφορίες, δηλαδή οι ελεγμένες και ερμηνευμένες πληροφορίες πρέπει να διαβιβαστούν σε ανώτερους αξιωματούχους οι οποίοι στηρίζονται σε αυτήν την διαδικασία και στα προϊόντα της για να σχεδιάσουν της επόμενες πολιτικές πρωτοβουλίες ή στρατιωτικές κινήσεις.

Μια τρίτη ερμηνεία του όρου «Πληροφόρηση» μπορεί να θεωρηθεί το σύνολο «αποστολών» που πραγματοποιούνται από το σύνολο των Υπηρεσιών Πληροφοριών ενός κράτους. Η πιο σημαντική αποστολή είναι η συλλογή και ανάλυση πληροφοριών. Επίσης σημαντικό είναι το έργο της «αντιπληροφόρησης» ή αλλιώς “counterintelligence” και ο υποτομέας της «αντιτρομοκρατίας». Αυτό αναφέρεται στις μεθόδους με της οποίες τα κράτη προσπαθούν να ανατρέψουν τις μυστικές επιχειρήσεις εναντίον τους από εχθρικές ξένες Υπηρεσίες Πληροφοριών ή τρομοκρατικές οργανώσεις. Ένα άλλο καθήκον είναι η μυστική δράση δηλαδή η μυστική παρέμβαση στις υποθέσεις άλλων κρατών ή οργανισμών με την ελπίδα να βελτιωθεί η ασφάλεια του παρεμβατικού κράτους, η οικονομική του ευημερία κα. Υπάρχουν αρκετοί ευφημισμοί για τη μυστική δράση: η «αθόρυβη επιλογή», δηλαδή λιγότερο θορυβώδης από την αποστολή του Στρατού, η «τρίτη επιλογή» μεταξύ διπλωματίας και εμφανών πολέμων ή «ειδικές δραστηριότητες». Η επιλογή της «μυστικής δράσης» σε στρατηγική κλίμακα δύναται να εμπλέξει και τις δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων σε μεγαλύτερο βαθμό σε αποστολές των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Προτού προχωρήσουμε στην ανάλυση του πως μπορεί να πραγματοποιηθεί το παραπάνω, σε ποιο πλαίσιο; ποια θα μπορούσε να είναι τα προ απαιτούμενα μια τέτοιας σχέσης; Θα προχωρήσουμε λίγο ακόμα με την ανάλυση των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Μια τέταρτη και τελευταία ερμηνεία του όρου πληροφόρηση νοείται ως μια συλλογή ανθρώπων και οργανισμών που έχουν συσταθεί για την εκπλήρωση των τεσσάρων κύριων αποστολών: συλλογή, ανάλυση, αντιπληροφόρηση και τέλος μυστική δράση.

2.1.2 Οι μέθοδοι των υπηρεσιών πληροφοριών

Ανεξάρτητα από ποια ερμηνεία δίνει κάποιος στον όρο «πληροφόρηση»: προϊόν, διαδικασία, αποστολή ή οργάνωση, η ουσία είναι ότι οι καλές κυβερνητικές αποφάσεις εξαρτώνται από ακριβείς, πλήρεις, αμερόληπτες και έγκαιρες πληροφορίες σχετικά με της δυνατότητες και της προθέσεις άλλων κρατών, τρομοκρατικών οργανώσεων και ανατρεπτικών ομάδων.

Η κοινότητα πληροφοριών αντιμετωπίζει μια σημαντική πρόκληση στην αντιμετώπιση της ανάγκης της οικείας «κυβέρνησης» για διορατικές πληροφορίες σχετικά με απειλές και ευκαιρίες. Υπάρχουν περίπου 191 χώρες στον κόσμο και μια ποικιλία οργανώσεων και ομάδων, πολλές από τις οποίες είναι εχθρικές στις Δυτικές Κοινωνίες και τους συμμάχους τους. Επιπλέον, αυτοί οι αντίπαλοι έχουν αποκτήσει την ικανότητα να κρύβουν τα σχέδια και τις επιχειρήσεις τους από τα αδιάκριτα «μάτια» των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Στην αναζήτηση έγκυρων πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους και τις ευκαιρίες, τα κράτη καταφεύγουν σε ένα ευρύ φάσμα

μεθόδων πληροφόρησης. Τα κράτη με αρκετά μεγάλο προϋπολογισμό συνήθως αναπτύσσουν ακριβά εργαλεία «τεχνικής πληροφόρησης» (ή «TECHINT»). Εξ ορισμού το TECHINT αναφέρεται πρωτίστως στο Imagery Intelligence («IMINT») και στο Signals Intelligence («SIGINT»). Το IMINT χρησιμοποιεί τη φωτογραφία, για παράδειγμα στιγμιότυπα εχθρικών εγκαταστάσεων από δορυφόρους παρακολούθησης. Το SIGINT περιλαμβάνει την παρακολούθηση και ανάλυση των μηνυμάτων επικοινωνίας, είτε πρόκειται για τηλεφωνικές συνομιλίες είτε για μεταδόσεις μέσω email.

Σε αυτό το σημείο θα αναφερθούμε στο HUMINT ή Human Intelligence. Μεταξύ εκείνων που λαμβάνουν εκτός των άλλων και δημοσιονομικές αποφάσεις που αφορούν την εθνική ασφάλεια και την διάθεση κονδυλίων για της ανάγκες των αποστολών των υπηρεσιών πληροφοριών υπάρχει μια ισχυρή τάση να επικεντρώνονται σε εκρηκτικές κεφαλές, ταχύτητες πυραύλων και τις προδιαγραφές των αεροσκαφών διαφόρων τύπων δηλαδή πράγματα που μπορούν να μετρηθούν με ευκολία. Το HUMINT από την άλλη πλευρά, βασίζεται στη προσεκτική στρατολόγηση ξένων πρακτόρων η οποία δεν μπορεί να γίνει από την μία μέρα στην άλλη και η οποία απαιτεί έναν οργανισμό με παράδοση στην όλη διαδικασία, με πρωτόκολλα που δεν παρακάμπτονται και με προσωπικό που έχει αναπτύξει συγκεκριμένη φιλοσοφία για τέτοιους είδους αποστολές. Έναν οργανισμό που εγγυάται την τήρηση των ονομάτων και τις τοποθεσίες των πρακτόρων του ως απόρρητα. Δεδομένα τα οποία δεν θα υπόκεινται σε ακροάσεις για τον προϋπολογισμό. Οι προϋποθέσεις για «σωστή» διεξαγωγή δραστηριοτήτων HUMINT δεν πρέπει να βρίσκονται μόνο εντός του οργανισμού αλλά να είναι μπολιασμένες και στο πολιτικό προσωπικό του κράτους (πολιτική εξουσία). Ποιος μπορεί να ξεχάσει την αποτυχία της υπόθεσης του Steve Lala; Επίσης τονίζεται πως τα πιο σημαντικά μυστικά του αντιπάλου «*υπάρχουν συχνά στο μυαλό μόνο ενός ανθρώπου ή αλλιώς τα μυστικά τα μοιράζονται μόνο λίγα ανώτατα στελέχη*»(Kam,1988)[13]. Μόνο ο αξιωματικός πληροφοριών που έχει στρατολογήσει κάποιον στο «στρατόπεδο» του εχθρού μπορεί να έχει τέτοιου είδους πληροφορίες. Το επίπεδο δυσκολίας αυξάνεται όταν η οικεία Υπηρεσία Πληροφοριών έχει την ανάγκη να αποκτήσει πρόσβαση σε οργανισμούς εντός κρατών που είναι κατά γενική ομολογία απολυταρχικά ή μη δημοκρατικά. Ας σκεφτούμε πως κάποιος αποκτά πρόσβαση στην Νότια Κορέα ή στο Ιράν ή είτε ακόμα και στην Τουρκία. Εδώ θα πρέπει κάποιος να αναρωτηθεί αν σε επίπεδο αντικατασκοπείας οι Δημοκρατίες είναι λιγότερο θωρακισμένες από της απολυταρχίες και αυτό συμβαίνει, με μια πρώτη εκτίμηση, λόγω των «νομικών» ελευθεριών ή καλύτερα την απουσία πολύ-επίπεδου ελέγχου της υπηρεσίας στα απολυταρχικά κράτη. Ένα ιστορικό παράδειγμα για την χρησιμότητα του κλάδου του HUMINT είναι αυτό κατά την προεδρία του Carter. Στις ΗΠΑ οι αξιωματούχοι των υπηρεσιών πληροφοριών αντιλήφθηκαν τη σημασία του HUMINT όταν Ιρανοί φοιτητές αιχμαλώτισαν Αμερικανούς διπλωμάτες στην Πρεσβεία των ΗΠΑ στην Τεχεράνη. Τα μέσα IMINT των ΗΠΑ παρείχαν λεπτομερείς φωτογραφίες της Τεχεράνης και του συγκροτήματος της πρεσβείας αλλά για να σχεδιαστεί μια επιχείρηση διάσωσης ο Λευκός Οίκος και η CIA χρειάζονταν πληροφορίες σχετικά με την τοποθεσία των ομήρων μέσα στην πρεσβεία. Χαρακτηριστικά ένας από τους αξιωματούχους σημειώνει: «*Είχαμε εκατοντάδες πλάνα από την οροφή της πρεσβείας τα οποία μεγεθύνθηκαν εκατό φορές. Θα μπορούσαμε να σας πούμε για τα πλακίδια και το είδος της στρώσης του πεζοδρομίου. Θα μπορούσαμε να της πούμε για το γρασίδι και πόσα αυτοκίνητα ήταν παρκαρισμένα εκεί. Οτιδήποτε θέλετε να μάθετε για τις εξωτερικές πτυχές της πρεσβείας μπορούμε να σας τα πούμε με απεριόριστη λεπτομέρεια. Δεν*

[13] Ephraim Kam, Surprise Attack (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1988), p. 62.

μπορούμε να σας πούμε τίποτα για το τι συνέβαινε μέσα σε αυτό το κτίριο»(Emerson,1988)[14]. Εδώ πρέπει να σημειωθεί πως με την πάροδο του χρόνου και ιδιαίτερα στις δυτικές κοινωνίες με την αύξηση της τεχνολογίας και των τεχνικών δυνατοτήτων, σε συνδυασμό πάντα με την δυτική λογική αποστροφής στις ανθρώπινες απώλειες (μηδενική ανοχή) γενικά ατόνησε η προτίμηση των αξιωματούχων των κοινοτήτων πληροφοριών για την ανάπτυξη και την συντήρηση δικτύων HUMINT. Γενικά, τα ανθρώπινα δίκτυα θέλουν χρόνο και εξαιρετική προσπάθεια για να αναπτυχθούν, γεγονός που τα κάνει λιγότερο προτιμητέα από τους άλλους κλάδους των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

2.1.3 Οι αποστολές των υπηρεσιών πληροφοριών

Οι αποστολές των υπηρεσιών πληροφοριών είναι 4. Η συλλογή, η ανάλυση των πληροφοριών, η αντιπληροφορίες και η μυστική δράση ή αλλιώς κεκαλυμμένη δράση. Η πρωταρχική αποστολή των υπηρεσιών πληροφοριών είναι να συλλέγουν πληροφορίες είτε μέσω αποκλειστικά της τεχνολογίας και των τεχνικών δυνατοτήτων είτε μέσω των ανθρώπων, και στη συνέχεια να αναλύουν το «νόημα» της πληροφορίας προσθέτοντας την ανθρώπινη εκτίμηση βασισμένη σε ισχυρή επιχειρηματολογία στο «βουνό» των δεδομένων που συλλέγονται. Στην αρχή της διαδικασίας ανώτεροι αξιωματούχοι συνεργάζονται για να δημιουργήσουν μια «εκτίμηση απειλής» σε λίστα με τις κατά προτεραιότητα πιο επικίνδυνες απειλές που δύναται να αντιμετωπίσει το κράτος. Αυτοί οι αξιωματούχοι αποφασίζουν έπειτα πόσα χρήματα από τον ετήσιο προϋπολογισμό πληροφοριών πρέπει να δαπανηθούν για τη συλλογή πληροφοριών εναντίον κάθε στόχου. Μόλις υποβληθούν σε επεξεργασία οι πληροφορίες, πρέπει να μελετηθούν από ειδικούς για να κατανοήσουν της προθέσεις των αντιπάλων τους, το βήμα που είναι γνωστό ως ανάλυση. Εάν η Υπηρεσία Πληροφοριών μετά την παραπάνω διαδικασία δεν είναι σε θέση να κατανοήσει της πληροφορίες που συλλέγει η ίδια αλλά και άλλοι κρατικοί οργανισμοί, όλες οι προηγούμενες προσπάθειες συγκέντρωσης και επεξεργασίας καθίστανται άνευ σημασίας. Η καλή ανάλυση εξαρτάται από τη συγκέντρωση των καλύτερων δυνατών «μυαλών» για την αξιολόγηση περιφερειακών και παγκόσμιων γεγονότων, αντλώντας από ένα μείγμα Ανοιχτών Πηγών και «κλεμμένων» μυστικών.

Τέλος, οι αναλυόμενες πληροφορίες μεταφέρονται στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, οι οποίες πρέπει να είναι σχετικές, έγκαιρες, ακριβείς, περιεκτικές και αμερόληπτες. Η «Πληροφόρηση» πρέπει να είναι «περιεκτική» προερχόμενη από όλους της οργανισμούς πληροφοριών του κράτους, είτε αυτοί βρίσκονται εντός της αστυνομίας (εσωτερική ασφάλεια) είτε βρίσκονται εντός του στρατού ή του υπουργείου εξωτερικών. Οι πληροφορίες πρέπει να συντονίζονται σε ένα ουσιαστικό και περιεκτικό σύνολο, αυτό που οι ειδικοί πληροφοριών αποκαλούν «σύντηξη όλων των πηγών» ή «συνένωση». Ο όρος «αντιπληροφόρηση» (CI) περιλαμβάνει μια σειρά μεθόδων που χρησιμοποιούνται για την προστασία κράτους από επιθετικές επιχειρήσεις που διεξάγονται από ξένες υπηρεσίες πληροφοριών ή τρομοκρατικές ομάδες. Αυτές οι επιχειρήσεις περιλαμβάνουν απόπειρες διείσδυσης της κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών και άλλων Υπηρεσιών Πληροφοριών μέσω της χρήσης διπλών πρακτόρων ή πρακτόρων διείσδυσης (moles). Το CounterIntelligence ή

[14] Steve Emerson, Secret Warriors: Inside the Covert Military Operations of the Reagan Era (New York: Putnam's, 1988), p. 20.

αντιπληροφόρηση έχει δύο διαστάσεις, την «ασφάλεια» και την «αντικατασκοπεία». Η «ασφάλεια» (εσωτερική ασφάλεια) είναι η αμυντική πλευρά του CI: φυσική φύλαξη προσωπικού του κράτους, των εγκαταστάσεων και επιχειρήσεων από εχθρικές πράξεις. Το Counterespionage ή αντικατασκοπεία αντιπροσωπεύει στην πιο επιθετική πλευρά του CI, με στόχο να εντοπίσει τις προσπάθειες ενός αντιπάλου ενάντια στο οικείο σύστημα και να προσπαθήσει να χειραγωγήσει αυτές τις επιθέσεις είτε μετατρέποντας τους πράκτορες του αντιπάλου σε διπλούς πράκτορες είτε τροφοδοτώντας τους ψευδείς πληροφορίες.

Η «Κρυφή Δράση» είναι η πιο αμφιλεγόμενη από τις τρεις αποστολές, όπως αποδεικνύεται από το φιάσκο του κόλπου των χοίρων του 1961 - μια αποτυχημένη παραστρατιωτική μυστική δράση κατά του καθεστώτος του Κάστρο στην Κούβα. Κυρίως η μυστική δράση συνίσταται στη δημιουργία μυστικής προπαγάνδας στο έδαφος ξένων εθνών όπως και διεθνώς και στη χρήση πολιτικών, οικονομικών και παραστρατιωτικών επιχειρήσεων για να επηρεάσουν, να διαταράξουν ή ακόμα και να ανατρέψουν τις κυβερνήσεις στόχους όπως έπραξε η CIA στο Ιράν το 1953, τη Γουατεμάλα το 1954 και ανεπιτυχώς στο Ιράκ τη δεκαετία του 1990. Ο στόχος της μυστικής δράσης είναι να επηρεάσει κρυφά τα γεγονότα στο εξωτερικό με σκοπό η ίδια η ροή των γεγονότων να επηρεαστεί σε τέτοιο βαθμό ώστε να αλλάξει, προκειμένου να υποστηρίξει τους στόχους της εξωτερικής πολιτικής του κράτους που την διεξάγει. Η πιο κοινή μορφή μυστικής δράσης είναι η προπαγάνδα. Για παράδειγμα, η CIA έχει περάσει με τα χρόνια, εκμεταλλευόμενη ένα τεράστιο δίκτυο «παράνομων» μέσων μαζικής ενημέρωσης, μια πλημμυρίδα μυστικής προπαγάνδας που ανταποκρίνεται στα εμφανή ζητήματα του εκάστοτε κράτους για την διαμόρφωση της κοινής γνώμης - στόχου προς όφελος της εξωτερικής πολιτικής των ΗΠΑ. Στο δίκτυο τους περιλαμβάνουν δημοσιογράφους, συντάκτες περιοδικών και εφημερίδων, τηλεοπτικούς παραγωγούς, οικοδεσπότες τηλεοπτικών εκπομπών και οποιονδήποτε άλλο που ήταν σε θέση να διαδώσει τις απόψεις της αμερικανικής κυβέρνησης σα να ήταν δικές τους. Ένα από τα πιο αξιοσημείωτα παραδείγματα μιας επιχείρησης προπαγάνδας της CIA ήταν η χρηματοδότηση του "Radio Free Europe" και του "Radio Liberty" κατά τον Ψυχρό Πόλεμο. Οι μυστικές επιχειρήσεις μερικές φορές έχουν τη μορφή οικονομικής βοήθειας σε φιλοδυτικούς πολιτικούς και γραφειοκράτες ξένων κρατών, χρήματα που χρησιμοποιούνται για να βοηθήσουν διάφορες πολιτικές ομάδες στις εκλογικές τους εκστρατείες ή για την ένταξη ολόκληρων πολιτικών κομμάτων στις υπηρεσίες μυστικών υπηρεσιών. Οι παραστρατιωτικές ή πολεμικές μορφές μυστικής δράσης έχουν δημιουργήσει την πιο μεγάλη διαμάχη στον χώρο. Αυτή η κατηγορία περιλαμβάνει μικρούς και μεγάλους «κρυφούς» πολέμους που δεν παραμένουν κρυφοί για μεγάλο χρονικό διάστημα. Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για αλλοδαπούς στρατιωτικούς και αστυνομία, παροχή στρατιωτικών συμβούλων, όπλα και μεταφορές στο πεδίο της μάχης καθώς και ο σχεδιασμός και η εκτέλεση δολοφονιών ή «επιλεγμένων χτυπημάτων». Εδώ θα πρέπει να σημειωθεί πως οι δολοφονίες στόχων είχαν μειωθεί σημαντικά μετά την πτώση του τοίχους του Βερολίνου και αυξήθηκαν ξανά με τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας αλλά και την άνοδο της νέας Ρωσικής πολιτικής με κεντρικό εκπρόσωπο τον Βλαντίμιρ Πούτιν. Γίνεται κατανοητό πως μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων δύναται να φέρουν σε πέρας αποστολές που αντιστοιχούν στο προφίλ αποστολών μυστικής δράσης των Υπηρεσιών Πληροφοριών. Το ερώτημα για την Ελληνική πραγματικότητα, όπως αναφέρθηκε στην αρχή της παρούσας διατριβής, είναι ερώτημα πολιτικής απόφασης αλλά και εν γένει της φιλοσοφίας και του τρόπου λειτουργίας του πολιτικού συστήματος. Απλά κάποιος πρέπει να πάρει την απόφαση ζυγίζοντας πάντα το κατά πόσο το "mission accomplished" θα δώσει «μονάδες ελευθερίας» στην εξωτερική μας πολιτική με

συνεπακόλουθη την ενίσχυση της θέσης του κράτους μας σε διεθνές επίπεδο. Αυτός που θα πατήσει το «κουμπί» της ενεργοποίησης των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων υπό την επίβλεψη της νεοσύστατης Διοίκησης Ειδικού Πολέμου και της υποστήριξης της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών θα πρέπει να είναι σίγουρος για το νομικό και το ηθικό πλαίσιο δράσης. Μήπως μπορεί να διαμορφωθεί ένα άλλο πλαίσιο κοινής δράσης(;) μεταξύ των δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων και των Υπηρεσιών Πληροφοριών τέτοιο ώστε να μπορεί να γίνει πιο εύκολο για την πολιτική ελίτ της χώρας να αξιοποιήσει αυτές τις δυνατότητες οι οποίες παραμένουν ανενεργές σε περίοδο ειρήνης. Το αμέσως επόμενο ερώτημα είναι τι είναι στρατηγικό πλήγμα ή αν θέλετε «Στρατηγική αποστολή». Το ερώτημα δεν είναι και τόσο απλό, ακόμα και αν τεθεί σε επιτελείς των Ενόπλων Δυνάμεων. Επίσης μπορεί να γίνει ακόμα πιο δύσκολο όταν κάποιος κληθεί να οραματιστεί πως μπορεί να είναι αυτό το πλήγμα με σκοπό να μπορέσει κάποιος ή κάποια μονάδα να σχεδιάσει αντίστροφα τα ειδικά θέματα της αποστολής της όπως επίσης την εκπαίδευση, την γενικότερη προετοιμασία, τα σχέδια ανάγκης και γενικότερα την υποστήριξη. Η εκπαίδευση και η προετοιμασία δεν μπορεί να βασίζεται σε μια μικρής διάρκειας προετοιμασία αλλά μόνο να είναι εμφωλευμένη εντός της νοοτροπίας του οργανισμού που θα διεξάγει αυτό το πλήγμα ή τέτοιου είδους αποστολές. Να είναι μέρος των διαδικασιών του αλλά και των απαραίτητων σχέσεων που θα πρέπει να υπάρχουν με την φυσική και πολιτική ηγεσία ώστε και αυτές με την σειρά τους να είναι προετοιμασμένες για τέτοιου είδους αποστολές, πάντα εντός ενός κανονιστικού νομοθετικού και ηθικού πλαισίου. Έχει ιδιαίτερη σημασία η «σωστή» νοοτροπία για την πολιτική ηγεσία μιας και μπορεί να αποτελέσει ελλείψει της παραπάνω νοοτροπίας ένα σημαντικό κενό επιχειρησιακής ασφάλειας. Θα πρέπει να λάβουμε σοβαρά υπόψιν μας πρώτον, το γεγονός ότι η ΕΥΠ μέχρι την πτώση του τοίχους του Βερολίνου είχε ως «στόχο» τα Κουμμουνιστικά Καθεστώτα κυρίως της εγγύς Βαλκανικής και τους Έλληνες Κομμουνιστές (μετά το 1974 και την Τουρκία), όπως επίσης οι ΛΟΚ[15] πρωτοστάτησαν ως κορυφαίες μονάδες κρούσης εναντίον Κουμουνιστών ανταρτών κατά την διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το γεγονός πως ένα μεγάλο ποσοστό των κομμάτων της Βουλής έχει ρίζες σε αριστερές ιδεολογίες, ίσως δημιουργεί ένα de facto κλίμα δυσπιστίας μεταξύ των παραπάνω «εργαλείων» του κράτους και μέρους του πολιτικού συστήματος.

2.2 Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων

2.2.1 Οι αποστολές

Επειδή διαφορετικά κράτη χρησιμοποιούν διαφορετικά ονόματα και τρόπους λειτουργίας των μονάδων ειδικών επιχειρήσεων, ερμηνείες του τι είναι ειδικές επιχειρήσεις χαρακτηρίζονται από διαφορετικότητα και αντιθέσεις. Θα μπορούσαμε να ορίσουμε εμμέσως τι είναι ειδική επιχείρηση μέσα από τις διάφορες αποστολές των μονάδων ειδικών επιχειρήσεων. Παρακάτω θα καταγράψουμε κάποια είδη αποστολών όπου διάφορα κράτη αναθέτουν σε στρατιωτικές δυνάμεις που θεωρούν ότι είναι «ειδικές» με κάποιο τρόπο, συνήθως κάνοντας δραστηριότητες που δεν κάνουν οι συμβατικές δυνάμεις ή εκτελώντας τυπικά στρατιωτικά καθήκοντα καλύτερα από τις συμβατικές δυνάμεις. Καμία μονάδα Ειδικών Επιχειρήσεων δεν δύναται να φέρει εις πέρας όλες αυτές τις αποστολές και ορισμένα κράτη τονίζεται πως δεν θεωρούν ότι

[15] Λόχοι Ορεινών Καταδρομών

όλες αυτές οι αποστολές που θα παρατεθούν μπορούν να συμπεριληφθούν στον τομέα των «Ειδικών Επιχειρήσεων».

Μια πρώτη ειδική αποστολή είναι η «άμεση επιθετική δράση» ή στα αγγλικά "Direct Action". Ερμηνεύοντας την σημασία του προηγούμενου όρου θα μπορούσαμε να πούμε ότι η λειτουργία της «άμεσης επιθετικής δράσης» συνίσταται σε μικρής διάρκειας χτυπήματα και γενικά μικρής κλίμακας επιθετικές πράξεις που διεξάγονται από μονάδες ειδικών επιχειρήσεων σε εχθρικό ή μη προσβάσιμο ή διπλωματικά ευαίσθητο περιβάλλον όπου καταλαμβάνουν, καταστρέφουν, συλλαμβάνουν, εκμεταλλεύονται, επανακτούν ή εξουδετερώνουν συγκεκριμένους στόχους. Σε μια πιο στενή ερμηνεία το "Direct Action" αναφέρεται σε «δολοφονίες» ή στα αγγλικά "assassinations", σε «στοχευμένα θανάσιμα χτυπήματα» ή στα αγγλικά "targeted killings", σε επιδρομές ή "Raids" και σε αντιτρομοκρατικές αποστολές διάσωσης ομήρων. Κάποιος μπορεί εύλογα να αναρωτηθεί σε τι διαφέρει η δολοφονία/assassination από το στοχευμένο θανάσιμο χτύπημα/ targeted killing; Το "targeted Killing" ορίζεται ως μια μορφή δολοφονίας που πραγματοποιείται από κυβερνήσεις. Ορισμένοι αναλυτές πιστεύουν ότι είναι ένας σύγχρονος ευφημισμός για τη δολοφονία (εξέχουσα προμελετημένη δολοφονία) ενός ατόμου από μια κυβερνητική οργάνωση ή όργανο χωρίς να έχει προηγηθεί δίκη και εκτός πεδίου μάχης. Τέτοιου είδους αποστολές θα μπορούσαν να αναλάβουν και ειδικές ομάδες των Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Μια άλλη ειδική αποστολή είναι η «ειδική αναγνώριση» ή στα αγγλικά "special reconnaissance SR". Επιχειρήσεις αναγνώρισης και επιτήρησης που διεξάγονται ως ειδική αποστολή σε εχθρικά, μη προσβάσιμα ή διπλωματικά ευαίσθητο περιβάλλον ή πολιτικά ευαίσθητο περιβάλλον για τη συλλογή ή την επαλήθευση πληροφοριών στρατηγικής ή επιχειρησιακής σημασίας. Μια πιο στενή λειτουργία είναι η «κεκαλυμμένη ειδική αναγνώριση». Γενικά τέτοιου είδους αποστολών δύναται να αναλάβουν όλες οι μονάδες ειδικών επιχειρήσεων των ειδικών δυνάμεων.

Μια ακόμα αμφιλεγόμενη αποστολή είναι ο «Ανορθόδοξος πόλεμος» ή "Unconventional warfare", όπου οι δραστηριότητες που διεξάγονται επιτρέπουν σε ένα κίνημα αντίστασης ή μια εξέγερση να εξαναγκάσει, να διαταράξει ή να ανατρέψει μια κυβέρνηση ή να καταλάβει την εξουσία λειτουργώντας «υπόγεια», μέσω μιας αντάρτικης δύναμης σε μια περιοχή που δεν υπάρχει επίσημη πρόσβαση. Τέτοιου είδους αποστολών κατά πολλούς μελετητές μπορούν να αναλάβουν μόνο οι μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων μεγάλων κρατών. Ο ανορθόδοξος πόλεμος εκτός των συνόρων του κράτους που τον διεξάγει είναι μια δραστηριότητα με εξαιρετικό βαθμό δυσκολίας για τις μονάδες που τον διεξάγουν και απαιτεί πολύ καλή συνεργασία των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων και Υπηρεσιών Πληροφοριών.

Μια ακόμα αποστολή που δύναται να αναλάβουν κατά κύριο λόγο οι μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων είναι (στην αγγλική γλώσσα) η "Foreign internal defense" όπου έχουμε τη συμμετοχή πολιτικών και στρατιωτικών φορέων μιας κυβέρνησης σε προγράμματα δράσης που αναλαμβάνουν μαζί με άλλη κυβέρνηση προς άμεσο όφελος της τελευταίας με σκοπό την προστασία της κοινωνίας της από ανατροπές, ανομίες, καταστροφές, τρομοκρατία και άλλες απειλές για την ασφάλειά της. Η εν λόγω αποστολή παρουσιάζει έναν βαθμό δυσκολίας και επαιτεί άριστες ικανότητες των μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων.

Προχωρώντας λίγο ακόμα με το εύρος των αποστολών των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων, έχουμε το "Human Intelligence collection", όπου ως δραστηριότητα είναι κοινότυπο να διεξάγεται στα πλαίσια των αποστολών του «Ανορθόδοξου Πολέμου» και του "Foreign Internal Defense".

Σε μερικές περιπτώσεις η δραστηριότητα “HUMINT” διεξάγεται και στα πλαίσια αντιτρομοκρατικών δραστηριοτήτων/αποστολών. Αποστολές “HUMINT” δύναται να αναλάβει προσωπικό των μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων το οποίο όμως κατά προτίμηση θα έχει ιδιαίτερες ικανότητες στην ντόπια γλώσσα εργασίας όπως επίσης θα πρέπει να έχει αναπτύξει και διάφορες άλλες ικανότητες όχι μόνο μέσα από κάποια ειδικά σχολεία σχετικά με το αντικείμενο αλλά και να κατέχει ευρύτερες ακαδημαϊκές γνώσεις. Μας ενδιαφέρει ο τρόπος σκέψης που θα έχει αναπτύξει ένας τέτοιος operator. Θα πρέπει να καταλάβουμε πως οι operator που είναι άριστοι στο DA ίσως είναι επικίνδυνοι και μη αποδοτικοί στο να διεξάγουν επιχειρήσεις τύπου HUMINT.

Η αποστολές τύπου “Counter Insurgency (COIN)” αποτελούν εκτεταμένες πολιτικές και στρατιωτικές προσπάθειες για ταυτόχρονη καταστολή και συγκράτηση των εξεγέρσεων και αντιμετώπιση των αιτίων τους. Γενικά θα μπορούσαμε να τις χαρακτηρίσουμε ως «κοινές» για τον λόγο ότι συμβαίνουν αρκετά συχνά. Ένα άλλο χαρακτηριστικό είναι ότι ομοιάζουν σε αποστολές FID όπως επίσης τα «όρια» μεταξύ των αποστολών εσωτερικής ασφαλείας και αποστολών COIN είναι «θολά». Άλλες αποστολές που ορισμένα κράτη χαρακτηρίζουν ως ειδικές και τις αναθέτουν σε μονάδες ειδικών επιχειρήσεων είναι η «Εσωτερική ασφάλεια» ή αλλιώς “Internal security”, η οποία διαφέρει από την «προστασία του καθεστώτος» ή αλλιώς “regime protection” όπου ως ρόλος των μονάδων που έχουν αναλάβει την προαναφερόμενη αποστολή είναι η προστασία της κυβέρνησης και όχι του κράτους ή των ανθρώπων του. Όπως καταλαβαίνεται τέτοιους ρόλους αναλάμβαναν σε κράτη απολυταρχικά ή συνήθως πρώην κομμουνιστικά (κατά την περίοδο του κομμουνισμού) ή θεοκρατικά. Συνεχίζουμε με την προστασία υψηλών προσώπων όπως υπουργών ή πρωθυπουργών. Ως αποστολή είναι επίσης κοινότυπη. Αξίζει να σημειωθεί πως στην χώρα μας επίσης συμβαίνει: έμπειροι παλαιοί SOF operators αποσπώνται ως προστασία σε μικτές ομάδες προστασίας υψηλών προσώπων με αστυνομικούς χωρίς να υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο τμήμα ή μονάδα από το οποίο να έχουν «κοινή καταγωγή».

Άλλη μία ειδική αποστολή είναι η «Μάχη στα μετόπισθεν του εχθρού» όπου διεξάγεται DA, συμπεριλαμβανομένου του σαμποτάζ της δολοφονίας, και της συλλογής πληροφοριών για την υποστήριξη επιθέσεων από συμβατικές δυνάμεις.

Μια ακόμα αποστολή είναι οι «ψυχολογικές επιχειρήσεις» όπου μιλάμε για επιχειρήσεις για τη διάδοση επιλεγμένων πληροφοριών και ειδήσεων στο κοινό προκειμένου να επηρεάσουν τα συναισθήματά τους, τα κίνητρα, τον τρόπο σκέψης και τελικά τη συμπεριφορά ολόκληρων κυβερνήσεων, οργανισμών, ομάδων και ατόμων. Οι στόχοι των ψυχολογικών επιχειρήσεων μπορεί να είναι κοινωνικά, πολιτικά και στρατιωτικά πρόσωπα. Η διεξαγωγή είναι ιδιαίτερα δύσκολή κυρίως ως προς την φάση της σύλληψης του τρόπου της επιχείρησης ή στα αγγλικά “concept of operation” . Απαιτεί εκπαιδευμένους SOF σε τέτοια αποστολή και συνεργασία με τις υπηρεσίες πληροφοριών. Οι ψυχολογικές επιχειρήσεις απαιτούν «συνέχεια» στο χρόνο και δεν μπορούν απλώς να διεξαχθούν με το «πάτημα ενός κουμπιού». Άλλες αποστολές που θεωρούνται ειδικές και αναλαμβάνονται από ειδικές μονάδες είναι η «μάχη εναντίον εχθρικών SOF», όπου ως αποστολή μπορεί να χαρακτηρισθεί ως σχετικά καινούρια. Επίσης η «προστασία κρίσιμων υποδομών» η οποία ως αποστολή δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί αμέσως ως «στρατηγική» με την παραδοσιακή έννοια. Προφανώς αναφερόμαστε για παράδειγμα σε εξέδρες άντλησης πετρελαίου ή εργοστάσια παραγωγής πυρηνικής ενέργειας.

Μια τελευταία αποστολή είναι η «αποτροπή» ή στα αγγλικά “deterrence” όπου ως κεντρικό έργο έχει την αποτροπή της χρήσης εχθρικών μονάδων SOF εναντίον ευαίσθητων και ευάλωτων στόχων. Στην περίπτωση της χώρας μας, με επιφύλαξη

πάντα, θα μπορούσαμε να πούμε πως ευαίσθητους στόχους αποτελούν οι αμέτρητες βραχονησίδες όπου SOF εχθρικού κράτους θα μπορούσαν να δημιουργήσουν τετελεσμένα ως προς το καθεστώς ιδιοκτησίας. Βέβαια ένας οποιοσδήποτε αξιωματούχος του Ισραήλ θα διαφωνούσε λέγοντας πως η παραπάνω αποστολή, συγκεκριμένα για τις βραχονησίδες, είναι μια απλή αποστολή του πυροβολικού. Όλες οι παραπάνω αποστολές που περιεγράφηκαν συντόμως δύναται να διεξαχθούν από ομάδες Ειδικών Επιχειρήσεων σε συνεργασία με τις Υπηρεσίες Πληροφοριών άλλες σε μικρότερο βαθμό ή και καθόλου και άλλες σε μεγαλύτερο βαθμό. Υπάρχουν περιπτώσεις όπου μερικές από τις παραπάνω αποστολές διεξάγονται μόνο από ομάδες SOF που είναι εντός της υπηρεσίας πληροφοριών όπως το DA ή το Targeted Killing. Μάλιστα ο John A. Gentry ισχυρίζεται πως στην παραπάνω περίπτωση οι υπηρεσίες πληροφοριών με ενσωματωμένες Μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων έχουν την τάση να αναλαμβάνουν περισσότερες τέτοιες αμφιλεγόμενης νομιμότητας και ηθικής αποστολές όπως και η παρουσία ομάδων ειδικών επιχειρήσεων εντός των υπηρεσιών πληροφοριών είναι ένας δείκτης μιας επιθετικής εξωτερικής πολιτικής από το αντίστοιχο κράτος. Εν ολίγοις, ενώ οι περιπτώσεις Μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων που είναι ενσωματωμένες σε υπηρεσίες πληροφοριών είναι σχετικά σπάνιες, επιτρέπουν στις υπηρεσίες ασφαλείας διακεκριμένων κρατών να ενεργούν βίαια με διάφορους τρόπους σε όλο τον κόσμο, συχνά με τρόπους που τα «θύματα» ή οι αποδέκτες των ενεργειών περιγράφουν ως «τρομοκρατικές» επιθέσεις. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονισθεί πως η λέξη «θύματα» δεν αποδίδει σωστά την υπόσταση των στόχων που προσβάλλονται, σε κάθε περίπτωση βέβαια δεν προηγήθηκε καμία δίκη με κάποια καταδικαστική απόφαση ή δεν υπήρξε αντιπαράθεση σε ένα επίσημο πεδίο μάχης. Αυτές οι δραστηριότητες θεωρούνται γενικά από τα κράτη ως αμφισβητούμενες «μυστικές ενέργειες» ή «μυστικές δραστηριότητες» οι οποίες δύναται με υψηλή πιθανότητα να παραβιάζουν το εθνικό και το διεθνές δίκαιο. Τίθεται εδώ το ερώτημα ποια είναι η αποστολή της παρατηρούμενης αύξησης νομικών συμβούλων σε τέτοιες μονάδες ή τις προϊστάμενες διοικήσεις τους; Η συμβουλή, για παράδειγμα, για το τι είναι νόμιμο σύμφωνα με το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο ή η συμβουλή για το πως θα νομιμοποιηθούν ορισμένες δραστηριότητες; Η φύση και η ένταση αυτών των δραστηριοτήτων συνδέονται άμεσα με τις ατζέντες εξωτερικής πολιτικής των εκάστοτε ηγεσιών μέσω «ασυνήθιστων σχέσεων» διοίκησης και ελέγχου που χαρακτηρίζονται από αμοιβαία εμπιστοσύνη. Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων και οι συμβατικές δυνάμεις υποστηρίζουν συχνά τα ένοπλα στοιχεία των υπηρεσιών πληροφοριών. Ωστόσο, τα μικρά κράτη που δεν εμπλέκονται σε διεθνείς συγκρούσεις δεν έχουν τέτοιες λειτουργίες Ειδικών Επιχειρήσεων. Οι στενές σχέσεις Υπηρεσιών Πληροφοριών / Μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων χαρακτηρίζονται από εξαιρετικά ανεξάρτητες υπηρεσίες πληροφοριών και ξεχωριστές στρατιωτικές υπηρεσίες Ειδικών Επιχειρήσεων. Συνήθως συνεργάζονται καλά σε περιπτώσεις επιχειρήσεων, αν και μερικές φορές είναι γραφειοκρατικοί ανταγωνιστές εντός των εθνικών κυβερνήσεων. Η συνεργασία τείνει να αυξάνεται όταν αυξάνεται η εθνική ανάγκη για υπηρεσίες ελίτ δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων, όπως στον πόλεμο.

Οι «απομακρυσμένες σχέσεις» Υπηρεσιών Πληροφοριών και Ειδικών Επιχειρήσεων χαρακτηρίζονται από ξεχωριστή, ανεξάρτητη υπηρεσία πληροφοριών και στρατιωτικό SOF και μια απόλυτη αποστροφή στις μυστικές και ειδικές επιχειρήσεις. Οι υπηρεσίες πληροφοριών τείνουν να περιορίζονται σε μεγάλο βαθμό σε παραδοσιακά καθήκοντα συλλογής πληροφοριών και σε μη βίαιες μυστικές ενέργειες, ενώ το στρατιωτικό SOF διεξάγει παραδοσιακές στρατιωτικές αποστολές SOF. Επειδή οι εθνικές επιθυμίες για βίαιη μυστική δράση είναι σπάνιες, οι υπηρεσίες πληροφοριών και το στρατιωτικό SOF σπάνια συνεργάζονται στενά. Ο γράφον

πιστεύει πως η χώρα μας τοποθετείτε ακόμα πιο πέρα από την παραπάνω κατηγορία λόγω ακριβώς της αποστροφής της πολιτικής ηγεσίας όπως και της έλλειψης πολιτικής συνεννόησης και ομονοίας του πολιτικού μας κόσμου σε γενικότερα θέματα πολιτικής πόσο μάλλον στην απόφαση διεξαγωγής «ειδικών δράσεων» ή «ειδικών δραστηριοτήτων» των ειδικών επιχειρήσεων και των υπηρεσιών πληροφοριών. Ένας ακόμα λόγος είναι η κατάσταση στην οποία βρίσκεται η «ΕΥΠ».

2.2.2 Παραδείγματα σχέσεων Μονάδων Ειδικών επιχειρήσεων με τις υπηρεσίες πληροφοριών:

Ενσωματωμένες Μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων στις Υπηρεσίες πληροφοριών.

Εδώ θα προχωρήσουμε με κάποια παραδείγματα κρατών τα οποία προχώρησαν με την επιλογή της ενσωμάτωσης ή δημιουργίας δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων εντός των υπηρεσιών πληροφοριών. Γεγονός το οποίο περιγράφει την πρώτη προαναφερόμενη κατηγορία. Η Σοβιετική Ένωση και αργότερα η Ρωσία ενσωμάτωσαν με συνέπεια ομάδες ειδικών επιχειρήσεων στις μη στρατιωτικές υπηρεσίες πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της πρώην KGB και της τρέχουσας Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Ασφαλείας (FSB). Ο Jonathan Haslam μας αναφέρει πως ο Βλαντιμίρ Λένιν το 1917 ανέθεσε στην πρώτη υπηρεσία πληροφοριών της Σοβιετικής Ρωσίας, την «Τσέκα», να χτίσει μια ένοπλη δύναμη για την προστασία του Κομουνιστικού Κόμματος και της τότε Σοβιετικής Ένωσης από εγχώριους εχθρούς και Ρώσους αντιφρονούντες του εξωτερικού που ήταν αποφασισμένοι να ανατρέψουν το μπολσεβίκικο καθεστώς ή τους ηγέτες του(Haslam 2015)[16]. Σοβιετικές «μυστικές ενέργειες» αφορούσαν συχνά απαγωγές και δολοφονίες, όπως τις αποκαλούσαν «υγρές επιχειρήσεις» στην KGB, συμπεριλαμβανομένης της δολοφονίας του προσωπικού και ιδεολογικού αντιπάλου του Στάλιν, του Λέον Τρότσκι, στο Μεξικό το 1940(Haslam,2018)[17]. Ο ίδιος ο Στάλιν διέταξε πολλές από τις δολοφονίες, αντανακλώντας την άποψή του για τη σημασία τέτοιων ενεργειών σε στρατηγικό επίπεδο για την ύπαρξη και συνέχεια του κράτους. Μεταγενέστερα από την εποχή του Στάλιν, το "Politburo" του Κομμουνιστικού Κόμματος ενέκρινε δολοφονίες στο εξωτερικό. Οι Andrei Soldatov και Irina Borogan αναφέρουν πως πιο πρόσφατα η FSB φημολογείται ότι έχει διεκπεραιώσει δολοφονίες πολλών Τσετσένων ηγετών ανταρτών, κυρίως σε αραβικές χώρες, και πιστεύεται ευρέως ότι σκότωσε έναν αντιφρονούντα πρώην λειτουργό της, τον Αντιστράτηγο Αλεξάντερ Λίτβινενκο στη Βρετανία το 2006 δηλητηριάζοντάς τον με ραδιενεργό πολώνιο-210(Soldatov et al, 2010)[18]. Μια κύρια μονάδα SOF των ειδικών δυνάμεων της Σοβιετικής Ένωσης είναι οι "Spetsnaz", οι οποίοι υπάγονται στη Διεύθυνση Στρατιωτικών Πληροφοριών ή αλλιώς "GRU" του Γενικού Επιτελείου. Οι Spetsnaz εμφανίστηκαν μετά τον Δεύτερο

[16]Jonathan Haslam, Near and Distant Neighbors: A New History of Soviet: Intelligence (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2015), pp. 6, 30, 54, 69.

[17] Ibid., σελίδες 23, 78, 74

[18] Andrei Soldatov and Irina Borogan, The New Nobility: The Restoration of Russia's Security State and the Enduring Legacy of the KGB (New York: PublicAffairs, 2010), σελίδες 193–208.

Παγκόσμιο πόλεμο όταν οι Σοβιετικοί ανησυχούσαν για την αμερικανική πυρηνική ανωτερότητα και αποφάσισαν το 1950 να δημιουργήσουν μια επίγεια δύναμη ικανή να καταστρέψει τους αμερικανικούς πυραύλους που σταθμεύουν στην Ευρώπη πριν μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν εναντίον της ΕΣΣΔ. Εκτός από τις αποστολές τύπου DA, οι Spetsnaz αναλάμβαναν αποστολές στρατηγικής αναγνώρισης (SR) παραδίδοντας τα «προϊόντα» τους κυρίως στην GRU, η οποία είχε από καιρό τεταμένη σχέση με την KGB. Τον Μάρτιο του 1969 η KGB συγκρότησε μια νέα μονάδα τύπου Spetsnaz στη διεύθυνση «S». Ο Mark Galeotti στο έργο του "Russian Security and Paramilitary Forces since 1991" στις σελίδες 40 έως 43 μας αναφέρει πως η "Vympel", μονάδα της KGB, δημιουργήθηκε το 1981 υπό την πρώτη κύρια Διεύθυνση της εν λόγω υπηρεσίας (Foreign Intelligence) με μεταγενέστερο ρόλο τη «μάχη στα μετόπισθεν του εχθρού», αποστολή παρόμοια με των Spetsnaz της GRU, καθώς και τη συλλογή πληροφοριών(Galeotti, 1991)[19] (HUMINT). Το 1974, μετά την τρομοκρατική επίθεση του «Μαύρου Σεπτέμβρη» στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Μονάχου του 1972, η KGB δημιούργησε την "Alpha" ως SOF με επίκεντρο το CT υπό την έβδομη διεύθυνση της με κύρια αποστολή την παρακολούθηση ύποπτων για κατασκοπία στα πλαίσια αποστολών αντί-πληροφόρησης. Τα τελευταία χρόνια, η "Alpha" και η "Vympel" διαδραμάτισαν ηγετικό αλλά όχι πάντα επιτυχημένο ρόλο σε επιχειρήσεις ενάντια εγχώριων τρομοκρατικών επιθέσεων, συμπεριλαμβανομένων δράσεων εναντίον τσετσενών τρομοκρατών που κρατούσαν ομήρους σε θέατρο της Μόσχας το 2002 και σε σχολείο στο Μπεσλάν το 2004. Ένας κορυφαίος Ρώσος στρατιωτικός θεωρητικός ο Vladimir Kvachkov όπως αναφέρεται στο έργου του Tor Bukkvoll με τίτλο "Military Innovation Under Authoritarian Government—The Case of Russian Special Operations Forces", υποστηρίζει ότι οι στρατιωτικές αποστολές SOF σήμερα πρέπει να αποτελούνται κυρίως από: Επιδρομές και σαμποτάζ, ειδική αναγνώριση, αντιμετώπιση εχθρικών SOF, ψυχολογικές επιχειρήσεις, στρατιωτική υποστήριξη, επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης, και επίσης αναφέρει και τις «επιχειρήσεις ειρήνης»(Bukkvoll,2015)[20]. Οι ιδέες του παραπάνω θεωρητικού μπορούν να παρατηρηθούν στις πρόσφατες εξελίξεις στην Ανατολική Ευρώπη όπου οι στρατιωτικές μονάδες SOF και όχι μονάδες FSB SOF, φαίνεται να έχουν συμμετάσχει σε σημαντικούς αριθμούς ως «τα μικρά πράσινα ανθρωπάκια» σε σημαντικές αλλά λιγότερο ευαίσθητες ρωσικές επιχειρήσεις στην Ουκρανία (συμπεριλαμβανομένης της Κριμαίας) από το 2014.

Ένα άλλο παράδειγμα κράτους με ενσωματωμένες ομάδες ή μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων στις Υπηρεσίες Πληροφοριών είναι αυτό του Ισραήλ. Το Ισραήλ διαθέτει τρεις κύριες υπηρεσίες πληροφοριών: Την "Mossad", η οποία είναι η πολιτική υπηρεσία εξωτερικής συλλογής και μυστικής δράσης. Την "Aman", η οποία είναι η διεύθυνση πληροφοριών του Γενικού Επιτελείου των Ισραηλινών Αμυντικών Δυνάμεων (IDF) και την υπηρεσία Γενικής Ασφάλειας ή αλλιώς "Shin Bet", η οποία είναι η υπηρεσία εσωτερικής ασφαλείας. Όσον αφορά τον καταμερισμό των αποστολών μεταξύ των υπηρεσιών πληροφοριών και SOF όπως μας αναφέρει ο Ami Pedahzur, η "Shin Bet", ο "IDF" και η SOF της αστυνομίας εστιάζουν αποκλειστικά στο ίδιο το Ισραήλ και τα κατεχόμενα εδάφη, ενώ η "Aman" και οι στρατιωτικές SOF εστιάζουν στη Μέση Ανατολή και τις αραβικές χώρες. Τέλος η "Mossad" είναι

[19] Mark Galeotti, Russian Security and Paramilitary Forces since 1991 (Oxford, UK: Osprey, 2013), σελίδα 40.

[20] Tor Bukkvoll,2015 "Military Innovation Under Authoritarian Government—The Case of Russian Special Operations Forces,"30 σελίδα 606.

υπεύθυνη για τη συλλογή πληροφοριών και τη διεξαγωγή ειδικών επιχειρήσεων στον υπόλοιπο κόσμο (Pedahzur, 2008) [21]. Είναι γενικά παραδεκτό πως το Ισραήλ διαθέτει εξαιρετικά ποιοτικές SOF ενσωματωμένες στη "Mossad" οι οποίες διεξάγουν επιχειρήσεις «χαμηλού επιπέδου» ως μέρος των πολέμων κυρίως χαμηλής έντασης με τους πολλούς εχθρούς του σε όλο τον κόσμο. Επίσης το Ισραήλ διαθέτει έναν μεγάλο αριθμό μονάδων ειδικών επιχειρήσεων SOF. Στην κορυφή των SOF του IDF βρίσκεται η "Sayeret Matkal", μια στρατιωτική μονάδα ειδικών επιχειρήσεων υπό τις διαταγές του Γενικού Επιτελείου. Η "Sayeret Matkal" διαφέρει από τις κορυφαίες μονάδες SOF του Ναυτικού «Shayetet 13» και της Πολεμικής Αεροπορίας «Shaldag», οι οποίες βρίσκονται υπό τους αρχηγούς των αντίστοιχων επιτελείων (Leslau, 2010)[22]. Η «Sayeret Matkal» είναι συνήθως η επιλεγόμενη SOF σε ιδιαίτερα δύσκολες ή και ευαίσθητες αποστολές, όπως η διάσωση των ομήρων στο Entebbe το 1976 (Dunstan,2009)[23]. Άλλες μονάδες «χαμηλότερης ποιότητας» υποστηρίζουν μεγάλες, συμβατικές μονάδες του IDF σε τακτική αναγνώριση και ως δυνάμεις εσωτερικής ασφάλειας για την υποστήριξη της «Shin Bet» στη Δυτική Όχθη και τη Γάζα (Pedahzur , 2009)[24].

Σε αντίθεση με τη Ρωσία όπου σημαντικά εγχώρια γεγονότα τρομοκρατίας αντιμετωπίζονται από την FSB και τις «Alpha» και «Vympel», η Shin Bet και οι στρατιωτικές και αστυνομικές SOF χειρίζονται τρομοκρατικά περιστατικά στο ίδιο το Ισραήλ. Ένα σημαντικός σταθμός στην ιστορία της κοινότητας πληροφοριών του Ισραήλ είναι τα γεγονότα των ολυμπιακών Αγώνων του Μονάχου το 1972 όπου η παλαιστινιακή τρομοκρατική ομάδα Μαύρος Σεπτέμβριος σκότωσε έντεκα μέλη της ολυμπιακής ισραηλινής ομάδας. Από τότε το Ισραήλ επιτάχυνε τις προσπάθειές του να βρει και να σκοτώσει «εχθρούς» του που ζουν στο εξωτερικό. Ο Gordon Thomas αναφέρει πως η πρωταρχική ευθύνη για αυτά τα καθήκοντα, τότε όπως τώρα, βαρύνει τη «Mossad», η οποία συνδυάζει τις «στοχευμένες δολοφονίες» ή αλλιώς "Targeted killing" με ψυχολογικές επιχειρήσεις σε στρατηγικά σημαντικούς στόχους, συμπεριλαμβανομένου του εκφοβισμού των «εχθρών»(Thomas , 2012)[25].

Μετά το Μόναχο, η Mossad δημιούργησε μια ομάδα που τη ονομάτισε «Kidon» (εβραϊκά για το "bayonet") με κύριο αντικείμενο το DA που ομοιάζει με αυτό των μονάδων SOF, συμπεριλαμβανομένων δολοφονιών, απαγωγών και σαμποτάζ. Από την πρώτη παρατεταμένη εκστρατεία "targeted killing", η οποία αποδεκάτισε τον Μαύρο Σεπτέμβριο, η Kidon στόχευε τακτικά «εχθρούς» που δεν μπορεί να συλλάβει και να διώξει το Ισραήλ με κάποιο επίσημο τρόπο, κυρίως Παλαιστίνιοι και Λιβανέζικο προσωπικό της Χεζμπολάχ (Bar-Zohar, 2012)[26] όπως αναφέρουν στο βιβλίο τους οι

[21] Ami Pedahzur, The Israeli Secret Services & the Struggle Against Terrorism (New York: Columbia University Press, 2009), p. 71

[22] Ohad Leslau, "Worth the Bother? Israeli Experience and the Utility of Special Operations Forces," Contemporary Security Policy, Vol. 31, No. 3, December 2010, p. 515.

[23] Simon Dunstan, Israel's Lightning Strike: The Raid on Entebbe 1976 (Oxford, UK: Osprey, 2009).

[24] Ami Pedahzur, The Israeli Secret Services & the Struggle Against Terrorism, pp.112–113.

[25] Gordon Thomas, Gideon's Spies: The Secret History of the Mossad (New York: Thomas Dunne, 2012), pp. 469, 578

[26] Michael Bar-Zohar and Nissim Mishal, Mossad: The Greatest Missions of the Israeli Secret Service (New York: HarperCollins, 2012).

Michael Bar-Zohar and Nissim Mishal με τίτλο "Mossad: The Greatest Missions of the Israeli Secret Services".

Το 1994, η «Μοσάντ» σκότωσε τον Καναδό επιστήμονα Τζέραλντ Μπολ, ο οποίος είχε συμφωνήσει να βοηθήσει το Ιράκ να κατασκευάσει πυροβολικό μεγάλης εμβέλειας που οι Ισραηλινοί ηγέτες φοβόντουσαν ότι θα χρησιμοποιηθεί εναντίον του Ισραήλ και αγνόησαν τις προειδοποιήσεις του Ισραήλ για διακοπή του έργου(Thomas,2012) [27] όπως μας επισημαίνει επίσης ο Gordon Thomas στο έργο του "Gideon's Spies". Σύμφωνα με δημοσιεύματα, το Ισραήλ μπορεί επίσης να είναι υπεύθυνο για εκρηκτικούς μηχανισμούς που έχουν σκοτώσει αρκετούς πολίτες ιρανικής καταγωγής με την ιδιότητα του πυρηνικού επιστήμονα(Cowell et al, 2012)[28]. Είναι άξιο αναφοράς πως οι πρωθυπουργοί του Ισραήλ ενέκριναν προσωπικά κάθε «δραστηριότητα» της Μοσάντ, γεγονός που δεν αναγνωρίζεται συνήθως από το κοινό. Σε αντίθεση με τους Spetsnaz, η κορυφαία ισραηλινή μονάδα στρατιωτικών SOF λειτουργεί ανεξάρτητα σε μια σειρά παραδοσιακά στρατιωτικών αποστολών SOF για τις οποίες η Mossad δεν έχει ούτε την «άδεια» ούτε τους πόρους. Αυτό καθιστά το πεδίο των αποστολών των ομάδων SOF της Mossad πολύ πιο περιορισμένο από εκείνο της KGB / FSB. Ένα σημαντικό γεγονός που πρέπει να αναφερθεί επίσης σε αντίθεση με την ΕΣΣΔ είναι αυτό της εμπιστοσύνης. Η εμπιστοσύνη δεν αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τον καθορισμό της σχέσης μεταξύ Ισραηλινών Υπηρεσιών Πληροφοριών και SOF. Οι πρωθυπουργοί του Ισραήλ και οι Ισραηλινοί γενικά εμπιστεύονται τον IDF για την εθνική άμυνα, αλλά βασίζονται στη Mossad για εξειδικευμένες και βίαιες αποστολές που συνήθως δεν έχουν στρατιωτικό χαρακτήρα. Οι μονάδες SOF του IDF παραμένουν επίσης καλά συνδεδεμένες με το ισραηλινό πολιτικό κατεστημένο. Εξέχοντες βετεράνοι της «Sayeret Matkal» περιλαμβάνουν τον πρώην πρωθυπουργό Ehud Barak και τον σημερινό πρωθυπουργό Benjamin Netanyahu, γεγονός που μας καταδεικνύει πως το πολιτικό περιβάλλον του Ισραήλ «σηκώνει» τέτοιου είδους μονάδες και επιχειρήσεις σε αντίθεση με το πολιτικό περιβάλλον της χώρας μας.

[27] Gordon Thomas, Gideon's Spies, pp. 19–121, 166, 304, 487

[28] Alan Cowell and Rick Gladstone, "Iran Reports Killing of Nuclear Scientist in 'Terrorist' Attack," The New York Times, 11 January 2012, at

http://www.nytimes.com/2012/01/12/world/middleeast/iran-reports-killing-of-nuclear-scientist.html?_r=0
accessed 18 May 2021

2.2.3 Στενή σχέση Μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων με τις Υπηρεσίες Πληροφοριών.

ΗΠΑ

Οι Ηνωμένες Πολιτείες διαθέτουν μία πολύ δραστήρια υπηρεσία πληροφοριών (CIA) και μια μεγάλη κοινότητα ειδικών επιχειρήσεων που γενικά υπάγονται στο Υπουργείο Άμυνας (DoD). Η κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών με τις Δυνάμεις Ειδικών επιχειρήσεων του Υπουργείου Άμυνας έχουν συνεργαστεί σε διάφορους βαθμούς αναδεικνύοντας ιδιαίτερες ανταγωνιστικές τάσεις μεταξύ τους έναντι γραφειοκρατικών ευθυνών και των αξιώσεων επιτυχίας και αποτυχίας των αποστολών τις οποίες αναλαμβάνουν. Οι «μυστικές δράσεις» και οι «στρατιωτικές ειδικές επιχειρήσεις» είναι νομικά ξεχωριστές, με τη CIA και τις μυστικές δράσεις να εμπίπτουν στον «Τίτλο 50» [29]του Κώδικα[30] των ΗΠΑ και τις στρατιωτικές δραστηριότητες γενικότερα, συμπεριλαμβανομένων των ειδικών επιχειρήσεων, να διέπονται από τον «Τίτλο 10». Ειδικά από το 2001, οι στρατιωτικές μονάδες ειδικών επιχειρήσεων των ειδικών δυνάμεων διεξήγαγαν πολλές «παράνομες» κατά διάφορους αναλυτές, αποστολές, πολλές προφανώς σε συνδυασμό με τη CIA (McChrystal, 2013)[31].

Οι μυστικές και «παράνομες» δραστηριότητες ήταν ευθύνη του Γραφείου Στρατηγικών Υπηρεσιών (OSS) κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου. Το OSS διαλύθηκε λίγο μετά τον πόλεμο, αλλά η κληρονομιά του είναι εμφανής τόσο στη CIA όσο και στο στρατιωτικό SOF, ιδιαίτερα σε αυτό.
Οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων των ειδικών δυνάμεων των ΗΠΑ θεσμοθετήθηκαν με νέο τρόπο το 1987 όταν το Κογκρέσο προχώρησε στη δημιουργία Διοίκησης Ειδικών Επιχειρήσεων (SOCOM) παρά τις αντιρρήσεις των υπολοίπων κλάδων του Στρατού και πολιτικών αξιωματούχων του υπουργείου Άμυνας (Marquis, 1997)[32].
Στην συνέχεια στις αρχές της δεκαετίας του 2000 ο υπουργός Άμυνας Donald H. υποστήριξε σθεναρά τις στρατιωτικές ειδικές επιχειρήσεις και το 2002 έπεισε το Κογκρέσο να αναβαθμίσει περαιτέρω το καθεστώς τω μονάδων ειδικών επιχειρήσεων καθιστώντας την SOCOM μια «υποστηριζόμενη» διοίκηση ικανή για ανεξάρτητη δράση ως δύναμη διεξαγωγής περιορισμένου πολέμου και αντιτρομοκρατίας. Ο

---

[29] Title 50 of the United States Code outlines the role of War and National Defense in the United States Code.

[30] U.S. Code. The U.S. Code is also called the Code of Laws of the United States of America. All laws passed in the U.S. are incorporated into the U.S. Code (codified) for reference by Congress and lawyers.

[31] Stanley McChrystal, "My Share of the Task: A Memoir" (New York: Portfolio, 2013);

Mark Mazzetti, "The Way of the Knife" (New York: Penguin, 2013);

Chris Kyle, "American Sniper: The Autobiography of the Most Lethal Sniper in U.S. Military History" (New York: William Morrow, 2012);

Mark Moyar, Oppose Any Foe: The Rise of America's Special Operations Forces (New York: Basic Books, 2017).

[32] Susan L. Marquis, "Unconventional Warfare: Rebuilding U.S. Special Operations Forces" (Washington, DC: Brookings, 1997).

Ράμσφελντ ζήτησε από τον Πρόεδρο Τζορτζ Μπους να επιτρέψει στην SOCOM να πραγματοποιεί μυστικές επιχειρήσεις αλλά μια επιτροπή που διορίστηκε από τον ίδιο τον Μπους το απέτρεψε. Οι μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων του αμερικανικού στρατού έχουν πολύ περισσότερη ελευθερία και πόρους από ό, τι στη δεκαετία του 1970, αλλά δεν διεξάγουν επίσημα μυστικές επιχειρήσεις ή μυστικές δράσεις (Kibbe,2004)[33]. Συνοψίζοντας, η CIA είχε μερικές φορές δύσκολες σχέσεις με το Ομοσπονδιακό Κράτος, το Υπουργείο Άμυνας και τον Στρατό όσον αφορά δραστηριότητες που περιλαμβάνουν «μυστικές δράσεις» και δραστηριότητες που μοιάζουν με αποστολές των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων. Η Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών είναι ένας ανεξάρτητος οργανισμός όπου με δεδομένη την οργανωτική ανεξαρτησία, τη νομικές ελευθερίες και τις προεδρικές οδηγίες για τη διεξαγωγή μυστικών ενεργειών, η CIA έχει διατηρήσει περιορισμένες παραστρατιωτικές ικανότητες με το κύριο όγκο επιχειρησιακών δραστηριοτήτων της να διεξάγεται από κοινού με στοιχεία της SOCOM.

2.2.4 Απομακρυσμένη σχέση Μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων με τις Υπηρεσίες πληροφοριών.

Ηνωμένο Βασίλειο

Πολλές χώρες διαθέτουν Υπηρεσίες Πληροφοριών και Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων που συνεργάζονται σε ελάχιστο βαθμό για τη διεξαγωγή περιορισμένου φάσματος αποστολών ή και σε ορισμένες περιπτώσεις δεν συνεργάζονται καθόλου, με αποτέλεσμα οι σχέσεις των Υπηρεσιών Πληροφοριών και των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων να χαρακτηρίζονται ως μεμακρυνσμένες. Η παραπάνω κατάσταση περιλαμβάνει το Ηνωμένο Βασίλειο. Η Βρετανία επέλεξε να «κρατήσει» τις Υπηρεσίες Πληροφοριών και τις στρατιωτικές μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων σχετικά μακριά μεταξύ τους, δίνοντας χαμηλή προτεραιότητα στη μυστική δράση μετά την περίοδο του 2ου Παγκόσμιου Πόλεμου. Οι λόγοι της μεμακρυσμένης σχέσης αντικατοπτρίζουν την βρετανική φιλοσοφία διακυβέρνησης η οποία εστιάζει σημαντικά στην αποτροπή κινδύνου από την πλευρά των πολιτικού κατεστημένου, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια αλλά και μετά τον Ψυχρό Πόλεμο (Davies, 2004)[34]. Η Βρετανία έχει μακρά ιστορία στενής συνεργασίας μεταξύ Υπηρεσιών Πληροφοριών και Ένοπλων Δυνάμεων κατά τη διάρκεια του Πρώτου και του Δεύτερου Παγκοσμίου πολέμου. Η εξωτερική πολιτική Υπηρεσία Πληροφοριών της Βρετανίας "SIS" ή αλλιώς "MI6", υποστήριξε τη βρετανική πολεμική προσπάθεια κατά τη διάρκεια του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Η Special Operation Executive ή αλλιώς "SOE" όπου έδρασε κατά τη διάρκεια του 2ου Παγκοσμίου Πολέμου όπως μας αναφέρει ο William MacKenzie, αποτελούσε μια υβριδική οργάνωση που σχηματίστηκε από ένα τομέα «κεκαλυμμένης δράσης» του "SIS" και μονάδες του Στρατού και του Υπουργείου Οικονομικού

[33] Jennifer D. Kibbe, "Rise of the Shadow Warriors," Foreign Affairs, Vol. 83, No. 2, March–April 2004, pp. 102–115.

Jennifer D. Kibbe, "Covert Action and the Pentagon," Intelligence and National Security, Vol. 22, No. 1, February 2007, p. 72.

[34] Philip H. J. Davies, MI6 and the Machinery of Spying (London: Frank Cass, 2004).

Πολέμου ή αλλιώς "wartime Ministry of Economic Warfare". Η "SOE" ως μια αυτόνομη διεύθυνση διεξήγαγε συχνά αποστολές άμεσης επιθετικής ενέργειας (DA) και μη συμβατικές επιχειρήσεις στην κατεχόμενη Ευρώπη μερικές φορές με τη βοήθεια του "SIS" (MacKenzie , 2000)[35]. Όπως και το αμερικανικό "OSS" η "SOE" διαλύθηκε λίγο μετά τον 2ο Παγκόσμιο Πόλεμο ενώ άλλα τμήματα της απορρίφθηκαν από τον υπόλοιπο γραφειοκρατικό μηχανισμό του "SIS". Στη συνέχεια η "SIS" ανέπτυξε νέους τρόπους βίαιης δράσης για τη στήριξη της Βρετανικής πολιτικής κατά τις πρώτες περιόδους του Ψυχρού Πολέμου συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων "UW" σε χώρες που ελέγχονται από την ΕΣΣΔ. Το γραφείο του Υφυπουργού του Υπουργείου Εξωτερικών επέβλεπε τις δραστηριότητες της "MI6". Ο Richard J. Aldrich, στο βιβλίο του "The Hidden Hand: Britain, America and Cold War Secret Intelligence" γενικά σημειώνει πως το παραπάνω γραφείο ασκούσε σημαντικό έλεγχο στην "MI6" καθώς ήταν ιδιαίτερα «σκεπτικό» για τις μεθόδους της όπως η βίαιη μυστική δράση, συμπεριλαμβανομένων των δολοφονιών (Aldrich,2001)[36]. Την προηγούμενη διαπίστωση πραγματοποιεί (Rathmell ,2014)[37] και ο Andrew Rathmell. Είναι γεγονός πως η Βρετανική Κυβέρνηση στο σύνολό της αποφάσισε να μειώσει τη χρήση βίαιων κρυφών αποστολών και να αναθέσει τις περισσότερες από αυτές που προκύπτανε σε Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων. Οι Βρετανοί συγκρότησαν έναν αριθμό μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων που προσανατολίσθηκαν κυρίως σε αποστολές βίαιων επιδρομών ή "Raids". Μία από τις προαναφερόμενες μονάδες έφερε το παραπλανητικό όνομα "Special Air Service" ή "SAS" ίσως για να καλύψει την πραγματική της λειτουργία.

Όπως ο Nigel McCrery μας αναφέρει στο έργο του με τίτλο "*The Complete History of the SAS: The Story of the World's Most Feared Elite Fighting Force*" και ο Alastair MacKenzie στο βιβλίο του "*Special Force: The Untold Story of 22nd Special Air Service Regiment (SAS)*" η μονάδα μετονομάστηκε σε "22 Special Air Service Regiment" ή αλλιώς "SASR", το όνομα που εξακολουθεί να χρησιμοποιεί μέχρι σήμερα (McCrery ,2011)[38] (MacKenzie ,2011)[39].

Για αρκετές δεκαετίες, η "SAS" προσπάθησε να εδραιωθεί στρατιωτικά και γραφειοκρατικά, επιδιώκοντας να αναλάβει αποστολές απευθείας από το Υπουργείο Άμυνας και φιλικούς πολιτικούς κύκλους παρά από την "MI6". Παρά τον σκεπτικισμό στο Υπουργείο Εξωτερικών και σε ορισμένες άλλες υπηρεσίες για τον τρόπο διεξαγωγής των επιχειρήσεων και γενικότερα για τον τρόπο δράσης διαδοχικές Βρετανικές Κυβερνήσεις κατά την άμεση μεταπολεμική περίοδο αναγνώρισαν την ανάγκη για ειδικές επιχειρήσεις ή αλλιώς αυτό που οι Βρετανοί ονομάζουν "disruptive actions". Ο Stephen Dorril όπως και άλλοι ερευνητές γράφουν πως ως κληρονομιά της

[35] William MacKenzie, The Secret History of the SOE: The Special Operations Executive, 1940–1945 (London: St. Ermin's, 2000).

[36] Richard J. Aldrich, The Hidden Hand: Britain, America and Cold War Secret Intelligence (London: John Murray 2001), Κεφάλαιο 6.

[37] Andrew Rathmell, Secret War in the Middle East: The Covert Struggle for Syria, 1949– 1961 (London: I.B. Taurus, 2014), p. 113.

[38] Nigel McCrery, The Complete History of the SAS: The Story of the World's Most Feared Elite Fighting Force (London: Andre Deutsch, 2011), pp. 51–58

[39] Alastair MacKenzie, Special Force: The Untold Story of 22nd Special Air Service Regiment (SAS) (London: I.B. Taurus, 2011), pp. 49–76.

"SOE", η MI6 δημιούργησε τον τομέα «Ειδικής Πολιτικής Δράσης» που μερικές φορές χρησιμοποιούσε «βία», συμπεριλαμβανομένης της «δολοφονίας» (Dorril ,2001)[40]. Στην "MI6" το Βρετανικό πολιτικό σύστημα δεν παρείχε ποτέ τους πόρους για να δημιουργήσει μεγάλες «παραστρατιωτικές ικανότητες». Είναι γεγονός πως δεν είχε ποτέ πάνω από 1.200 άτομα προσωπικό ακόμα και κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου (Davies ,2004)[41]. Μετά τον ψυχρό πόλεμο, το ονομαζόμενο «Τμήμα Γενικής Υποστήριξης» της "MI6" πραγματοποιούσε αποστολές, τις επονομαζόμενες "disruptive actions", συμπεριλαμβανομένων «βίαιων» επιχειρήσεων χρησιμοποιώντας την "SAS" και την Ειδική Υπηρεσία Σκαφών ή αλλιώς "SBS" των "Royal Marines" ως "contract labourers" όπως μας αναφέρει ο Philip H. J. Davies. Αφού το «Τμήμα Γενικής Υποστήριξης» της "MI6" αποσύρθηκε από την άμεση χρήση ένοπλης μυστικής βίας, συνεργάστηκε με την «Πτέρυγα Αντεπαναστατικών Πολέμων» ή αλλιώς "CRW" του "22 SASR", την οποία η βρετανική κυβέρνηση είχε ιδρύσει ως μονάδα "CT" αμέσως μετά την τρομοκρατική επίθεση με στόχο Ισραηλινούς αθλητές στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Μονάχου το 1972. Ένα γεγονός που ώθησε την "KGB" να συγκροτήσει την "Alpha". Στη δεκαετία του 1990, το «Τμήμα Γενικής Υποστήριξης» και ο τομέας "CRW" σχεδίαζαν να απαγάγουν Σέρβους με την κατηγορία «εγκληματιών πολέμου» στη Βοσνία. Μία, θα λέγαμε, αστυνομικού τύπου αποστολή όπου ο Stephen Dorril ισχυρίζεται πως αντικατοπτρίζει την αυξανόμενη δέσμευση της Βρετανίας στο διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο (Dorril ,2002)[42].

Τα τελευταία χρόνια, οι μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων των "SAS" και των "SBS" συνεργάστηκαν με την Βρετανική Υπηρεσία Πληροφοριών "MI6" στο Ιράκ όπως και στα δυσκολότερα εδάφη του Αφγανιστάν. Παρόλες τις κοινές τους αποστολές το προσωπικό της SAS εξακολουθεί δυσπιστεί και να «αντιπαθεί» την MI6.

2.3 ΕΥΠ: Ιστορία, Παθογένειες, Στόχοι

Γενικά θα πρέπει να αναφέρουμε πως οι πηγές από τις οποίες αντλήθηκαν πληροφορίες για την ΕΥΠ είναι ελάχιστες καθώς εντοπίστηκαν τρία βιβλία και τρία άρθρα. Το πρώτο είναι του πρώην αρχηγού της ΕΥΠ κυρίου Αποστολίδη με τίτλο «Μυστική Δράση - Υπηρεσίες Πληροφοριών στην Ελλάδα», το δεύτερο του κυρίου Τσούμη με τίτλο «Ενθυμήματα & Τεκμήρια Πληροφοριών της ΚΥΠ για Κύπρο & Εγγύς Ανατολή» και το τρίτο του κυρίου Σήφη Φιτσανάκη με τίτλο «Εθνική ασφάλεια και σύγχρονες υπηρεσίες κατασκοπίας στην Ελλάδα». Το πρώτο άρθρο είναι των John M. Nomikos και A. Th. Symeonides με τίτλο "Coalition Building, Cooperation, and Intelligence: The Case of Greece and Israel". Ένα επίσης άρθρο είναι γραμμένο από τον κύριο Αποστολίδη με τίτλο «Οι υπηρεσίες πληροφοριών στο εθνικό σύστημα ασφάλειας: Η περίπτωση της ΕΥΠ». Το τρίτο άρθρο είναι των καθηγητών Ιωάννη

---

[40] Stephen Dorril, MI6: Inside the Covert World of Her Majesty's Secret Intelligence Service (New York: Touchstone, 2002), pp. 328, 742;

Alastair MacKenzie, Special Force: The Untold Story of 22d Special Air Service Regiment (SAS) (London: I.B. Tauris, 2011), pp. 212–217, 245;

Matthew Jones, "The 'Preferred Plan': The Anglo-American Working Group Report on Covert Action in Syria, 1957," Intelligence and National Security, Vol. 19, No. 3, 2004, p. 412.

[41] Philip H. J. Davies, "MI6 and the Machinery of Spying" (London: Frank Cass, 2004) p. 288.

[42] Stephen Dorril, MI6, p. 328.

Κωνσταντόπουλο και Ανδρέα Λιαρόπουλο με τίτλο "Reforming the Greek National Intelligence Service: Untying the Gordian Knot". Από το παραπάνω γεγονός θα πρέπει να βγάλουμε το πρώτο μας συμπέρασμα: ότι στην χώρα μας δεν έχει γίνει ακόμα συζήτηση σε υψηλό πολιτικό επίπεδο με θέμα «Τι Υπηρεσίες Πληροφοριών θέλουμε». Επίσης πηγές μερικής πληροφόρησης αποτελούν τα διάφορα ΦΕΚ.

Η Ιστορία της σημερινής ΕΥΠ ξεκινά το 1953 όπου και ιδρύθηκε ως «Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών» ή αλλιώς «ΚΥΠ». Τα θεμέλια της ΚΥΠ όπως αναφέρει ο πρώην αρχηγός κ. Αποστολίδης είναι η Υπηρεσία Προστασίας Στρατεύματος: Γενική Διεύθυνση Πληροφοριών που λειτουργούσε κατά τη διάρκεια του Εμφυλίου Πολέμου. Ο ίδιος αναφέρει πως δεν αποτελεί τυχαίο γεγονός ότι ο τίτλος της νέας υπηρεσίας είναι μετάφραση της «Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών» ή αλλιώς "CIA" των ΗΠΑ, η οποία ιδρύθηκε μερικά χρόνια νωρίτερα από την ίδρυση της Ελληνικής «ΚΥΠ». Βέβαια το είδος και των εύρος των αποστολών που δύναται αναλάβει ή μάλλον καλυτέρα προτάθηκε από την φυσική ηγεσία για την νέα υπηρεσία διαφέρουν από αυτό της Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών των ΗΠΑ ή "CIA", διότι ενώ η προαναφερόμενη προσανατολίζεται σε «εξωτερικές απειλές» για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, η νεοσύστατη Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών της Ελλάδας καλείται να αντιμετωπίσει πρωταρχικά την «εσωτερική απειλή» του «κομμουνισμού» και τις σχέσεις των μελών του Κουμμουνιστικού Κόμματος εκτός Ελλάδας, όπου πάλι ο τέως αρχηγός της ΕΥΠ μας γράφει ότι «τον επαναπατρισμό των οποίων εγκρίνει με το σταγονόμετρο». Αλλά ασχολείται και με την «εξωτερική ασφάλεια» όπου πρωταρχικός της στόχος ήταν ο Διεθνής Κομμουνισμός σε επίπεδο ανάλυσης ή διατελώντας δραστηριότητες αντιπληροφόρησης και πιο συγκεκριμένα αντικατασκοπείας, όπως άλλωστε οι περισσότερες Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες Πληροφοριών. Με διάφορες Υπηρεσίες Πληροφοριών Εξωτερικού όπως την Γαλλική ή την Βρετανική συνεργάζεται για πληροφορίες σχετικά με την «ροή» των αντιφρονούντων του «Σιδηρούν Παραπετάσματος», τις μετακινήσεις του Σοβιετικού στόλου στη Μεσόγειο και τις στρατιωτικές δυνάμεις των χωρών του Συμφώνου της Βαρσοβίας.

Ο κύριος Αποστολίδης χαρακτηριστικά γράφει πως «συνυφασμένα με τον αγώνα ενάντια στην κομμουνιστική απειλή, την οποία μοιράζεται με τη Διεύθυνση Εσωτερικής Ασφάλειας, είναι δύο εθνικά ζητήματα, η Βόρεια Ήπειρος και η Μακεδονία»[43]. Για το ζήτημα της Βόρειας Ηπείρου ακολουθήθηκε μια επιθετική προσέγγιση. Χαρακτηριστικά πάλι ο κύριος Αποστολίδης αναφέρει «*στάλθηκαν πράκτορες για την ανατροπή του καθεστώτος Χότζα, σε συνεργασία με τη CIA* ». Οι πιο φιλόδοξες επιχειρήσεις στο εξωτερικό είχαν τις κωδικές ονομασίες BGFIEND και OBOPUS οι οποίες συμπεριελάμβαναν την μυστική είσοδο στην Αλβανία Ελλήνων πρακτόρων με σκοπό την υπονόμευση του καθεστώτος Χότζα (Φιτσανάκης, 2015)[44]
Ενώ για το ζήτημα της Μακεδονίας ακολουθήθηκε μια «αμυντική» προσέγγιση, όπως πολιτική παγώματος επαφών με την Γιουγκοσλαβία. Στη δεκαετία του 1960 η «ΚΥΠ» άρχισε να ασχολείται ενεργά με το Κυπριακό με σκοπό την πληροφοριακή κάλυψη της Ελλήνο-Κυπριακής πλευράς γενικότερα. Μετά το 1974,το επίκεντρο της προσοχής της ΚΥΠ αποτέλεσε η Τουρκία.

Η γενικότερη εμπλοκή στην πολιτική ζωή της χώρας επιβεβαιώνεται από όλες τις λιγοστές πηγές που αναφέρθηκαν στην αρχή του κεφαλαίου. Ο κύριος Αποστολίδης

---

[43] Παύλος Αποστολίδης, «Μυστικη Δράση Υπηρεσίες Πληροφοριών στην Ελλάδα», Εκδόσεις Παπαζήση, Χρονολογία Έκδοσης Οκτώβριος 2014, ISBN13 9789600230758

[44] Σήφης Φιτσανάκης, «Εθνική ασφάλεια και σύγχρονες υπηρεσίες κατασκοπείας στην Ελλάδα,» Εκδόσεις Ποταμός, Δεκέμβριος 2015, ISBN 9789605450632, σελ. 97

στο άρθρο του «*Οι υπηρεσίες πληροφοριών στο εθνικό σύστημα ασφάλειας: Η περίπτωση της ΕΥΠ*» μας τονίζει πως «*οι εσωτερικές αρμοδιότητες της ΚΥΠ την οδήγησαν στην παρέμβαση στην πολιτική ζωή της χώρας υπέρ της εθνικόφρονος παράταξης*» και στην προσπάθεια να επηρεάσει τα εκλογικά αποτελέσματα με την καθοδήγηση του πολιτικού συστήματος. Μπορούμε να ισχυρισθούμε ότι μέχρι και τις ημέρες μας για τον παραπάνω λόγο, η Υπηρεσία αντιμετωπίζεται με δυσπιστία από το πολιτικό σύστημα της χώρας. Οι αξιωματικοί που την στελέχωσαν μέχρι τη δημιουργία της «Ένωσης Κέντρου» το 1963 ανήκαν στη Δεξιά, όπως επίσης σημαντικό είναι να αναφέρουμε πως πολλοί εξ αυτών συμπεριλαμβανομένου του πρώτου διευθυντή της, Αλέξανδρου Νάτσινα, ήταν στελέχη στην οργάνωση «ΙΔΕΑ». Ένας επίσης ανεπίσημος ρόλος της «ΚΥΠ» ήταν αυτός των μεταθέσεων στον Στρατό. Πολλοί κατώτεροι αξιωματικοί αναζητούν την εύνοια της «ΚΥΠ» για λόγους που άπτονται προσωπικών προαγωγών και ανέλιξης στα στρατιωτικά αξιώματα.

Τον παραπάνω ανεπίσημο ρόλο εκμεταλλεύτηκαν οι πραξικοπηματίες της 21ης Απριλίου με σκοπό να φέρουν περισσότερος αξιωματικούς κάτω από την επιρροή και τον έλεγχό τους. Στο πραξικόπημα της 21ης Απριλίου, η «ΚΥΠ» ως υπηρεσία δεν παίζει σημαντικό ρόλο, αν και οι πρωταγωνιστές του πραξικοπήματος, Παπαδόπουλος και Μακαρέζος, υπήρξαν βασικά της στελέχη όπως επίσης και ο νέος διευθυντής Χατζηπέτρος, μέλος του «ΙΔΕΑ». Ο καθηγητής Φιτσανάκης στην εισαγωγή του βιβλίου του με τίτλο «Εθνική ασφάλεια και σύγχρονες υπηρεσίες κατασκοπίας στην Ελλάδα» μας αναφέρει πως παρόλα αυτά «ακόμα και κατά την επτάχρονη δικτατορία των συνταγματαρχών ο στρατός και η χωροφυλακή, και όχι η ΚΥΠ, αποτέλεσαν τη βίαιη εμπροσθοφυλακή του μηχανισμού πολιτικού ελέγχου της χούντας»(Φιτσανάκης, 2015)[45].

Με την αποκατάσταση της δημοκρατίας, η «ΚΥΠ» χάνει τον μέχρι τότε κύριο ρόλο της, μειώνοντας σταδιακά το ενδιαφέρον της για τον εγχώριο κομμουνισμό και ιδιαίτερα μετά τη δολοφονία του αρχηγού του κλιμακίου της "CIA" Richard Welch στην Αθήνα στρέφεται στην καταπολέμηση της εσωτερικής τρομοκρατίας. Η καταπολέμηση της εσωτερικής τρομοκρατίας θα συνεχιστεί μέχρι την ίδρυση της Υποδιεύθυνσης Αντιμετώπισης Εγκλημάτων Βίας ή αλλιώς «αντιτρομοκρατική» από την Ελληνική αστυνομία το 1987.

Αυτή η συχνή, θα λέγαμε, εναλλαγή ρόλων και αποστολών ή αλλιώς μετατοπίσεων ενδιαφέροντος σε συνδυασμό με όλες τις υπόλοιπες παθογένειες της εποχής σίγουρα στρέφονται εναντίον των όποιων προσπαθειών άξιων στελεχών της για αναβάθμιση και εξ ορθολογισμό.

Σταθμός στην ιστορία της υπηρεσίας θα αποτελέσει ο νόμος (Ν. 1645/1986), επί της διοικήσεως του Κώστα Τσίμα, του πρώτου «πολίτη» διοικητή, όπου έχουμε υπό το άρθρο 1 του Νόμου 1645 ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986 την μετονομασία της «ΚΥΠ» σε «Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών» ή «ΕΥΠ». Πιο συγκεκριμένα το άρθρο 1 ορίζει «Η υπηρεσία με τον τίτλο «Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών» που ιδρύθηκε με το άρθρο 1 του ν.δ. 2421/1953 «Περί ιδρύσεως Κεντρικής Υπηρεσίας Πληροφοριών» μετονομάζεται σε «Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.) αποτελεί αυτοτελή πολιτική δημόσια υπηρεσία με αποστολή την ασφάλεια της χώρας και υπάγεται απευθείας στον Πρωθυπουργό»[46]. Στον προαναφερόμενο άρθρο τα σημεία προσοχής είναι η μετονομασία, ο ορισμός της ως «αυτοτελής» και «δημόσια-πολιτική» υπηρεσία όπως επίσης και η υπαγωγή της στον πρωθυπουργό, γεγονός που σηματοδοτεί το σημαντικό της ρόλο. Ο ορισμός της ως «δημόσια-πολιτική» υπηρεσία σήμανε μια

[45] Ibid σελ. 21

[46] Νόμος 1645 ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986, Άρθρο 1

εποχή αποστρατικοποίησης της αλλά αυτή συμβαίνει μόνο μερικώς ελλείψει επαρκών, σε ποιότητα και ποσότητα, πολιτικών στελεχών με εμπειρία διοίκησης. Το παραπάνω αντανακλάται και στο άρθρο 3 περί «Συγκρότηση - Διάρθρωση - Κατηγορίες προσωπικού», παράγραφος 2 όπου ορίζεται πως «Ορισμένος αριθμός εν ενεργεία αξιωματικών των Ενόπλων Δυνάμεων ή του Λιμενικού Σώματος ή της Ελληνικής Αστυνομίας»[47]. Ο πρώην αρχηγός Αποστολίδης αναφέρει επί λέξη στο άρθρο του πως «η απόσπαση ενόπλων στην ΕΥΠ παραμένει ένα γερό πολιτικό ρουσφέτι». Το παραπάνω μπορούμε με επιφύλαξη να ισχυρισθούμε πως βρίσκεται στο άρθρο 4 περί «οργανισμού» της «ΕΥΠ» όπου στην υπό-παράγραφο 1 ε αναφέρει «Εκτός από τα παραπάνω στοιχεία που καθορίζονται με τα προεδρικά διατάγματα μπορεί με την απόρρητη απόφαση του Πρωθυπουργού της παρ. 2, εδάφιο δεύτερο να ορίζονται και πρόσθετοι όροι ή προϋποθέσεις για την κάλυψη των υπηρεσιακών και λειτουργικών αναγκών της ΕΥΠ και για την επιλογή ή παραμονή των αξιωματικών στην υπηρεσία αυτή»[48]. Βέβαια δεν αποκλείεται και η απόσπαση άξιων Αξιωματικών του Στρατού. Επίσης άξιο αναφοράς είναι στο προαναφερόμενο ΦΕΚ το άρθρο 5 περί «Διοικητή – Υποδιοικητές» όπου στην παράγραφο 1 αναφέρει μεταξύ άλλων «[…] Ο Διοικητής είναι μετακλητός υπάλληλος της κατηγορίας των ειδικών θέσεων με βαθμό 1ο και διορίζεται και παύεται με απόφαση του Πρωθυπουργού.[…] Καθήκοντα Διοικητή της Ε.Υ.Π. μπορεί να ανατεθούν και σε ανώτατο εν ενεργεία αξιωματικό των Ενόπλων Δυνάμεων, του Λιμενικού Σώματος ή της Ελληνικής Αστυνομίας καθώς και σε δικαστικούς λειτουργούς, σε δημόσιους υπαλλήλους ή λειτουργούς του δημόσιου τομέα[…]»[49]. Στα προαναφερόμενα του άρθρου 5 θα πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας στο ότι ο διοικητής της ΕΥΠ δύναται να έχει εξωτερική προέλευση από αυτό του κόσμου των υπηρεσιών πληροφοριών είτε είναι πολίτης είτε είναι στρατιωτικός, γεγονός το οποίο ισχύει μέχρι τις μέρες μας. Αυτό κατά την άποψη του συγγραφέα του παρόντος δημιουργεί πρόβλημα στην σωστή λειτουργία του οργανισμού. Μπορεί να αναρωτηθεί κάποιος πως ένας άνθρωπος μη εξοικειωμένος με τα έργα και τις αποστολές μιας τέτοιας υπηρεσίας μπορεί να αναλάβει την διοίκησή της; Ή αλλιώς, γιατί να μη κάνουμε αρχηγό του Στρατού έναν δημοσιογράφο ή αρχηγό της αστυνομίας έναν δικαστή ή έναν πετυχημένο επιχειρηματία; Το ίδιο ισχύει και για τους υποδιοικητές. Ναι, ο πρωθυπουργός πρέπει να επιλέγει τον Διοικητή της ΕΥΠ αλλά αυτός πρέπει να προέρχεται από τις τάξεις της, να έχει αγωνισθεί και κινδυνέψει στις τάξεις της, μα πάνω από όλα να γνωρίζει τον οργανισμό από το εσωτερικό, έχοντας παράλληλα τις κατάλληλες σπουδές ασφαλείας. Θα πρέπει να παραδεχθούμε βέβαια ότι με τον τρόπο οργάνωσης της στο παρόν ο αρχηγός δεν δύναται να προέρχεται από τις τάξεις της. Τονίζεται πως σε κανένα άρθρο δεν γίνεται αναφορά σε κάποια «Σχολή Πληροφοριών» ή «Ακαδημία Πληροφοριών» όπου σκοπό θα έχει μετά την αρχική επιλογή και την στρατολόγηση νεαρών γυναικών και ανδρών κυρίως από τα Πανεπιστήμια της χώρας τα χρόνια των σπουδών τους, από ικανούς στρατολόγους. Οι ακαδημαϊκοί Κωνσταντόπουλος Ιωάννης και Λιαρόπουλος Ανδρέας σε επιστημονικό τους άρθρο υποστηρίζουν μεταξύ άλλων την δημιουργία μιας Σχολής Πληροφοριών (Liaropoulos et al, 2014)[50] όπου «*Ο στόχος θα ήταν η δημιουργία υψηλής ποιότητας*

[47] Νόμος 1645 ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986, Άρθρο 3

[48] Νόμος 1645 ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986, Άρθρο 4

[49] Νόμος 1645 ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986, Άρθρο 5

[50] Andrew N. Liaropoulos & Ioannis L. Konstantopoulos, "Reforming the Greek National Intelligence Service: Untying the Gordian Knot," Journal of Mediterranean and Balkan intelligence,

μορφωμένων στελεχών με εξαιρετική ακαδημαϊκή γνώση της διαδικασίας Πληροφόρησης». Στη συνέχεια να προχωράνε στην δευτερεύουσα επιλογή (ή δεύτερο στάδιο επιλογής) και ύστερα εκπαίδευση από την Σχολή Πληροφοριών. Άλλο σημείο προβληματισμού είναι το άρθρο 6 περί του «Συμβούλιου Πληροφοριών» όπου στην παράγραφο 2 ορίζεται πως «Στο Συμβούλιο πληροφοριών μετέχουν:
α. Ο Διοικητής της Ε.Υ.Π. ως Πρόεδρος.
β. Ο Διευθυντής του Κλάδου Ασφαλείας του υπουργείου Δημόσιας Τάξης.
γ. Ο Διευθυντής της Β` Μεικτής Επιτελικής Ομάδας του Γ.Ε.Ε.Θ.Α.
δ. Ένας εκπρόσωπος του Υπουργείου Εξωτερικών που ορίζεται με τον αναπληρωτή του από τον Υπουργό Εξωτερικών.
ε. Ως δύο πρόσωπα που ορίζονται με ισάριθμους αναπληρωτές από τον Πρωθυπουργό ανάλογα με την φύση των συζητούμενων θεμάτων»[51]. Γίνεται κατανοητό πως δεν υπάρχει καμία σύνδεση του συμβουλίου με την ανώτατη πολιτική ηγεσία ούτε αλλού προβλέπεται κάποια σταθερή νόμιμη σχέση μεταξύ κάποιου συμβουλίου με την ανώτατη πολιτική ηγεσία. Το ίδιο ισχύει και με το τελευταίο ΦΕΚ.

Η κατάρρευση των κομμουνιστικών καθεστώτων τη δεκαετία του 1990 υπονομεύει τη σημασία των αποστολών «αντιπληροφόρησης» και ειδικότερα των αποστολών «αντικατασκοπίας». Γενικότερα μπορεί κάποιος να ισχυρισθεί πως οι Υπηρεσίες Πληροφοριών ατόνησαν μετά την πτώση του τοίχους του Βερολίνου, στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Στην συνέχεια η άνοδος της διεθνούς τρομοκρατίας και γενικότερα των τρομοκρατικών οργανώσεων τύπου "Al-Qaeda" ως σοβαρή απειλή για τη Δύση στα τέλη της δεκαετίας του 1990 φέρνει ξανά στο προσκήνιο τις υπηρεσίες πληροφοριών.

Στην Ελλάδα, η «ΕΥΠ» κλονίζεται το 1999 από τη συμμετοχή της στην υπόθεση «Οτσαλάν», του οποίου η είσοδος στην Ελλάδα δεν μπορεί να αποφευχθεί, ενώ ακόμη και η ασφαλής φυγάδευσή του στο εξωτερικό δεν στέφετε με επιτυχία. Είναι αμφισβητήσιμο εάν η «ΕΥΠ» έλαβε η ίδια τις επιχειρησιακές αποφάσεις και αν ρωτήθηκε από την τότε κυβέρνηση για την επιχειρησιακή ικανότητα και εμπειρία για την εκτέλεση των έργων που της ανέθεσε η κυβέρνηση.

Από το 1999, η «ΕΥΠ» επιδίωξε να συνεργαστεί στενότερα με το Υπουργείο Εξωτερικών και με ξένες υπηρεσίες πληροφοριών, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό. Συνέχισε επίσης να ανανεώνει το έμψυχο και άψυχο υλικό, τη μετάβαση στην ηλεκτρονική εποχή και την εκπαίδευση. Η δέσμευση της «ΕΥΠ» για την ασφάλεια των Ολυμπιακών Αγώνων απασχόλησε σημαντικό μέρος του προσωπικού της κατά τα τρία έτη 2001-2004 όπου συγκροτήθηκε ένα Κέντρο Επιχειρήσεων το οποίο, μαζί με το Κέντρο Πληροφοριών από Ανοιχτές Πηγές κάλυπτε μεγάλο μέρος του τομέα των πληροφοριών. Επίσης έχουμε την υπαγωγή της στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης.

Ο κύριος Αποστολίδης επίσης μας γράφει πως «*Η πολιτική υπαγωγή των Υπηρεσιών έχει σημασία από πλευράς α) πολιτικής ευθύνης για τις ενέργειές και παραλείψεις τους, β) ενίσχυσης της δύναμης του επιβλέποντος Υπουργού και γ) κατευθύνσεων που επιθυμεί να δώσει μια κυβέρνηση στις Υπηρεσίες Πληροφοριών*». Μετά από μια μακρά περίοδο αλλαγής της υπαγωγής της υπηρεσίας, σήμερα αυτή υπάγεται κατευθείαν στον Πρωθυπουργό. Το παραπάνω άλλωστε είχαν προτείνει σε οι ακαδημαϊκοί Κωνσταντόπουλος Ιωάννης και Λιαρόπουλος Ανδρέας: «*Όσον αφορά τα*

"Modernization of Intelligence Servies in the Mediterranean Region," RIEAS, Volume3, Number1, June 2014, ISSN 2241-49, σελ. 11

[51] Νόμος 1645 ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986, Άρθρο 6

οργανωτικά ζητήματα, η ΕΥΠ πρέπει να καταστεί ανεξάρτητη υπό την εξουσία του Πρωθυπουργού»[52]

Η ιστορία της υπαγωγής της υπηρεσίας αντανακλά τον τρόπο που η πολιτική ηγεσία αντιλαμβάνεται τις αποστολές και τον ρόλο της Υπηρεσίας. Από τον Πρωθυπουργό το 1986 έως τον Υπουργό της Προεδρίας, που αργότερα μετονομάστηκε Υπουργός Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, υπήχθη στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης το 2001, στο πλαίσιο του συντονισμού της καταπολέμησης της οργάνωσης «17 Νοέμβρη» και τους Ολυμπιακούς Αγώνες το 2004 αλλά και τις εναλλαγές στην υπαγωγή μέχρι και σήμερα. Όλες αυτές οι εναλλαγές στην υπαγωγή δείχνουν κατά τον κύριο Αποστολίδη πρώτον γενικά τη φθίνουσα σημασία της ΕΥΠ στα μάτια των ελληνικών κυβερνήσεων. Δεύτερον την τάση των κυβερνήσεων διαχρονικά να βλέπουν την Υπηρεσία ως «Υπηρεσία Εσωτερικής Ασφαλείας» και να αγνοούν την εξωτερική της πτυχή και τρίτον, την έλλειψη ενδιαφέροντος των Υπουργών Εξωτερικών και Άμυνας για την δημιουργία θεσμικών δεσμών με την «ΕΥΠ»

Η «ΕΥΠ» ιδρύθηκε ως «Υπηρεσία Ασφαλείας» για την αντιμετώπιση της εσωτερικής και εξωτερικής κομμουνιστικής απειλής. Η σταδιακή εξάλειψη της απειλής έστρεψε την προσοχή της «ΕΥΠ» πρώτα στην εγχώρια τρομοκρατία, στη συνέχεια στην απειλή από την Τουρκία και τέλος στην απειλή από τη διεθνή τρομοκρατία. Ωστόσο, δεν υπήρξε ποτέ πολιτική συζήτηση σχετικά με το είδος της υπηρεσίας που χρειάζεται η χώρα. Οι αρμοδιότητες για τη συλλογή πληροφοριών από το εξωτερικό (πολιτική και στρατιωτική) και την εγχώρια (αντιτρομοκρατία και αντιπληροφόρηση-αντικατασκοπία), την εγχώρια ασφάλεια επικοινωνιών και την παρακολούθηση των ξένων επικοινωνιών είναι τόσο μεγάλες που είναι σχεδόν αδύνατο για την «ΕΥΠ» να ανταποκριθεί ικανοποιητικά. Αυτό το εύρος αποστολών δημιουργεί σύγχυση ως προς τις προτεραιότητες της υπηρεσίας, τους τύπους προσωπικού και τους απαραίτητους πόρους. Για τον κύριο Αποστολίδη, το λιγότερο που απαιτείται είναι η κυβέρνηση και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής να γνωρίζουν την τρέχουσα κατάσταση και τις διαθέσιμες επιλογές για να αποφασίσουν εάν θα διατηρήσουν μια ενιαία υπηρεσία πληροφοριών ή όχι. Κατά άλλους θα πρέπει να χωριστεί σε υπηρεσία εξωτερικού και υπηρεσία εσωτερικού[53]. Βέβαια κατά τον γράφον το πρόβλημα δεν εντοπίζεται στην πλειονότητα και την διαφορετικότητα των αποστολών που αναλαμβάνει η Υπηρεσία ως ενοποιημένη, παρά στις διαδικασίες ή καλύτερα στην έλλειψη αυτών στον τομέα της επιλογής, της στρατολόγησης και της εξέλιξης των στελεχών της. Επίσης την έλλειψη επικεφαλής που να προέρχεται από τις τάξεις της μέσα από χρηστή σταδιοδρομία σε συνδυασμό με σημαντικές σπουδές ασφαλείας. Ένα ακόμα απαράδεκτο γεγονός, τονίζω τη λέξη απαράδεκτο, είναι η ύπαρξη συνδικαλιστικής οργάνωσης στα σπλάχνα της πιο νευραλγικής υπηρεσίας του κράτους. Γι' αυτό και τονίζεται πολύ συχνά η λέξη «στρατολόγηση» και όχι η λέξη «πρόσληψη». Διαμορφώνοντας συνδικαλιστικές ομάδες, ενέργειες και σκέψεις μεταξύ υφισταμένων-προϊσταμένων έστω και για διοικητικά ζητήματα, ποιος μπορεί να είναι σίγουρος πως ένας υφιστάμενος, χωρίς να μπορεί να του αποδοθεί η επιβλαβής πράξη να αποκαλύψει πηγές ή να οδηγήσει σε αποτυχία κάποια αποστολή απλά για να βλάψει τον προϊστάμενό του; Ο αντίλογος σε αυτό θα μπορούσε να είναι πως το παραπάνω γεγονός

---

[52] Andrew N. Liaropoulos & Ioannis L. Konstantopoulos, "Reforming the Greek National Intelligence Service: Untying the Gordian Knot," Journal of Mediterranean and Balkan intelligence, "Modernization of Intelligence Servies in the Mediterranean Region," RIEAS, Volume3, Number1, June 2014, ISSN 2241-49, σελ. 9

[53] Ibid σελ. 10

θα μπορούσε να προκύψει και χωρίς «συνδικαλισμό». Θα πρέπει όμως να ληφθεί υπόψιν πως η ύπαρξη συνδικαλιστικού οργάνου de facto δημιουργεί αρνητικές-συγκρουσιακές διαθέσεις μεταξύ προϊσταμένων-υφισταμένων. Μια απλή περιήγηση στο διαδίκτυο με την φράση «ΕΥΠ-συνδικαλιστές»(Kalafatis ,2018)[54] αρκεί όπως άλλωστε σημειώνουν και στο άρθρο τους οι John M. Nomikos και A. Th. Symeonides με τίτλο "Coalition Building, Cooperation, and Intelligence: The Case of Greece and Israel". Ο γράφον δεν είναι κατά του συνδικαλισμού αλλά αυτό εδώ «πάει πολύ». Ποιος «πράκτορας» θα μπορούσε να εμπιστευτεί τον «χειριστή» του εάν γνωρίζει πως η υπηρεσία που πλαισιώνει τον «χειριστή» ταλανίζεται από «συνδικαλιστικές θύελλες». Πως η νεοσύστατη «Διοίκηση Ειδικού Πολέμου» ή αλλιώς «ΔΕΠ» που δημιουργήθηκε υπό την ηγεσία του Α/ΓΕΕΘΑ Στρατηγού Κωνσταντίνου Φλώρου θα εμπιστευτεί τους πολύτιμους της "operator" σε υποθετικές μελλοντικές κοινές επιχειρήσεις; Πως μία ομάδα «Ειδικών Επιχειρήσεων» του «Ειδικού Τμήματος Αλεξιπτωτιστών» ή αλλιώς «ΕΤΑ» θα έχει την βεβαιότητα ότι η οικεία Υπηρεσία Πληροφοριών θα τους καλύψει σε μια υποθετική αποστολή και δεν θα τους αποκαλύψει έστω από «λάθος» δημοσίευση στον εθνικό τύπο. Σε αυτό το σημείο οι απαντήσεις στα δύο πρώτα ερωτήματα του σκοπού της παρούσας εργασίας δόθηκαν.

[54] Alexandros Kalafatis, "NIS: The Unknown Backstage of a Mechanism of Leaks and Myths via YouTube Aiming at the Agency" (in Greek), HuffPost GR, 9 May 2018, available at https://www.huffingtonpost.gr/entry/eep-to- aynosto-paraskenio-piso-apo-ton-epoyeio-mechanismo-diarroon-kai-metheematon- meso-youtube-me-stocho-ten-eperesia_gr_5af2f778e4b0aab8a78b483d

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3:

Ένα νέο μοντέλο: Επιχειρήσεις προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης

Οι βασικοί «παίκτες» στην πρακτική εφαρμογή της θεωρίας των επιχειρήσεων προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης θα μπορούσαν να είναι μικρά ή και μεσαία κράτη βασιζόμενα στα συγκριτικά τους πλεονεκτήματα και τις μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων[55]. Τα τμήματα ειδικών επιχειρήσεων μικρών κρατών θα μπορούσαν να είναι να είναι τα φυσικά «εργαλεία» εξωτερικής πολιτικής μέσω της άσκησης ήπιας ισχύος ή της κατάλληλης «απαλής ώθησης» στα πιο δύσκολα περιβάλλοντα και καταστάσεις[56].

Επίσης αναφορά για χρήση των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων σε αποστολές ήπιας Ισχύος γίνετε από τον Whitney Grespin: «*Είναι χρήσιμο να θεωρούμε τις Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων ως το σκληρό άκρο της μαλακής ισχύος. Οι δεξιότητές τους είναι το «Γιν» στο «Γιανγκ» […] Αν και η εκπαίδευση και η καλλιέργεια υποδειγματικού στρατιωτικού προσωπικού SOF δεν είναι φθηνή, αυτές οι επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο πληρώνουν σημαντικές αποδόσεις και μετριάζουν πολλά προβλήματα που διαφορετικά θα συνεπαγόταν μεγαλύτερο κόστος, τόσο από άποψη χρημάτων όσο και ευκαιριών*»[57]

Οι δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων λειτουργούν συχνά σε μια διάσταση που σκιάζει την παραδοσιακή διπλωματία και παρέχει πρόσθετες επιλογές για την αντιμετώπιση ακανθωδών προβλημάτων[58] λειτουργώντας στην περιοχή που ορίζεται ως «γκρίζα ζώνη»[59]

Ο αντισυνταγματάρχης Scott Moore είχε εκφράσει αμφιβολίες ότι ακόμη και οι Ειδικές Επιχειρήσεις των ΗΠΑ, όσο επιτυχημένες και αν είναι σήμερα(2004), μπορεί να μην είναι επαρκώς προετοιμασμένες για τους νέους τύπους αποστολών και προκλήσεων που θα αντιμετωπίσουν στο μέλλον[60] Βέβαια η παραπάνω φράση διατυπώθηκε το 2004, αλλά η αξία της αποτυπώνεται στις αλλαγές οι οποίες επήλθαν στην συνέχεια.

Ωστόσο ακόμα και σήμερα, οι απαραίτητες προετοιμασίες, οι επιχειρησιακές μέθοδοι και οι προσεγγίσεις ως προς την διεξαγωγή επιχειρήσεων «προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης» είναι πολύ διαφορετικές από αυτές που ισχύουν σήμερα για τις παραπάνω μονάδες. Εάν η επιλογή των επιχειρήσεων προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης αποδειχθεί βιώσιμη, θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση στην οποία κάθε

---

[55] Rene Toomse (2015),"Small States' Special Operations Forces in Preemptive Strategic Development Operations: Proposed Doctrine for Estonian Special Operations Forces," Special Operations Journal, 1:1, 44-61, DOI: 10.1080/23296151.2015.1019310, σελ. 44

[56] Steven Kashkett, "Special Operations and Diplomacy: A Unique Nexus," the foreign service journal, June 2017 Available at https://afsa.org/special-operations-and-diplomacy-unique-nexus

[57] Whitney Grespin, "The Quiet Professionals: The Future Of U.S. Special Operations Forces" Diplomatic Courier, available at: https://www.diplomaticourier.com/posts/the-quiet-professionals-the-future-of-u-s-special-forces

[58] General Joseph Votel, Joint Force Quarterly 80 (1st Quarter, January 2016)

[59] USSOCOM White Paper The Gray Zone, 09SEP15

[60] Moore, Scott. (2004). "Special operations forces: Visioning for the future." In Bernd Horn, J. Paul de B. Taillon, & David Last (Eds.), Force of choice: Perspectives on special operations (pp. 169–198). Montreal, Canada: McGill-Queen's University Press. Σελ. 171

κράτος να επανεξετάσει αποτελεσματικότερες στρατηγικές προσεγγίσεις στον αγώνα της προάσπισης των εθνικών συμφερόντων και της περιφερειακής πρόληψης των ένοπλων συγκρούσεων. Καταθέτοντας ενώπιον επιτροπής του Κογκρέσου το 2013, ο Ναύαρχος McRaven δήλωσε: «*Η άμεση προσέγγιση από μόνη της δεν είναι η λύση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το έθνος μας σήμερα, καθώς τελικά αγοράζει μόνο χρόνο και χώρο για την έμμεση προσέγγιση. ... Στο τέλος, θα είναι τόσο συνεχείς οι έμμεσες πράξεις που θα αποδειχθούν καθοριστικές στην παγκόσμια αρένα ασφάλειας*»[61]

Μία από τις πιο επιτυχημένες χρήσεις των Μονάδων Ειδικών Επιχειρήσεων είναι η εμπλοκή σε αποστολές Στρατιωτικής Υποβοήθησης (ΜΑ). Η υποστήριξη των κατά τόπους τοπικών δυνάμεων στον τομέα της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής-στρατιωτικής τους κατάρτισης[62]. Βέβαια, αυτού του είδους οι αποστολές δεν είναι αρκετές από μόνες τους να προωθήσουν ή να υπερασπίσουν τα ημέτερα συμφέροντα. Στην καλύτερη περίπτωση το κράτος που τις διεξάγει αποκτά έναν υποστηρικτό ρόλο στην ξένη πολιτική σκηνή με υψηλή πιθανότητα αμφίβολων αποτελεσμάτων. Οπότε οι μονάδες που αναλαμβάνουν το παραπάνω έργο γίνονται συχνά υποστηρικτές και όχι οδηγοί των επιθυμητών εξελίξεων.

Πρέπει να γίνουν περισσότερα από αυτά που προβλέπει η αποστολή της «Στρατιωτικής Υποβοήθησης» ώστε το «ενεργούν» κράτος να οδηγήσει τα γεγονότα προς την επιθυμητή εξέλιξη. Και αυτό δύναται να περιλαμβάνει γενικά την κατανόηση και τελικά τον επηρεασμό της «αφήγησης» δηλαδή της καθημερινής πολιτικής θεματολογίας. Στο "Special Operations Forces Operating Concept" του 2013 σημειώνεται πως οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων κοιτώντας προς τα εμπρός, έχουν αναγνωρίσει τα ακόλουθα βασικά στοιχεία ως απαραίτητα για την επιτυχή εκτέλεση των βασικών τους λειτουργιών:

1) Κατανόηση του ανθρώπινου παράγοντα,
2) Κατανόηση και επιρροή της «αφήγησης» ή στα αγγλικά " Understanding and influencing the narrative"
3) Προώθηση της συνεπούς δέσμευσης μέσω επιχειρήσεων μικρού αποτυπώματος, και ευρείας κατανομής,
4) Δημιουργία βιώσιμης ικανότητας και διαλειτουργικότητας μεταξύ διαφόρων εταίρων
5) Διαχείριση του δικτύου Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων και
6) Δημιουργία ανθεκτικότητας στη Δυνάμεις και σωστή υποστήριξη στις οικογένειες τους[63].

Στη θεωρία των επιχειρήσεων προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης γίνεται κατανοητό πως ακριβώς επειδή τις περισσότερες φορές η σύγκρουση ξεκινά για οικονομικούς και πολιτικούς λόγους, η λύση ή η βοήθεια πρέπει να πηγάζει από όπου ξεκινούν τα συμπτώματα[64]. Μπορεί να είναι η κακή διαχείριση πόρων ή διαδικασιών, η διαφθορά ή άλλοι παρόμοιοι παράγοντες. Η ουσία είναι ότι οι αιτίες βρίσκονται

---

[61] Αναφέρεται στο άρθρο του Steven Kashkett, "Special Operations and Diplomacy: A Unique Nexus," the foreign service journal, June 2017 Available at https://afsa.org/special-operations-and-diplomacy-unique-nexus

[62] Rene Toomse (2015),"Small States' Special Operations Forces in Preemptive Strategic Development Operations: Proposed Doctrine for Estonian Special Operations Forces,"σελ. 45

[63] Whitney Grespin, "The Quiet Professionals: The Future Of U.S. Special Operations Forces" Diplomatic Courier, available at: https://www.diplomaticourier.com/posts/the-quiet-professionals-the-future-of-u-s-special-forces

[64] Rene Toomse (2015),"Small States' Special Operations Forces in Preemptive Strategic Development Operations: Proposed Doctrine for Estonian Special Operations Forces," σελ. 51

κάπου έξω από τον κόσμο των «στρατιωτικών». Από την άλλη πλευρά, η αποστολή χρημάτων ή η αποστολή ανθρωπιστικής βοήθειας από μόνη της επίσης δεν μπορεί να αποτελέσει την λύση στη περιφερειακή σύγκρουση ή δεν λογίζεται καν ως βοήθεια την «φιλική» κυβέρνηση. Πρέπει να υπάρχει μια καλά συντονισμένη φυσική εποπτεία και καθοδήγηση για τη χρήση όλων των διαθέσιμων μέσων και πόρων.

Το παραπάνω ίσως γίνεται ξεκάθαρο στο Επιχειρησιακό Δόγμα των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ ή "Special Operations Forces Operating Concept" όπου όπου διατυπώνεται πως «*οι εκστρατείες θα γίνουν πιο πολυποίκιλες και εξελιγμένες, και η ιδέα μιας εκστρατείας θα επεκταθεί από μια σειρά σχετικών μεγάλων στρατιωτικών επιχειρήσεων σε μια σειρά ολοκληρωμένων δραστηριοτήτων για την επίτευξη επιχειρησιακών και στρατηγικών στόχων. Τα σχέδια εκστρατείας θα σχεδιαστούν σκόπιμα για να συγχρονίσουν ολόκληρες κυβερνητικές προσεγγίσεις για να διασφαλίσουν ότι οι πιο αποτελεσματικές δυνατές λύσεις εφαρμόζονται σε σύνολα προβλημάτων ανεξάρτητα από τις υπηρεσίες στις οποίες βρίσκονται*»[65]

Σε πολιτικό επίπεδο, πρέπει να δημιουργηθούν πρόσθετα «συστήματα» για τέτοιες επιχειρήσεις τα οποία θα λαμβάνουν τις Μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων και τομείς της οικείας Υπηρεσίας Πληροφοριών ως ένα ενιαίο και αδιαίρετο σύστημα. Η βασική ιδέα περιλαμβάνει τη δημιουργία «εθνικών ομάδων στρατηγικής ανάπτυξης» που ενεργούν πέρα από τα κρατικά σύνορα και θα επιδιώκουν τους μακροπρόθεσμους στόχους του έθνους σε περιοχές και κράτη που συνδέονται άμεσα και έμμεσα με την ευημερία της κοινωνίας και της οικονομίας όπως επίσης της ασφάλειας.

Κάτι ανάλογο με τις παραπάνω Εθνικές Ομάδες Στρατηγικής Ανάπτυξης αναφέρεται στην σελίδα 6 του Επιχειρησιακού Δόγματος των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων των ΗΠΑ ή "Special Operations Forces Operating Concept" όπου υπό τον τίτλο «ενότητα προσπάθειας» διατυπώνει πως οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων θα σκέφτονται, οργανώνονται, δρουν ως μία ομάδα η οποία θα αποτελείται από τις λεγόμενες Δυνάμεις Εθνικών αποστολών και τις Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων[66]. Οι διαφορά με τις προτεινόμενες ομάδες εθνικής ανάπτυξης είναι ότι δεν θα περιορίζονται στο τομέα του Κυβερνοχώρου. Η Εθνική Δύναμη Αποστολής (NMF) αντιπροσωπεύει ένα συστατικό στοιχείο υψηλού επιπέδου της δομής Δυνάμεων Αποστολών Κυβερνοχώρου (Cyber Mission Force ή CMF) και είναι επιφορτισμένη με την προστασία των ΗΠΑ από μια επίθεση στον κυβερνοχώρο με σημαντικές συνέπειες στην ασφάλειά της [67].

Ο απαραίτητος προγραμματισμός για την διεξαγωγή επιχειρήσεων προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης είναι σημαντικός, αλλά είναι μικρής αξίας εάν δεν υπάρχουν διαθέσιμες δυνάμεις για την εκτέλεση των σχεδίων.

Γίνεται λοιπόν κατανοητό πως τα Τμήματα Ειδικών Επιχειρήσεων των κρατών πρέπει να διευρύνουν την προσέγγισή τους ώστε να συμπεριλάβουν περισσότερη «γνώση» ή αλλιώς "Know How" σε τομείς που θα δρουν ως πολλαπλασιαστές ισχύος

---

[65] Special Operations Forces Operating Concept, United States Special Operations Command, A Whitepaper to Guide Future Special Operations Force Development, Directorate of Force Management and Development Concept Development and Integration Office Version 1.0, 1 February 2016, σελ. 3

[66] Ibid σελ. 6

[67] Michael Sulmeyer , "Military Cyber Issues," Cyber Policy Task Force, Working Group Discussion Papers, Center for Strategic International Studies available at: https://www.belfercenter.org/sites/default/files/files/publication/Military%20Cyber%20Issues.pdf σελ. 69

προς την «φιλική» κυβέρνηση που βρίσκεται σε δύσκολη κατάσταση. Ο ρόλος τους δεν θα είναι ο κλασικός και δεν θα αντιστοιχεί με τους ρόλους ή τα καθήκοντα που έχουν σήμερα. Το παραπάνω έγινε ιδιαίτερα αντιληπτό μετά την τρομοκρατική επίθεση της 11ης Σεπτεμβρίου όπου η συνέργεια μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών και του στρατού των ΗΠΑ έχει αυξηθεί δραματικά. Ο συντονισμός των στρατιωτικών και διπλωματικών δραστηριοτήτων στο εξωτερικό έχει γίνει κατευθυντήρια αρχή των ΗΠΑ. Οι σύμβουλοι εξωτερικής πολιτικής του Υπουργείου Εξωτερικών (POLADs) έχουν τώρα αναπτυχθεί εντός της κοινότητας Ειδικών Επιχειρήσεων του στρατού των ΗΠΑ.[68] Ταυτόχρονα η SOCOM ανέθεσε ειδικούς αξιωματικούς συνδέσμους ειδικών επιχειρήσεων στο Υπουργείο Εξωτερικών και σε περισσότερες από είκοσι πρεσβείες των ΗΠΑ. Σήμερα, οι Ειδικές Δυνάμεις των ΗΠΑ ασχολούνται με αυτήν την έμμεση προσέγγιση σε περισσότερες από 100 χώρες.[69] Η απόκτηση μιας επαρκώς ολοκληρωμένης εικόνας του «επιχειρησιακού περιβάλλοντος» επί τόπου για την πρόβλεψη αλλαγών που θα μπορούσαν να ευνοήσουν τον εξτρεμισμό, καθώς και την αύξηση της σταθερότητας, κερδίζοντας τις καρδιές και τα μυαλά των τοπικών κοινωνιών/τοπικών κοινοτήτων, μειώνοντας έτσι τις συνθήκες υπό τις οποίες τα τρομοκρατικά δίκτυα ευδοκιμούν, είναι εξίσου σημαντικοί στόχοι των δραστηριοτήτων «μαλακής» ισχύος των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων[70]

Σε ένα ακόμα πιο εξελιγμένο δόγμα δράσης, οι άνδρες των Ειδικών Επιχειρήσεων θα αναλάμβαναν επιπλέον τα συνηθισμένα καθήκοντα πολιτών εμπειρογνωμόνων σε μέρη όπου οι πολίτες ειδικοί δεν θέλουν να πάνε ή μπορεί να μην είναι πρόθυμοι να διακινδυνεύσουν τη ζωή τους. Θα πρέπει εδώ να διευκρινισθεί πως τις περιγραφόμενες αποστολές θα αναλάμβαναν οι «εθνικές ομάδες στρατηγικής ανάπτυξης» οι οποίες θα αποτελούνται από οργανικές ομάδες ειδικών επιχειρήσεων της Διοίκησης Ειδικού Πολέμου σε συνδυασμό με στελέχη της υπηρεσίας πληροφοριών ως «πολίτες εμπειρογνώμονες» και «ειδικούς», συνεπικουρούμενες από επιπλέον πολίτες εμπειρογνώμονες και ειδικούς άλλων υπουργείων κατόπιν σωστής/συνεκτικής εκπαίδευσης, προετοιμασίας και πλαισίωσης. Μια αναβαθμισμένη δύναμη Ειδικών Επιχειρήσεων θα μπορούσε να είναι το καλύτερο φυσικό εργαλείο - πλαίσιο σε επιχειρήσεις ήπιας ισχύος και πρόληψης συγκρούσεων.

Η μείωση ή πρόληψη των αιτιών μελλοντικών κρίσεων απαιτεί κατανόηση των προβλημάτων σε βάθος. Επίσης απαιτείται ικανότητα και βούληση για να εφαρμοσθούν δράσεις που θα κατευθύνονται στη ρίζα του προβλήματος. Θα μπορούσαμε εδώ να αναλογισθούμε και πάλι την περίπτωση της Λιβύης και τι θα γινόταν εάν εγκαίρως ενισχύαμε την πλευρά που μας ευνοεί ή ακόμα και αν δεν μας ευνοούσε πλήρως να επιχειρούσαμε να αλλάξουμε με ήπιο τρόπο ή αλλιώς «απαλή ώθηση» τα γεγονότα, μέσω της αλλαγής των αντιλήψεων και των αφηγημάτων των στελεχών της κυβέρνησης στόχου. Η παραπάνω αποστολή είναι μια εξαιρετικά δύσκολη αποστολή την οποία δεν δύναται να αναλάβουν οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων με το παρόν μοντέλο επιχειρήσεων. Τέτοιες επιχειρήσεις θα δύναται να

---

[68] Steven Kashkett, "Special Operations and Diplomacy: A Unique Nexus," the foreign service journal, June 2017 Available at https://afsa.org/special-operations-and-diplomacy-unique-nexus

[69] Nick Turse, "American Special Operations Forces Are Deployed to 70 Percent of the World's Countries", "Will Obama's legacy as Commander-in-Chief continue under Trump?" JANUARY 5, 2017 available at: https://www.thenation.com/authors/nick-turse/

[70] Linda Robinson,(2012) "The Future of Special Operations Beyond Kill and Capture" in the Nov.-Dec. 2012 Foreign Affairs: available at: https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2012-11-01/future-special-operations

αναλάβουν οι «εθνικές ομάδες στρατηγικής ανάπτυξης» οι οποίες θα είναι προϊόν σύζευξης δυνάμεων/στελεχών των υπηρεσιών πληροφοριών και των οργανικών ομάδων της Διοίκησης Ειδικού Πολέμου με επιπρόσθετα κλιμάκια εμπειρογνωμόνων όπου και όποτε απαιτηθεί.

Η αλλαγή του τρόπου διεξαγωγής επιχειρήσεων ή ακόμα πιο δύσκολα η αλλαγή κουλτούρας και αντίληψης ως προς το πως ορίζεται η «Στρατηγική αποστολή» και πως επιτυγχάνεται ένα «Στρατηγικό πλήγμα», είναι εξαιρετικά δύσκολο. Συνήθως όσο μεγαλύτερο είναι το κράτος, τόσο πιο δύσκολο είναι ο γραφειοκρατικός του μηχανισμός και ιδιαίτερα οι σκληρές γραφειοκρατίες των υπηρεσιών πληροφοριών, του υπουργείου εξωτερικών ή και οικονομικών ή των Ειδικών Δυνάμεων/ Υπουργείου Άμυνας να υιοθετήσουν νέα μοντέλα. Ως εκ τούτου, όταν πρόκειται για «προληπτικά στρατηγικά αναπτυξιακά μέτρα» ίσως τα μικρότερα κράτη έχουν πλεονέκτημα. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων μικρότερων κρατών θα μπορούσαν να λάβουν γρήγορες και καλύτερα ενημερωμένες αποφάσεις για να ανταποκριθούν σε πολύπλοκα γεγονότα εξωτερικής πολιτικής χρησιμοποιώντας ως μέρος της λύσης και παράλληλα «εργαλείο» τις «εθνικές ομάδες στρατηγικής ανάπτυξης» η ραχοκοκαλιά των οποίων θα είναι οι οργανικές ομάδες ειδικών επιχειρήσεων τις Διοίκησης Ειδικού Πολέμου. Εδώ πρέπει να τονισθεί πως η «Προληπτική Στρατηγική Ανάπτυξη» δεν μπορεί να εφαρμοσθεί με το πάτημα ενός κουμπιού. Θα πρέπει να έχει προβλεφθεί η ανάγκη ανάπτυξης της αντίστοιχης ομάδας στην αντίστοιχη γεωγραφική περιοχή και η ομάδα με την σειρά της θα αποδώσει στρατηγικά αποτελέσματα προϊόντος του χρόνου.
Πώς ακριβώς μπορούν τα μικρά κράτη να αναπτύξουν τέτοιες στρατηγικές;
Ποια προσέγγιση θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει η Διοίκηση Ειδικού Πολέμου για να υποστηρίξει αυτές τις στρατηγικές;
Ακόμα και σήμερα, ελάχιστοι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων είτε στην πολιτική ή ακόμα και στον στρατό, κατανοούν τις δυνατότητες και τα οφέλη των Μονάδων ή Τμημάτων Ειδικών Επιχειρήσεων ως «Εργαλείο Στρατηγικής». Συνήθως η αντίληψη τους σταματά σε, ας μας επιτραπεί ο όρος, «κινητικές αποστολές» ή "kinetic missions" δηλαδή DA και άλλες, ενώ τους διαφεύγει σε μεγάλο βαθμό η διάσταση των "non-kinetic missions". Πέρα από τα παραπάνω, για αρκετούς γραφειοκράτες η ιδέα των "kinetic missions" ακούγεται επικίνδυνη επιλογή για το εξωτερικό όπως επίσης δεν είναι πραγματικά σίγουροι για το πως θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων για άμυνα σε περίπτωση γενικευμένου πολέμου ή για άλλους εσωτερικούς σκοπούς. Ενδεικτικό της παρούσας κατάστασης είναι η αντίληψη που είναι εμφωλευμένη στο πολιτικό σύστημα όπως και σε στρατιωτικούς ότι μια μικρή ομάδα ειδικών επιχειρήσεων είναι ικανή να καταστρέψει ή να εξουδετερώσει μεγάλες εχθρικές δυνάμεις, μια λίγο-πολύ «χολιγουντιανή αντίληψη». Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να προστεθεί πως η μελέτη του σχεδίου του 2007 περί του Δόγματος Ειδικών Επιχειρήσεων (AJP-3.5)[71] δεν παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα για το είδος των δραστηριοτήτων μιας τέτοιας μονάδας σε εθνικά πλαίσια επειδή περιγράφει τις ειδικές επιχειρήσεις ως προς τις ανάγκες του NATO, περιοριζόμενες σε τακτικά έργα. Δεν υπάρχει επίσημη αναφορά από εξωτερική πηγή για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που να τους βοηθήσει να κατανοήσουν τις στρατηγικές επιλογές χρήσης των Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων. Αυτό είναι ένα γενικό πρόβλημα για πολλές χώρες και όχι συγκεκριμένα για την Ελλάδα (Κέντρο Συντονισμού Ειδικών Επιχειρήσεων του NATO (NSCC), 2008, σελ. 21)[72]. Στην βαθύτερη κατανόηση της θεωρίας των Ειδικών

[71] Allied Joint Doctrine for Special Operations (AJP-3.5)

[72] NATO's Special Operations Coordination Center. (2008). The NATO Special Operations Forces Study. Retrieved from http://everyoneweb.com/WA/DataFileskorps-mariniers-forum/nscc.pdf

Επιχειρήσεων συνέβαλε το Κέντρου Συντονισμού Ειδικών Επιχειρήσεων του ΝΑΤΟ (NSCC) με επικεφαλής τον ίδιο τον Ναύαρχο William McRaven το 2006.

Ωστόσο, υπάρχει αναμφισβήτητα έλλειψη πραγματικής «στρατηγικής καθοδήγησης» για την ανάπτυξη των διαφόρων εθνικών Δυνάμεων Ειδικών Επιχειρήσεων, όπου στα μεγάλα κράτη το κέντρο βάρους δραστηριοτήτων είναι οι "kinetic missions" με εξέχουσα αποστολή το βίαιο DA ενώ για τα μικρά ή μεσαία κράτη περιορίζονται στην επίδειξη για εσωτερική κατανάλωση. Είναι εμφανές πως δεν υπάρχει ακόμη ολοκληρωμένη πρόταση πολιτικής που να ταιριάζει με τη μεταβαλλόμενη κατάσταση ασφάλειας στον κόσμο εκτός του γεγονότος της μετατόπισης του βάρους προς την «Στρατιωτική Υποβοήθηση». **Για να γίνει λίγο ακόμα πιο αντιληπτό το νέο μοντέλο, μπορούμε να φανταστούμε το όλο σύστημα, που το ονομάζουμε «Στρατηγική Προληπτική Ανάπτυξη», ως ένα μεγεθυντικό φακό όπου ο σκελετός του είναι η Διοίκηση Ειδικού πολέμου με τις ομάδες ειδικών επιχειρήσεων, ο φακός είναι τα στοιχεία των υπηρεσιών πληροφοριών όπως και άλλοι πολίτες ειδικοί επί διαφόρων αντικειμένων και τέλος το φως που διαπερνά τον φακό και εστιάζει σε έναν στόχο εκπέμπεται γενικότερα από τις πηγές/πυλώνες ισχύος του κράτους.** Το μεγεθυντικό φακό μπορούμε να τον ονομάσουμε «Εθνικές ομάδες προληπτικής Στρατηγικής Ανάπτυξης». Συνεχίζοντας ακόμα περισσότερο την σκέψη μας, για να μπορέσει το παραπάνω μοντέλο συνδυασμού των δυνάμεων ειδικών επιχειρήσεων και των στοιχείων υπηρεσιών πληροφοριών να δράσει ως ενιαίο σύστημα **θα πρέπει και να συμπεριφέρεται στις καθημερινές του λειτουργίες ως ενιαίο.** Ένα πρώτο βήμα θα ήταν οι αξιωματικοί και υπαξιωματικοί αλλά και γενικότερα το προσωπικό που επανδρώνει τα γραφεία πληροφοριών της Διοίκησης Ειδικού πολέμου και των μονάδων της να περιστρέφεται σε τακτική βάση μεταξύ των αντίστοιχων ή συγγενών θέσεων στην διεύθυνση στρατιωτικών διακλαδικών πληροφοριών, στην Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών, στις αντίστοιχες διευθύνσεις του Υπουργείο Εξωτερικών και του Υπουργείου Οικονομικών. Το ίδιο βέβαια θα ισχύει και για τους υπαλλήλους των υπηρεσιών αυτών. Ο σκοπός εδώ είναι η διαμόρφωση συνεκτικών σχέσεων μεταξύ των, και μιας κοινής αντίληψης περί της κοινότητας πληροφοριών μέσω της απόκτησης της αίσθησης μιας κοινής αποστολής. Αυτό το δίκτυο ανθρώπων ουσιαστικά θα είναι ένα δίκτυο «γνώσεων» για το τι συμβαίνει ακριβώς ως προς τις εξωτερικές υποθέσεις του κράτους, μεταφέροντας γνώσεις και αντιλήψεις από τον ένα κόμβο στον άλλο, δημιουργώντας ουσιαστικά ροή πληροφοριών και δυνατοτήτων σε όλο το σύστημα, επαυξάνοντας την επιχειρησιακή επίγνωση. Πηγαίνοντας ακόμα πιο «βαθιά», θα ήταν ευχής έργο, το παραπάνω προσωπικό είτε η προέλευσή του είναι ο στρατός, οι ειδικές επιχειρήσεις των ειδικών δυνάμεων, είτε είναι πολίτες που από νεαρή ηλικία στρατολογούνται (και όχι να προσλαμβάνονται μέσω προκήρυξης) μέσα από τα πανεπιστήμια, **να φοιτούν σε μία ενιαία εθνική σχολή πληροφοριών μεγάλης διάρκειας** ως απαραίτητο προαπαιτούμενο για την πλήρωση όλων των παραπάνω θέσεων. Το νέο προσωπικό νεαρής ηλικίας θα πρέπει να περιστρέφεται και εντός ομάδων ειδικών επιχειρήσεων.

Αυτή η περιστροφή του εν λόγω προσωπικού θα εξασφαλίσει ταχεία δράση σε οποιοδήποτε σενάριο όπου μπορεί να χρειαστούν οι δυνατότητες της Διοίκησης Ειδικού Πολέμου. Ο προγραμματισμός για ειδικές επιχειρήσεις απαιτεί χρόνο λόγω του επικίνδυνου χαρακτήρα των καθηκόντων και των στόχων τους και η άμεση επίγνωση της κατάστασης θα μπορούσε να μειώσει το χρόνο που απαιτείται για τον προγραμματισμό. Όταν μία κατάσταση που θέλει «λύση» εγείρετε, τότε συγκροτείται μία «εθνική ομάδα στρατηγικής προληπτικής ανάπτυξης» πλαισιωμένη από ομάδες ειδικών επιχειρήσεων της ΔΕΠ και από ειδικούς της Υπηρεσίας Πληροφοριών διαφόρων τομέων που μπορεί να περιλαμβάνουν την δημόσια διοίκηση, την υγεία, την

οικονομία, τα logistics κλπ. Γενικά η εναλλαγή του προσωπικού θα πρέπει να περιλαμβάνει υπηρεσίες σε πρεσβείες της χώρας και σε άλλα αντιπροσωπευτικά όργανα, ιδίως σε τρέχουσες ή πιθανές περιοχές ενδιαφέροντος. Κατά την υπηρεσία εκεί, οι "operators" θα μπορούσαν να είναι χρήσιμοι σε θέματα ασφάλειας. Ωστόσο, ο πρωταρχικός ρόλος των εθνικών ομάδων προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης πρέπει να είναι η γνώση των τομέων που ενδιαφέρουν άμεσα και έμμεσα την εξωτερική μας πολιτική, ο εντοπισμός πιθανών δικτύων, σφαιρών επιρροής και η επίλυση διαφόρων ζητημάτων σε περίπτωση που η ομάδα στρατηγικής ανάπτυξης διαταχθεί να ξεκινήσει μια επιχείρηση.

Η προσέγγιση των Μονάδων Ειδικών επιχειρήσεων στις «Επιχειρήσεις Στρατηγικής Ανάπτυξης» θα πρέπει να δίνει έμφαση στη ήπια ισχύι (χωρίς βέβαια να αποκλείεται η περιστασιακά αναγκαία εφαρμογή βίαιων δραστηριοτήτων) και όχι στη στρατιωτική δύναμη. Με άλλα λόγια, τα κύρια εργαλεία είναι η γνώση πρακτικής εφαρμογής κοινωνικών, οικονομικών, διπλωματικών και δημοσιογραφικών τεχνικών προς ενίσχυση τη φίλιας κυβέρνησης και αλλαγή του εκεί αφηγήματος προς όφελός μας. Επιλεγμένοι "operator" με το απαραίτητο υπόβαθρο πρέπει να ενισχύσουν τις ακαδημαϊκές τους γνώσεις σε χρήσιμους τομείς, να παρακολουθήσουν κατάλληλα συνέδρια, εργαστήρια κ.λπ. για να μάθουν και να εντοπίσουν νέες ιδέες που μπορούν να εφαρμόσουν σε επιχειρησιακούς τομείς. Επιπλέον, μέσα από τέτοιου είδους εκδηλώσεις δύναται να ενισχυθεί η οικοδόμηση σχέσεων με άτομα και προσωπικότητες που αργότερα μπορούν στρατολογηθούν ή να υποστηρίξουν προγραμματισμένες ή εν εξελίξει επιχειρήσεις.

Οι αποκλειστικά «στρατιωτικές» μονάδες ειδικών επιχειρήσεων είναι απίθανο να επιτύχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα, τα οποία βρίσκονται κυρίως εκτός του στρατιωτικού κόσμου. Επομένως, πρέπει να αναπτυχθεί ένας συνδυασμός «operator» και «βοηθών». Είναι σημαντικό αυτοί οι ενσωματωμένοι βοηθοί που θα προέρχονται από την Υπηρεσία Πληροφοριών να έχουν τις ίδιες βασικές δεξιότητες «χειριστή» με τους "operator". Πρέπει να είναι σωματικά και διανοητικά ικανοί, με υψηλή εξειδίκευση και εκπαίδευση. Τα παραπάνω θα είναι εφικτά εάν διαμορφωθεί ένα πρόγραμμα στρατολόγησης, επιλογής και εκπαίδευσης σε μια ενιαία σχολή πληροφοριών με μεταγενέστερες σύντομες εκπαιδεύσεις σε σχολεία των ειδικών δυνάμεων και των ειδικών επιχειρήσεων. Φυσικά, αυτοί οι «ενσωματωμένοι» βοηθοί δεν αναμένεται να αναλάβουν το προβάδισμα σε μια άμεση επιθετική ενέργεια, αλλά πρέπει να είναι ικανοί να αποδίδουν ικανοποιητικά σε μια κατάσταση ανάγκης. Δεν πρέπει να υπάρχουν μέλη στη ομάδα που δεν είναι σε θέση να προστατεύσουν τον εαυτό τους ή τους συναδέλφους τους. Οι «Βοηθοί» είναι εκείνο το προσωπικό που έχει συγκεκριμένη εκπαίδευση και δεξιότητες απαραίτητες για την εφαρμογή της ήπιας ισχύος στο προβλεπόμενο σύστημα στόχου. Οι «βοηθοί» θα πρέπει να επικεντρώνονται σε βασικούς μη στρατιωτικούς τομείς. Αυτοί οι τομείς περιλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται σε, τεχνολογία πληροφοριών, διαχείριση ενέργειας, υγειονομική περίθαλψη, τοπική διακυβέρνηση, πολιτικές επιστήμες, νομικό σύστημα, μέσα μαζικής ενημέρωσης, οικονομικά και ψυχολογικές επιχειρήσεις. Απαιτείται εκτεταμένη ανάλυση για να προσδιοριστεί το ακριβές μείγμα των απαραίτητων «εργαλείων» και το εύρος της εμπλοκής στα ξένα ζητήματα που θα συμβάλει καλύτερα στην υλοποίηση εθνικών στόχων και στη πρόληψη συγκρούσεων. Στην ουσία, οι βοηθοί είναι οι πραγματικοί χειριστές στις περιοχές-στόχους, εφαρμόζοντας τα «μη κινητικά μέσα», συνήθως μέσω έμμεσων γραμμών επιχειρησιακής / στρατηγικής προσέγγισης με προσεκτικό υπολογισμό των πιθανών επιπτώσεων. Η προσέγγισή τους είναι κυρίως πρόσωπο με πρόσωπο με βασικούς ηγέτες ή τους συμβούλους τους.

Λαμβάνοντας υπόψη το τρέχον και πιθανό μελλοντικό περιβάλλον ασφάλειας και την ανάλυσή του μαζί με το τοπικό περιβάλλον και τις τρέχουσες συνθήκες, οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων θα πρέπει να μπορούν να λειτουργούν σε δύο κύριες κατευθύνσεις: εθνικές ανάγκες και επιχειρήσεις ΝΑΤΟ / ΕΕ / Συμμαχίες. Η διεθνής υποστήριξη περιλαμβάνει επιχειρήσεις του άρθρου 5 του ΝΑΤΟ και επιχειρήσεις εκτός του άρθρου 5 για την υποστήριξη των κοινών στόχων του συνασπισμού. Αυτές οι επιχειρήσεις μπορούν να διεξάγονται διμερώς, ΝΑΤΟ, ΕΕ ή ΟΗΕ, και εκτός Ελλάδος. Το επίκεντρο μπορεί να είναι αμιγώς στρατιωτικά καθήκοντα μονάδων ειδικών επιχειρήσεων, όπως περιγράφεται στο αντίστοιχο δόγμα του ΝΑΤΟ ή σε μεθόδους διεξαγωγής «προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης». Για την Ελλάδα, όπως και για κάθε άλλο μικρό και μεσαίο κράτος, κατά την άποψη του γράφοντος είναι σημαντικό να χρησιμοποιηθούν επιχειρήσεις προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης, καθώς είναι πιθανό να συμβάλουν περισσότερο στους στρατηγικούς στόχους του κράτους και επίσης να προωθήσουν την εθνική οικονομία και να αναδείξουν το προφίλ του συμμετέχοντος στη Διεθνή κοινότητα. Οι καθαρά «προληπτικές στρατηγικές επιχειρήσεις», χωρίς μια δηλωμένη κρίση, αλλά με ενδείξεις μιας επερχόμενης ή επικείμενης κρίσης, είναι πιο επωφελής για αυτό το είδος των επιχειρήσεων. Σε αυτήν την περίπτωση όπου η φυσική απειλή δεν είναι άμεση, ο συνδυασμός ομάδων ειδικών επιχειρήσεων με «ειδικούς» των υπηρεσιών πληροφοριών αλλά και «ειδικούς» εκτός μπορεί να συμβάλει καλύτερα στην επίτευξη εθνικών στρατηγικών στόχων. Οι επιχειρήσεις εκτός Ελλάδας ενδέχεται να περιλαμβάνουν επιχειρήσεις προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης για την επιδίωξη εθνικών συμφερόντων σε διάφορους τομείς. Δύναται να περιλαμβάνουν την πρόληψη συγκρούσεων που θα μπορούσαν να επηρεάσουν άμεσα τη χώρα μας, όπως τρομοκρατικές επιθέσεις που δύναται να προετοιμάστούν έξω από τα σύνορά μας ή την ανακοπή των ροών των παράτυπων μεταναστών. Αυτές οι επιχειρήσεις μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν ορισμένες αποστολές σε μια τρίτη χώρα κατόπιν αιτήματος ενός συμμάχου του οποίου τα ζωτικά συμφέροντα απειλούνται αλλά που δεν έχει την πρόσβαση σε «εργαλεία» ή την ικανότητα να ενεργήσει από μόνος του.

Η πραγματική δυσκολία σε όλο το εγχείρημα είναι η στρατολόγηση και η «οικοδόμηση» κατάλληλων στελεχών, ανδρών και γυναικών, η εκπαίδευση τους, ο εξοπλισμός και, πάνω από όλα, το μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό σχέδιο για την επιτυχία σε αυτά τα θέατρα επιχειρήσεων. Αυτό δεν μπορεί να γίνει μεμονωμένα, ούτε μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς όλους τους απαραίτητους «ειδικούς» οι οποίοι θα αναπτύξουν αυτό το είδος εξελιγμένης δράσης. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε ότι οι δυνάμεις ειδικών επιχειρήσεων δεν κατέχουν εγγενώς συγκεκριμένες ικανότητες, αλλά ότι οι δυνατότητές τους δημιουργούνται πρώτα σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες.

Μία από τις εθνικές ανάγκες είναι η υποστήριξη συμμάχων με ομάδες ειδικών επιχειρήσεων σε επιχειρήσεις που μπορεί να είναι τακτικής φύσεως. Η Ελλάδα πρέπει να καθορίσει με σαφήνεια τους εθνικούς στρατηγικούς στόχους για να μεγιστοποιήσει τον στρατηγικό αντίκτυπο της Διοίκησης Ειδικού Πολέμου στη διεθνή σκηνή. Οι στόχοι πρέπει να εστιαστούν μακροπρόθεσμα στην αύξηση της εθνικής επιρροής και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης εντός του συνασπισμού ώστε η Χώρα μας να ηγηθεί σε ορισμένες επιχειρήσεις.

Τώρα, οι αποστολές και τακτικά έργα που δύναται να αναλάβει το προαναφερόμενο μοντέλο σχέσης είναι διάφορα. Η Πολιτική και Στρατιωτική Υποβοήθηση ή στα αγγλικά “Civil Military Assistance” ή “CMA” είναι η πρωταρχική αποστολή των εθνικών ομάδων προληπτικών στρατηγικών αναπτυξιακών επιχειρήσεων. Εδώ, οι ομάδες δημιουργούν σχέσεις με βασικούς ηγέτες για να τους συμβουλεύουν και να τους βοηθούν να επιτύχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα που

σχεδιάζονται σύμφωνα με μια αναπτυξιακή στρατηγική σε όλο το φάσμα των πολιτικών, οικονομικών, στρατιωτικών, κοινωνικών, πληροφοριών και υποδομών (PEMSII). Η ανθρώπινη αλληλεπίδραση, η ικανότητα χειρισμού και η επιρροή μέσω προηγμένων δεξιοτήτων, καθώς και η άριστη γνώση διεξαγωγής ψυχολογικών και πληροφοριακών επιχειρήσεων, είναι οι πιο σημαντικές προϋποθέσεις για την επιτυχή ολοκλήρωση αυτής της αποστολής. Επιπλέον, πρέπει να διασφαλιστεί η διαθεσιμότητα κατάλληλων οικονομικών και υλικών πόρων υπό τον έλεγχο της «ομάδας», είτε πρόκειται για όπλα, για τον οπλισμό τακτικών ή αντάρτικων δυνάμεων, είτε πρόκειται για γεννήτριες ρεύματος και «δρομολογητών διαδικτύου» για τις περιοχές επιχειρήσεων. Εδώ η συμβολή της Ελληνικής βιομηχανίας και των ιδιωτικών εταιρειών κρίνεται ως επωφελής, καθώς αυτό δύναται να δημιουργήσει αποτελέσματα για την Ελληνική οικονομία. Μεταξύ των εθνικών στρατηγικών στόχων μπορεί να συγκαταλεγούν και δράσεις που συμβάλλουν στον κρατικό προϋπολογισμό, επομένως είναι σημαντικό να αξιοποιηθούν οι ευκαιρίες για οικονομική διείσδυση και μεγαλύτερη ανάπτυξη της εθνικής βιομηχανίας.

Η Στρατηγική και Επιχειρησιακή Παρατήρηση ή Strategic and Operational Reconnaissance" (SOR) πρέπει να διεξάγεται πριν, κατά τη διάρκεια και μετά από κάθε επιχείρηση η οποία έχει ανατεθεί στην ΔΕΠ. Αυτό εστιάζει στην επιτόπια παρατήρηση με την παρουσία των "operator" στον τομέα των επιχειρήσεων και μπορεί να διεξαχθεί χρησιμοποιώντας μια ποικιλία μεθόδων. Οι «χειριστές» θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να εκτελούν διάφορους τύπους δραστηριοτήτων «πληροφόρησης» και «εποπτείας», όπως συγκεκαλυμμένη παρατήρηση, παρακολούθηση στόχων, (HUMINT), (ELINT), (IMINT), ανάλυση ανοιχτών πηγών επί τόπου (OSINT), "Sensitive Site Exploitation" (SSE), περιβαλλοντικές εκτιμήσεις, ανίχνευση χημικών-βιολογικών-ραδιολογικών-πυρηνικών (CBRN) κ.λπ. Ουσιαστικά, ο στόχος είναι η συλλογή δεδομένων που δεν μπορούν να ληφθούν εξ αποστάσεως και να συμβάλουν σε μια ολοκληρωμένη αξιολόγηση της περιοχής επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης του πλήρους φάσματος PEMSII.

Άλλες αποστολές δύναται να αφορούν επιχειρήσεις κυβερνοχώρου ή "cyber network operations" (CNO). Άμεσες επιθετικές ενέργειες και αποστολές επανάκτησης προσωπικού και υλικών ή "personnel and material recovery" "PMR". Οι αποστολές και τα καθήκοντα που αναφέρονται παραπάνω είναι ενδεικτικά και σε καμία περίπτωση δεν έχουν εξαντληθεί.

Προκειμένου να δημιουργηθεί μια δύναμη ικανή να λειτουργήσει στις περιοχές που περιγράφονται, πρέπει να ακολουθηθούν ορισμένες αρχές. Θα πρέπει να επικεντρωθούμε σε μια μη κινητική προσέγγιση σε συνδυασμό με τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις, η οποία θα πλαισιωθεί σε μια αντίστοιχη εθνική στρατηγική. Η «αρχή» εδώ είναι η ενίσχυση της εθνικής Ισχύος μέσω μιας πιο ολοκληρωμένης προσέγγισης δια της σύζευξης πολιτικών και στρατιωτικών μέσων. Αυτή η προσέγγιση θα μπορούσε να έχει διπλό αποτέλεσμα: Θα έδινε στις μονάδες ειδικών επιχειρήσεων αλλά και στο νέο «μοντέλο σχέσης» με την κοινότητα πληροφοριών την απαραίτητη μοναδικότητα και επιρροή, και θα δημιουργούσε πρακτικά αποτελέσματα σε υπόλοιπους τομείς όπως η εθνική οικονομία. Σε στρατηγικό επίπεδο, θα ενισχύσει τη θέση της χώρας στη διεθνή σκηνή.

Η ευελιξία είναι μια λέξη-κλειδί όταν πρόκειται για την συγκρότηση μιας νέας εθνικής ομάδας προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης για μια συγκεκριμένη αποστολή. Η καλύτερη αναλογία «χειριστών» προς «βοηθούς» και η βέλτιστη ικανότητά τους πρέπει να προσδιοριστούν στη φάση προγραμματισμού της επιχείρησης. Εντός του πλαισίου της ομάδας, πρέπει να υποστηριχθεί η ελευθερία δράσης και μια προσέγγιση

προσανατολισμένη στην αποστολή που επιτρέπει και ενθαρρύνει την πρωτοβουλία και τη ελεύθερη σκέψη.

Αυτό σημαίνει ότι τα μέλη τέτοιων ομάδων πρέπει να εκπαιδεύονται στο πώς να σκέφτονται(Schoomaker ,2004)[73], όχι μόνο τι να σκέφτονται όπως γράφει και ο Peter J. το κεφάλαιο "Special operation forces: The way ahead" στο συλλογικό έργο των Bernd Horn, J. Paul de B. Taillon και David Last με τίτλο "Force of choice: Perspectives on special operations" στις σελίδες 161 έως 168. Μπορεί να είναι δύσκολο να επιτευχθεί αυτό σε μια κατάσταση όπου ο έλεγχος είναι αυστηρός με αποτέλεσμα τον περιορισμό της δημιουργικής αντιμετώπισης των ανατιθέμενων «εργασιών». Αυτό είναι κάτι που πρέπει να αφεθεί στον διοικητή της μονάδας ειδικών επιχειρήσεων, στην ανώτερη διοίκηση (ΔΕΠ-ΕΥΠ) και στην πολιτική ηγεσία για να αποφασίζει κατά περίπτωση. Κανένας κλασικός κανόνας ή διαδικασία δεν πρέπει να επιβάλλεται απλώς και μόνο επειδή είναι κοινή πρακτική στις Ελληνικές Ένοπλες Δυνάμεις, με εξαίρεση ένα ελάχιστο νομικό πλαίσιο.

Οι γλωσσικές δεξιότητες και η πολιτιστική «ενημερότητα» για την περιοχή της αποστολής είναι στοιχειώδεις κριτήρια επιτυχίας. Επομένως, η ταυτοποίηση και η μελέτη πιθανών περιοχών ανάπτυξης θα πρέπει να ξεκινήσει το συντομότερο δυνατό. Η ικανότητα Ανάλυσης και Αξιολόγησης των εξελίξεων πρέπει να υπάρχει στα χαμηλότερα επίπεδα, ώστε οι ομάδες ανάπτυξης να μπορούν να προσαρμόζονται γρήγορα στις μεταβαλλόμενες συνθήκες όταν χρειάζεται να λαμβάνουν ορθές στρατηγικές αποφάσεις. Η συνεχής ανάπτυξη της γνώσης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και του εξοπλισμού είναι το κλειδί για μια επιτυχημένη δύναμη να παραμείνει «μπροστά» από τις απειλές και να ενεργήσει σωστά σε οποιαδήποτε αποστολή. Η ικανότητα γρήγορης προσαρμογής σε ταχύτατα μεταβαλλόμενες συνθήκες και περιβάλλοντα θα πρέπει να γίνει ο κανόνας. Η προετοιμασία σε υψηλό επίπεδο είναι το κλειδί για την επιτυχία. Από αυτή την άποψη, είτε «χειριστές» είτε «βοηθοί», θα πρέπει να επιμορφώνονται διαρκώς σε θέματα που θα τους είναι χρήσιμα σε «μη κινητικές επιχειρήσεις».

Θα πρέπει να συμφωνηθεί εκτεταμένη συνεργασία με τα εθνικά επιστημονικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα για να εξασφαλιστεί η συνεργασία τους και η συμβολή τους με την ελάχιστη γραφειοκρατία. Το σύστημα προμηθειών του μοντέλου ΔΕΠ-ΕΥΠ πιθανόν θα χρειαστεί να διαφέρει από τη συνήθη και τυποποιημένη προσέγγιση εντός των ενόπλων δυνάμεων. Θα πρέπει να διατεθούν κεφάλαια για την προμήθεια και την τροποποίηση εξοπλισμού και όπλων. Θα είναι ευθύνη του νέου αυτού συστήματος να κατανοήσει τις ανάγκες του. Θα πρέπει να έχουμε πάντα κατά νου ότι ο σκοπός της τεχνολογίας είναι να εξοπλίσει τους ανθρώπους και όχι οι άνθρωποι να επανδρώσουν τον εξοπλισμό. Δεδομένου ότι οι «χειριστές» είναι το πιο σημαντικό απόκτημα και παράλληλα πλεονέκτημα, πρέπει να δημιουργηθεί ένα εξελιγμένο και μακροπρόθεσμο σύστημα σταδιοδρομίας για κάθε «χειριστή». Δεν θα υπάρχει κανένα νόημα εάν κάποιος χειριστής, αξιωματικός ή υπαξιωματικός μετά από επίπονη ανάπτυξη γνώσεων και ικανοτήτων να μετατίθεται εκτός του μοντέλου ΔΕΠ-ΕΥΠ. Ένα εσωτερικό σύστημα σταδιοδρομίας θα πρέπει να παρέχει στους «χειριστές» τη δυνατότητα να προχωρήσουν στο τομέα των «βοηθών» όταν αποδειχθούν αρκετά ώριμοι και έτοιμοι να αποκτήσουν το ρόλο της εφαρμογής «μη κινητικής ισχύος». Το σύστημα ΔΕΠ-ΕΥΠ θα πρέπει να αναπτύσει την επόμενη γενιά μελών του προσωπικού, τους διοικητές, καθώς και τους μόνιμους συμβούλους και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων για υψηλότερα επίπεδα αποφάσεων. Εδώ είναι άξιο να σημειωθεί πως το παραπάνω ενώ

[73] Schoomaker, Peter J. (2004). Special operation forces: The way ahead. In Bernd Horn, J. Paul de B. Taillon, & David Last (Eds.), Force of choice: Perspectives on special operations (pp. 161–168). Montreal, Canada: McGill-Queen's University Press.

ισχύει σε μεγάλο βαθμό στις τωρινές τάξεις ειδικών επιχειρήσεων όπως για παράδειγμα το Ειδικό Τμήμα Αλεξιπτωτιστών (ΕΤΑ) μέσω ειδικού προγράμματος αναπτύσσει τις επόμενες γενιές “operator” το ίδιο δεν ισχύει καθόλου για την ΕΥΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:

Συμπεράσματα

Η αυξανόμενη χρήση των Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων για την επίτευξη στρατηγικά σημαντικών στόχων δύναται να ερμηνευτεί ως παρέκκλιση από τις παραδοσιακές θεωρητικές έννοιες των Διεθνών Σχέσεων της Στρατιωτικής επιβολής/Ισχύος. Η οποία είναι μια άμεση λειτουργία της Εθνικής Ισχύος που παραδοσιακά οριζόταν κυρίως από τις υλικές δυνατότητες του κράτους που την εξασκεί. Τα «μικρά» Έθνη ή αλλιώς μεσαία και μικρά Κράτη πλέον αναπτύσσουν εξαιρετικές μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων ικανές να επιφέρουν χειρουργικά στρατηγικά πλήγματα σε συνδυασμό με την ανάπτυξη του ελάχιστου αριθμού συμβατικών στρατιωτικών δυνάμεων κυρίως για την επίτευξη στόχων εξωτερικής πολιτικής όπως αποτροπή, διαταραχή των σχέσεων εξουσίας του αντιπάλου, αλλαγή της πολιτικής του αντιπάλου, ψυχολογικές επιχειρήσεις κ.α.,

Οι Υπηρεσίες Πληροφοριών και οι μονάδες Ειδικών Επιχειρήσεων των Ειδικών Δυνάμεων εξελίσσονται και εκσυγχρονίζονται με ταχείς ρυθμούς ενσωματώνοντας διαρκώς νέες τεχνολογίες όπως επίσης «προηγμένες» νοοτροπίες διεξαγωγής των ειδικών δραστηριοτήτων τους ενισχύοντας διαρκώς τον ρόλο τους στη λήψη αποφάσεων για την εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής. Τα Δυτικά Κράτη για να είναι αποτελεσματικά στις «επιχειρήσεις προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης» πρέπει να συνδυάζουν και να ενσωματώνουν πολιτικές και στρατιωτικές δυνατότητες, δια μέσου της προσαρμογής της κουλτούρας και της πολιτικής αυτών των οργανισμών για να αναπτύξουν μια κοινή «κατανόηση», επιχειρησιακή φιλοσοφία και διαδικασίες. Είναι σημαντικό οι Δυτικές κοινωνίες στο σύνολό τους να ενεργούν σε χώρες από όπου προέρχονται απειλές ασφαλείας για έναν κοινό στόχο: να αποτρέψουν την αρνητική παρέμβαση στις δικές τους κοινωνίες. Αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα την εξαγωγή δημοκρατικών αξιών εάν και η στρατηγική προληπτική ανάπτυξη είναι πιθανό να συμπεριλάβει σε βάθος χρόνου τον εξ ορθολογισμό και τον εκδημοκρατισμό. Για τα μικρά και μεσαία κράτη, οι αποστολές στρατηγικής ανάπτυξης είναι ο καλύτερος τρόπος για να βελτιώσουν τη θέση τους και να αυξήσουν την επιρροή τους στη διεθνή σκηνή. Η μεγαλύτερη ευελιξία που διαθέτουν για να αλλάζουν γρήγορα τις σχέσεις της εσωτερικής τους γραφειοκρατίας, καθώς και η δυνατότητα να αναπροσανατολίζουν τους στόχους τους και να συμβιβάζονται με νέες πολιτικές τους δίνει πλεονέκτημα έναντι των μεγαλύτερων. Η ταχύτητα είναι ζωτικής σημασίας όχι μόνο για την απόκριση σε αρνητικά εξελισσόμενες καταστάσεις και γεγονότα, αλλά και για να βρεθούν μπροστά από δυσάρεστες καταστάσεις. Επιπλέον, μπορούν να επωφεληθούν από την παραπάνω επιχειρησιακή προσέγγιση δημιουργώντας επιχειρηματικές ευκαιρίες για την εθνική βιομηχανία και τεχνολογία που θα ενισχύσουν την οικονομική τους ανάπτυξη. Οι Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων μέσα από το νέο μοντέλο συνεργασίας με την κοινότητα πληροφοριών μπορούν να προσανατολιστούν στην διεξαγωγή αποστολών προληπτικής στρατηγικής ανάπτυξης με σκοπό να συμβάλουν στους εθνικούς στρατηγικούς στόχους και όχι να περιμένουν να ενεργοποιηθούν από την πολιτική και στρατιωτική ηγεσία μόνο σε περίοδο κρίσης ή πολέμου. Ένα ευρύ φάσμα «έξυπνων» επιλογών θα πρέπει να συζητηθεί στο υψηλότερο πολιτικό επίπεδο ώστε να εκπονηθεί ένα σχέδιο δράσης για την εφαρμογή των βέλτιστων δυνατών προσεγγίσεων μεγιστοποιώντας τα οφέλη ολόκληρης της κοινωνίας, κράτους και ιδιωτών, όπως και των συμμάχων. Οι «προληπτικές στρατηγικές λειτουργίες ανάπτυξης» που θα διεξάγονται από έξυπνες και ικανές Δυνάμεις Ειδικών Επιχειρήσεων σε συνδυασμό με στοιχεία των Υπηρεσιών Πληροφοριών και άλλους

τεχνικούς και εμπειρογνώμονες του ΥΠΕΞ μπορεί να είναι η καλύτερη επιλογή για ένα Κράτος που θέλει να κάνει κάτι πραγματικά «χρήσιμο» για τον εαυτό του χωρίς να εξαντλήσει τους περιορισμένους πόρους του, συνδυάζοντας έξυπνα πόρους από όλο το φάσμα λειτουργιών του. Θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μία νέα προσέγγιση στις Πολεμικές Επιχειρήσεις που διαφέρει από προηγούμενες με πολλούς τρόπους. Αυτή η προσέγγιση δεν ασκεί τόσο «φυσική» όσο «κοινωνική» επιρροή. Για τα μικρά κράτη παρουσιάζεται η ευκαιρία να βελτιώσουν τη θέση τους και να αποκτήσουν περισσότερο σεβασμό και αναγνώριση στη διεθνή σκηνή, η οποία θα μπορούσε να βελτιώσει με την σειρά της τις οικονομικές συνθήκες και έτσι την ικανότητα τους για επιβίωση.

Βιβλιογραφία – Αρθρογραφία

Ξενόγλωσση

Abram N. Shulsky, "Silent Warfare: Understanding the World of Intelligence", 2nd ed., revised by Gary J. Schmitt (New York: Brassey's US, 1993), σελίδα 193.

Andrew N. Liaropoulos & Ioannis L. Konstantopoulos, "Reforming the Greek National Intelligence Service: Untying the Gordian Knot," Journal of Mediterranean and Balkan intelligence, "Modernization of Intelligence Servies in the Mediterranean Region," RIEAS, Volume3, Number1, June 2014, ISSN 2241-49

Andrei Soldatov and Irina Borogan, "The New Nobility: The Restoration of Russia's Security State and the Enduring Legacy of the KGB", (New York: PublicAffairs, 2010), σελίδες 193–208.

Ami Pedahzur, "The Israeli Secret Services & the Struggle Against Terrorism", (New York: Columbia University Press, 2009), p. 71

Alan Cowell and Rick Gladstone, "Iran Reports Killing of Nuclear Scientist in 'Terrorist' Attack," The New York Times, 11 January 2012, at http://www.nytimes.com/2012/01/12/world/middleeast/iran-reports-killing-of-nuclear-scientist.html?_r=0, accessed 18 May 2021

Andrew Rathmell, "Secret War in the Middle East: The Covert Struggle for Syria, 1949– 1961", (London: I.B. Taurus, 2014), p. 113.

Alastair MacKenzie, "Special Force: The Untold Story of 22nd Special Air Service Regiment (SAS)", (London: I.B. Taurus, 2011), pp. 49–76.

Bukkvoll, T., 2015. "Military Innovation Under Authoritarian Government – the Case of Russian Special Operations Forces," Journal of Strategic Studies, 38(5), pp.602-625.

Chris Kyle, "American Sniper: The Autobiography of the Most Lethal Sniper in U.S. Military History", (New York: William Morrow, 2012);

David Tucker and Christopher J. Lamb, "United States Special Operations Forces," Columbia University Press New York 2007

Ephraim Kam, "Surprise Attack", (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1988), p. 62

Factbook on Intelligence, Office of Public Affairs, Central Intelligence Agency (September 1991), σελίδα 13.

General Joseph Votel, Joint Force Quarterly 80 (1st Quarter, January 2016)

Gordon Thomas, "Gideon's Spies: The Secret History of the Mossad", (New York: Thomas Dunne, 2012), pp. 469, 578

Gunilla Eriksson and Ulrica Pettersson, “Special Operations from a Small State Perspective, Future Security Challenges” ISBN 978-3-319-43961-7 (eBook)

ILC Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts, 2

John A. Gentry (2017), “Intelligence Services and Special Operations Forces: Why Relationships Differ”, International Journal of Intelligence and CounterIntelligence, 30:4, 647-686, DOI: 10.1080/08850607.2017.1337442

Jonathan Haslam, “Near and Distant Neighbors: A New History of Soviet: Intelligence”, (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2015), pp. 6, 30, 54, 69.

Jennifer D. Kibbe, “Rise of the Shadow Warriors,” Foreign Affairs, Vol. 83, No. 2, March–April 2004, pp. 102–115.

Jennifer D. Kibbe, “Covert Action and the Pentagon,” Intelligence and National Security, Vol. 22, No. 1, February 2007, p. 72.

Linda Robinson,(2012) “The Future of Special Operations Beyond Kill and Capture” in the Nov.-Dec. 2012 Foreign Affairs: available at: https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2012-11-01/future-special-operations

LTC Robert A.B. Curris, “Special Operations: The “Smart” Choice For Foreign Policy,” United States Army War College Class of 2014, available at: https://www.soc.mil/SWCS/DOTDP/AY_2014/Curris,%20R%202014.pdf

Mark Mazzetti, “The Way of the Knife,” (New York: Penguin, 2013);

Mark Moyar, “Oppose Any Foe: The Rise of America’s Special Operations Forces,” (New York: Basic Books, 2017).

Mark Galeotti, “Russian Security and Paramilitary Forces since 1991,” (Oxford, UK: Osprey, 2013), σελίδα 40.

Matthew Jones, “The ‘Preferred Plan’: The Anglo-American Working Group Report on Covert Action in Syria, 1957,” Intelligence and National Security, Vol. 19, No. 3, 2004, p. 412.

Michael Bar-Zohar and Nissim Mishal, “Mossad: The Greatest Missions of the Israeli Secret Service,” (New York: HarperCollins, 2012).

Michael Sulmeyer , “Military Cyber Issues,” Cyber Policy Task Force, Working Group Discussion Papers, Center for Strategic International Studies available at: https://www.belfercenter.org/sites/default/files/files/publication/Military%20Cyber%20Issues.pdf σελ. 69

Moore, Scott. (2004). “Special operations forces: Visioning for the future.” In Bernd Horn, J. Paul de B. Taillon, & David Last (Eds.), Force of choice: Perspectives on special operations (pp. 169–198). Montreal, Canada: McGill-Queen’s University Press.

NATO - AJP-3.5 (Restricted) Allied Joint Doctrine For Special Operations

NATO’s Special Operations Coordination Center. (2008). The NATO Special Operations Forces Study. Retrieved from http://everyoneweb.com/WA/DataFileskorps-mariniers-forum/nscc.pdf

Nigel McCrery, “The Complete History of the SAS: The Story of the World’s Most Feared Elite Fighting Force,” (London: Andre Deutsch, 2011), pp. 51–58

Nick Turse, “American Special Operations Forces Are Deployed to 70 Percent of the World’s Countries”, “Will Obama’s legacy as Commander-in-Chief continue under Trump?” JANUARY 5, 2017 available at: https://www.thenation.com/authors/nick-turse/

Ohad Leslau, “Worth the Bother? Israeli Experience and the Utility of Special Operations Forces,” Contemporary Security Policy, Vol. 31, No. 3, December 2010, p. 515.

Philip H. J. Davies, “MI6 and the Machinery of Spying,” (London: Frank Cass, 2004)

Richard J. Aldrich, “The Hidden Hand: Britain, America and Cold War Secret Intelligence,” (London: John Murray 2001), Κεφάλαιο 6.

Rene Toomse (2015) ,“Small States’ Special Operations Forces in Preemptive Strategic Development Operations: Proposed Doctrine for Estonian Special Operations Forces,” Special Operations Journal, 1:1, 44-61, DOI: 10.1080/23296151.2015.1019310

Stanley McChrystal, “My Share of the Task: A Memoir,” (New York: Portfolio, 2013)

Steve Emerson, Secret Warriors: Inside the Covert Military Operations of the Reagan Era (New York: Putnam’s, 1988), p. 20

Steven Kashkett, “Special Operations and Diplomacy: A Unique Nexus,” the foreign service journal, June 2017 Available at https://afsa.org/special-operations-and-diplomacy-unique-nexus

Susan L. Marquis, “Unconventional Warfare: Rebuilding U.S. Special Operations Forces,” (Washington, DC: Brookings, 1997).

Stephen Dorril, “MI6: Inside the Covert World of Her Majesty’s Secret Intelligence Service,” (New York: Touchstone, 2002), pp. 328, 742;

Simon Dunstan, “Israel’s Lightning Strike: The Raid on Entebbe 1976,” (Oxford, UK: Osprey, 2009).

Special Operations Forces Operating Concept, United States Special Operations Command, A Whitepaper to Guide Future Special Operations Force Development, Directorate of Force Management and Development Concept Development and Integration Office Version 1.0, 1 February 2016

Title 50 of the United States Code

Whitney Grespin, "The Quiet Professionals: The Future Of U.S. Special Operations Forces" Diplomatic Courier, available at: https://www.diplomaticourier.com/posts/the-quiet-professionals-the-future-of-u-s-special-forces

William MacKenzie, "The Secret History of the SOE: The Special Operations Executive, 1940–1945," (London: St. Ermin's, 2000).

Ελληνική

Αλέξανδρος Καλαφάτης, "ΕΥΠ: Το άγνωστο παρασκήνιο πίσω από τον υπόγειο μηχανισμό διαρροών και μυθευμάτων μέσω YouTube με στόχο την υπηρεσία," HuffPost GR, 9 May 2018, available at https://www.huffingtonpost.gr/entry/eep-to-aynosto-paraskenio-piso-apo-ton-epoyeio-mechanismo-diarroon-kai-metheematon-meso-youtube-me-stocho-ten-eperesia_gr_5af2f778e4b0aab8a78b483d

Νόμος 1645, ΦΕΚ Α΄132/26.8.1986, Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών.

Παύλος Αποστολίδης, «Μυστικη Δράση Υπηρεσίες Πληροφοριών στην Ελλάδα», Εκδόσεις Παπαζήση, Χρονολογία Έκδοσης Οκτώβριος 2014, ISBN13 9789600230758

Σήφης Φιτσανάκης, «Εθνική ασφάλεια και σύγχρονες υπηρεσίες κατασκοπείας στην Ελλάδα,» Εκδόσεις Ποταμός, Δεκέμβριος 2015, ISBN 9789605450632